

Πρόταση σχεδίου νόμου «Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη Αιτιολογικής έκθεσης του προτεινόμενου σχεδίου Νέου Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου	2
A. Σχέδιο Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας	6
B. Αιτιολογική έκθεση.....	18
Γ. Καταργούμενες/διατηρούμενες διατάξεις.....	35

Αθήνα, Δεκέμβριος 2009

Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου www.hslhr.gr

Περίληψη Αιτιολογικής έκθεσης του προτεινόμενου σχεδίου Νέου Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Εισαγωγή

Πεποίθηση της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου είναι ότι ο Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας (ΚΕΙ) πρέπει να αλλάξει. Η πρόταση αυτή περιλαμβάνει το σώμα ενός νέου ΚΕΙ καθώς και την κατ' άρθρον αιτιολογική έκθεση.

Το βασικό - ανάμεσα στα άλλα - πρόβλημα με την πολιτική της Ελλάδας στα ζητήματα ιθαγένειας στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, σχετίζεται με τον γένει αμυντικό τρόπο με τον οποίο η ελληνική πολιτεία αντιμετωπίζει το μεταναστευτικό φαινόμενο. Όπως έχει διατυπωθεί παλιότερα από την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, «ο έλληνας νομοθέτης (...) αντιμετωπίζει τη μετανάστευση στην καλύτερη περίπτωση σαν ένα ιστορικό ατύχημα και στη χειρότερη, σαν έγκλημα.»¹ Αντίστοιχα, από τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επισημάνει ότι «η εμμονή του ελληνικού δικαίου της ιθαγένειας στη λεγόμενη αρχή του αίματος αποτελεί, όπως και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, πηγή αρκετών προβλημάτων».²

Όμως, ήδη από τα τέλη του 20^{ου} αιώνα, στις γενέτειρες του της Κεντρικής Ευρώπης - κυρίως στη Γερμανία - αλλά και στον ευρωπαϊκό νότο - κυρίως στην Πορτογαλία και την Ισπανία, το δίκαιο του αίματος αρχίζει να δέχεται επιδράσεις από τρόπους κτήσης ιθαγένειας βασιζόμενους στη γέννηση και διαμονή.

Ο τελευταίος Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας που υιοθετήθηκε το Νοέμβριο του 2004 (Ν. 3284/2004) είναι ένα ιδιαίτερα συνεκτικό νομικό κείμενο, που λύνει πολλά από τα προβλήματα ερμηνείας που συχνά προέκυπταν από τις συνεχείς τροποποιήσεις του προηγούμενου ΚΕΙ. Ωστόσο, ο νέος ΚΕΙ - πέραν της συστηματοποίησης των υπαρχουσών διατάξεων - δεν πραγματοποιεί κάποιο ουσιαστικό άνοιγμα προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού του κανονιστικού περιεχομένου των διατάξεων, με εξαίρεση πεδία με κοινωνικά ελάσσονα σημασία. Κατά την άποψή μας, η αλλαγή του 2004 είναι μια προφανώς εσωστρεφής και άτολμη νομοθετική παρέμβαση, μια χαμένη ευκαιρία στην κατεύθυνση χάραξης ενός διορατικού και μακροχρόνιου σχεδιασμού απαγκιστρωμένου από τις λογικές που διέπουν το παρελθόν.

Η παρούσα πρόταση συγκροτεί ένα συνεκτικό σώμα κανόνων το περιεχόμενο των οποίων είναι απολύτως ευθυγραμμισμένο με τις προκλήσεις της παρούσας συγκυρίας που βιώνει η Ελλάδα στην εποχή της μετανάστευσης. Σήμερα, η ελληνική ιθαγένεια βρίσκεται ενώπιον ερωτημάτων που εντείνουν την αναγκαιότητα επεξεργασίας νέων στρατηγικών ενσωμάτωσης. Η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας από τους αλλοδαπούς που το επιθυμούν και διαμένουν στη χώρα μας είναι μια τέτοια στρατηγική. Οι προτεινόμενοι κανόνες είναι κοινωνικά επιβεβλημένοι, δίκαιοι και πολιτικά εφικτοί.

- Είναι κοινωνικά επιβεβλημένοι καθώς το όλο κανονιστικό πλαίσιο κτήσης και αφαίρεσης της ελληνικής ιθαγένειας όπως αποτυπώνεται στον εν ισχύ ΚΕΙ αντανακλά ιστορικούς όρους οι οποίοι απλώς έχουν παρέλθει.

- Είναι δίκαιοι διότι στον ΚΕΙ σήμερα επιβιώνουν διατάξεις που δύσκολα αντέχουν σε μια αξιακή αναμέτρηση με το κράτος δικαίου και για το λόγο αυτό προτείνουμε την αντικατάστασή τους ή απλώς την κατάργησή τους.

Τέλος, οι προτεινόμενοι κανόνες είναι πολιτικά εφικτοί διότι δεν παρακάμπτουν την ιστορική πολιτειακή παράδοση πάνω στην οποία έχει δομηθεί το ελληνικό δίκαιο ιθαγένειας, στο σύνολό του.

¹ Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Δελτίο Τύπου σχετικά με τη νέα νομοθεσία για τη μετανάστευση Δεκέμβριος 2000 (www.hlhr.gr) .

² Συνήγορος του Πολίτη, Ετήσια Έκθεση 1998, Αθήνα, Εθνικό Τυπογραφείο, 1999, σ. 31.

Η προτεινόμενη áρση των αναχρονισμών και υιοθέτηση νέων διατάξεων αξιοποιεί με τρόπο δημιουργικό την εμπειρία που παρέχουν συγκρίσιμα πολιτειακά και ιστορικά μεγέθη κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σεβόμενη ταυτόχρονα τους θεμελιώδεις αρμούς της ιδεολογίας που διέπει το υπάρχον δίκαιο ιθαγένειας της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Οι σημαντικότερες αλλαγές που προτείνονται αφορούν τα ακόλουθα πεδία:

1. Κτήση με γέννηση

Με την προτεινόμενη ρύθμιση για το τέκνο έλληνα ή ελληνίδας, το απόλυτο *ius sanguinis* σχετικοποιείται προκειμένου να προσαρμοσθεί στις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες και αντιλήψεις, σύμφωνα με τις οποίες το στοιχείο του αίματος διατηρεί μεν την πρωτοκαθεδρία, δεν είναι όμως δυνατό να θεωρείται επ' άπειρον επαρκές, όταν έχει μεσολαβήσει μακρά αλληλουχία γενεών χωρίς την παραμικρή στοιχειώδη βουλητική ή πραγματική σύνδεση με την ελληνική πολιτεία. Οι διαζευκτικές προϋποθέσεις κτήσης εξασφαλίζουν, πάντως, την ελληνική ιθαγένεια για το ευρύτατο δυνατό φάσμα περιπτώσεων ομογενών εξωτερικού που διαθέτουν πραγματικούς δεσμούς με τη χώρα, αποκλείοντας εν τέλει μόνο τις περιπτώσεις πλασματικής ή καταχρηστικής αναβίωσης της σύνδεσης με την ελληνική πολιτεία μετά από ηθελημένη διακοπή πολλών γενεών, ενώ η πρόβλεψη σταδιακής εφαρμογής παρέχει στους απανταχού συνειδητούς ομογενείς επαρκέστατες δυνατότητες προκειμένου να κατοχυρώσουν, τακτοποιούμενοι δημοτολογικά, την ελληνική ιθαγένεια των απογόνων τους.

2. Κτήση με δήλωση

Στην ίδια ακριβώς αντίληψη, η οποία προσδίδει ιδιαίτερο βάρος στη διαπίστωση πραγματικών δεσμών με την ελληνική πολιτεία και στη βούληση για παγίωση αυτών των δεσμών, εντάσσεται η προτεινόμενη ρύθμιση για τα τέκνα αλλοδαπών που γεννιούνται στην Ελλάδα. Το νέο σύστημα κριτηρίων, εισάγει *ius soli* για τα τέκνα αλλοδαπών, προαιρετικό μεν με δήλωση (κατά τη γέννηση υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, άλλως εντός τριετίας από την ενηλικίωση) για τη λεγόμενη δεύτερη γενεά μεταναστών, υποχρεωτικό δε με τη γέννηση για την τρίτη γενεά (τέκνα αλλοδαπών γεννημένων στην Ελλάδα).

3. Προϋποθέσεις πολιτογράφησης

Καταργείται η διάκριση μεταξύ ομογενών και αλλογενών ως προϋπόθεση πολιτογράφησης καθώς είναι απολύτως ασύμβατη με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την ιθαγένεια του Συμβουλίου της Ευρώπης ενώ το προηγούμενο διάστημα νόμιμης παραμονής στη χώρα ρυθμίζεται σε πέντε χρόνια και για τις δύο ομάδες. Εισάγεται ρήτρα 'ένταξης στην ελληνική κοινωνία και συμμετοχής στην ελληνική πολιτική κοινότητα σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές οι οποίες την διέπουν' ως προϋπόθεση κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας. Εισάγεται επίσης ρήτρα ανταποδοτικότητας του παραβόλου και μειώνεται θεαματικά το ποσό των 1470 ευρώ το οποίο είναι το υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση και λειτουργεί ανασταλτικά ως προς τη δυνατότητα υποβολής της αίτησης πολιτογράφησης. Το νέο παράβολο των 300 ευρώ κρίνεται εύλογο, ανταποκρινόμενο στο φόρτο εργασίας που προϋποθέτει η διεκπεραίωση της αίτησης πολιτογράφησης και συμβατό με τα ευρωπαϊκά δεδομένα.

4. Απόφαση πολιτογράφησης

Καταργείται η αναφορά στο 'ήθος και την προσωπικότητα' του αιτούντος ως προσβλητική για την ανθρώπινη αξιοπρέπειά του.

5. Αιτιολόγηση πολιτογράφησης

Η áρνηση πολιτογράφησης πρέπει να αιτιολογείται. Καταργείται η διάταξη του ΚΕΙ περί αναιτιολόγητου της απόφασης απόρριψης πολιτογράφησης. Τέτοια διάταξη δεν επιβιώνει παρά σε ελάχιστα κράτη - μέλη της Ε.Ε. και δημιουργεί μείζονα ζητήματα συνταγματικής τάξης σε ένα κράτος δικαίου. Η απόφαση πολιτογράφησης παραμένει στη διακριτική ευχέρεια του Υπουργού.

6. Πολιτογράφηση ομογενών εξωτερικού

Η δυνατότητα πολιτογράφησης ομογενών εξωτερικού εξορθολογίζεται εντασσόμενη στο γενικότερο σύστημα του Κώδικα και αντικαθιστώντας τις παλαιές προνομιακές και αδιαφανείς ρυθμίσεις με ένα σύγχρονο σύστημα απόδειξης και συνεκτίμησης ισχυρών δεσμών με τη χώρα.

7. Αποβολή ιθαγένειας

Με την προτεινόμενη ρύθμιση για την οικειοθελή αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας, εισάγεται δέσμια αρμοδιότητα της διοίκησης για αποδοχή σχετικής αίτησης εφόσον συντρέχουν σαφείς και επαληθεύσιμες προϋποθέσεις (άρθρο 14 παρ. 1), σε αντίστιχη με τον παράλληλο εξορθολογισμό της πολιτογράφησης και με βάση την αρχή ότι η πιστοποιούμενη διακοπή των δεσμών με τη χώρα, σε συνδυασμό με την απουσία εκκρεμοτήτων από υποχρεώσεις απορρέουσες εκ του Συντάγματος, πρέπει ν' αφαιρεί από την πολιτεία κάθε περιθώριο καταναγκασμού σε διατήρηση της ελληνικής ιθαγένειας.

Αντίθετα, καταργείται πανηγυρικά κάθε ενδεχόμενο αναγκαστικής αποβολής, προκειμένου η ελληνική ιθαγένεια να μην εμπλέκεται σε διαδικασίες τιμωρητικού χαρακτήρα όπως συνέβαινε σε δυσάρεστες περιόδους της πολιτικής μας ιστορίας.

8. Καθορισμός

Με το προτεινόμενο σχέδιο κωδικοποιείται εξαντλητικά και ορθολογικά η διαδικασία καθορισμού ιθαγένειας ούτως ώστε να τερματισθεί η οξύμωρη κατάσταση, κατά την οποία η διαπίστωση πλήρωσης των ουσιαστικών προϋποθέσεων κτήσης (συνήθως από αλληλουχία γεννήσεων) αποτελούσε μεν (θεωρητικά) αγώγιμο δικαίωμα του ενδιαφερομένου και αντίστοιχη δέσμια αρμοδιότητα της διοίκησης, συνθλιβόταν όμως μέσα σε μιάν απόλυτη διαδικαστική αταξία και ανασφάλεια δικαίου. Ως σήμερα, ο νομοθέτης απέψυγε να θεσμοθετήσει ειδικότερα ζητήματα καθορισμού ιθαγένειας, είτε ουσίας, είτε διαδικαστικά, αρκούμενος στην διάταξη, όπως αυτή μεταβαλλόταν διαχρονικά, περί κτήσεως της ιθαγένειας των τέκνων των Ελλήνων από τη γέννηση τους. Στην ισχύουσα νομοθεσία, η διαδικασία διαπίστωσης δεν αναφέρεται καν, εκτός εκείνων των περιπτώσεων όπου για την αμφισβήτηση της ιθαγένειας αποφαίνεται ο Υπουργός των Εσωτερικών. Όμως, όλο τον εικοστό αιώνα, αλλά ακόμη και σήμερα ο αριθμός των ατόμων που αποκτούσαν την ελληνική ιθαγένεια μέσω της διαδικασίας της διαπίστωσης της ιθαγένειάς τους, υπολογίζεται ότι σε ετήσια βάση υπερβαίνει εν πολλοίς αυτούς που πολιτογραφούνται. Έτσι, έχει διαμορφωθεί ένα σύστημα όπου, εγκύκλιοι του Υπουργείου Εσωτερικών, νομολογία, γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ και προφορικές ή άλλης φύσης οδηγίες καθορίζουν την αστική κατάσταση προσώπων με τρόπο αδιαφανή, αντιφατικό και όχι σπάνια σε αντίθεση με το νόμο και τις αποφάσεις των δικαστηρίων. Αυτό που επιχειρείται με την προσθήκη μερικών διατάξεων στον παρόντα ΚΕΙ είναι να ελαχιστοποιηθούν οι δυνατότητες της διοίκησης για αυθαίρετη ερμηνεία των υπαρχουσών ρυθμίσεων, καθώς αυτές κωδικοποιούνται και ανάγονται σε νόμο όπως και σημαντικές αποφάσεις του ΣτΕ και γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ. Επιπλέον, οι ρυθμίσεις αυτές στοχεύουν, καθόσον δεν μπορούν να καλύψουν πλήρως όλες τις περιπτώσεις, στο να εμπεδωθεί στη διοίκηση η αντίληψη ότι και ο καθορισμός ιθαγένειας δεν εναπόκειται στην πολιτική συγκυρία, στις τοπικές ή συνολικές προσλήψεις περί εθνικά ορθού και συμφέροντος, σε εκτιμήσεις περί του αιτούντος προσώπου, αλλά υπόκειται στους νόμους και σε δικαστικό και διοικητικό έλεγχο.

9. Ομογενειακή ιδιότητα

Από το 1990 και μετά, η διαχείριση του ζητήματος της ιθαγένειας των ομογενών είτε αυτοί προέρχονται από την πρώην ΕΣΣΔ είτε από την Αλβανία ή άλλες χώρες έχει προκαλέσει και προκαλεί έντονο προβληματισμό ως προς τη στόχευση, τις μεθόδους και τα αποτελέσματά της. Η εξάρτηση της ομογενειακής ιδιότητας όχι μόνο από το κριτήριο της καταγωγής ενός προσώπου, αλλά και από το κριτήριο της «εθνικής συνείδησης» διευρύνει απεριόριστα το περιθώριο της αυθαίρετης εκτίμησης και της διακύμανσης στο χρόνο εκ μέρους των αρμόδιων αρχών. Ακόμη περισσότερο ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι, σε αντίθεση με το πνεύμα του νομοθέτη και τη γενικευμένη εντύπωση περί ταχείας και πιο εύκολης απόδοσης ιθαγένειας

στους ομογενείς, μια αναδρομή στη μέχρι σήμερα σχετική πρακτική, οδηγεί αβίαστα στο συμπέρασμα ότι η ομογενειακή ιδιότητα είχε συνάως αποτέλεσμα όχι την απόδοση ιθαγένειας, αλλά τη συνειδητή επιλογή μη απόδοσης ιθαγένειας σε μια σειρά ομάδων ομογενειακού πληθυσμού. Η μεροληπτική και σκόπιμη μη απόδοση ιθαγένειας σε μεγάλες ομάδες ομογενών, μάλιστα, δεν αποτέλεσε συγκυριακή πολιτική κάποιων επών, αλλά κομβικό στοιχείο της ελληνικής πολιτικής ιθαγένειας. Η πολιτική αυτή αφορούσε από την δεκαετία του 1950 και μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1980 ή και αργότερα, όσους καταγράφονταν ως ομογενείς από την Τουρκία και Αλβανία (Ο.Τ.Α.). Σήμερα, πάλι λ.χ. με την επίκληση του «εθνικού συμφέροντος», στην πράξη, οι Κύπριοι υπάγονται σε αυστηρότερες χρονικές προϋποθέσεις κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας από τους υπόλοιπους αλλοδαπούς. Μετά το 1990, αντίστοιχη πολιτική, αυστηρής και καθολικής μη πολιτογράφησης, ακολουθήθηκε ως τον Νοέμβριο του 2006 και για τους αλβανούς πολίτες κατόχους Ειδικού Δελτίου Ταυτότητας Ομογενούς (ΕΔΤΟ). Οι παραπάνω περιπτώσεις καταδεικνύουν ότι διαχρονικά μεγάλες πληθυσμιακά ομάδες ομογενών, όχι μόνο δεν «ευνοήθηκαν» από την ισχύουσα, υποθετικά ευνοϊκή νομοθεσία, αλλά αντίθετα, ακριβώς λόγω της ομογενειακής τους ιδιότητας, δεν απέκτησαν ιθαγένεια.

Στις μέρες μας, είναι κοινή παραδοχή ότι τα ζητήματα κτήσης ελληνικής ιθαγένειας που προέκυψαν κατά τη δεκαετία του '90 έχουν αντιμετωπιστεί καθώς ο μεγαλύτερος αριθμός των εν δυνάμει ενδιαφερόμενων έχει ήδη αποκτήσει ή θα αποκτήσει στο προσεχές διάστημα την ελληνική ιθαγένεια (βλ. ομογενείς από ΕΣΣΔ και Αλβανία). Για το λόγο αυτό, προβάλλει επιτακτικά η ανάγκη αναθεώρησης της πολιτικής ιθαγένειας απέναντι σε πληθυσμούς και πρόσωπα τα οποία διεκδικούν την αναγνώριση της ομογενειακής τους ιδιότητας. Χωρίς να παραγνωρίζει τη σημασία της διάκρισης ομογενούς-αλλογενούς κατά την ιστορική διαδρομή διαμόρφωσης του ελληνικού δικαίου ιθαγένειας, η αλλαγή που προτείνεται αφορά τον εξορθολογισμό και περιορισμό της χρήσης της ομογενειακής ιδιότητας για την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας χωρίς καμία ουσιαστικά προϋπόθεση σχετική με την ύπαρξη ισχυρών και ενεργών δεσμών των ενδιαφερόμενων προσώπων με την Ελλάδα ή/και την ελληνική κοινωνία. Η διάκριση μεταξύ ομογενών και αλλογενών παύει να έχει την καθοριστική, και εν τέλει προσχηματική, σημασία που είχε ως σήμερα για την αντιμετώπιση ενός αιτήματος πολιτογράφησης. Ως εκ τούτου, η κατάργηση της εν λόγω διάκρισης ως προς τις προϋποθέσεις απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας στο πλαίσιο της τακτικής διαδικασίας πολιτογράφησης, σε συνδυασμό με την πρόβλεψη μεταβατικών περιόδων διατήρησης του γενικού καθεστώτος πολιτογράφησης ομογενών, αλλά και του ειδικού καθεστώτος για τους ομογενείς από την πρώην ΕΣΣΔ, που προέβλεπε ο προηγούμενος ΚΕΙ, δεν αναμένεται να επιφέρει δυσμενείς συνέπειες στους ενδιαφερόμενους ομογενείς.

Εν προκειμένω, η πρόταση αξιοποιεί την συγκρίσιμη εμπειρία της αλλαγής του Γερμανικού Κώδικα Ιθαγενείας το 2000 στην αυτή κατεύθυνση.

10. Προθεσμίες

Καταργείται η διάταξη που εξαιρεί τα ζητήματα κτήσης ιθαγένειας από τις προθεσμίες του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Η ρύθμιση αυτή είναι πρωτοφανής για κράτος δικαίου και πηγή διαρκούς και συστηματικής κακοδιοίκησης ως σήμερα στη χώρα μας. Προτείνονται εύλογες και ρεαλιστικές προθεσμίες συνολικά ενός έτους στην αίτηση πολιτογράφησης και έξι μηνών στην αίτηση καθορισμού που ανά περίπτωση μπορεί να επεκταθεί εφόσον γνωστοποιηθούν στον ενδιαφερόμενο οι λόγοι της καθυστέρησης.

A. ΣΧΕΔΙΟ ΚΩΔΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΚΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Άρθρο 1. Κτήση ελληνικής ιθαγένειας με τη γέννηση

§ 1. Τέκνο έλληνα ή ελληνίδας που γεννιέται στην Ελλάδα, αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια.

§ 2. Τέκνο έλληνα ή ελληνίδας που γεννιέται στο εξωτερικό, αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια, εφόσον ο έλληνας ή η ελληνίδα γονέας του:

α. έχει γεννηθεί στην Ελλάδα, είτε

β. κατοικεί μόνιμα στην Ελλάδα κατά το χρόνο της γέννησης του τέκνου, είτε
γ. διαθέτει ελληνική δημοτολογική εγγραφή ή υποβάλει σχετική αίτηση εντός τριών ετών από τη γέννηση του τέκνου.

§ 3. Τέκνο έλληνα ή ελληνίδας που γεννιέται στο εξωτερικό, αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια ακόμη και χωρίς να συντρέχει καμία από τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, εφόσον δεν αποκτά με τη γέννησή του αλλοδαπή ιθαγένεια.

§ 4. Τέκνο αλλοδαπών που γεννιέται στην Ελλάδα, αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια, εφόσον:

α. δεν αποκτά με τη γέννησή του αλλοδαπή ιθαγένεια ή δεν μπορεί να την αποκτήσει ούτε με δήλωση των γονέων του στις οικείες αλλοδαπές αρχές ή είναι άγνωστης ιθαγένειας, είτε

β. ένας από τους γονείς του έχει γεννηθεί στην Ελλάδα και κατοικεί μόνιμα στη χώρα από τη γέννησή του.

Άρθρο 2. Κτήση ελληνικής ιθαγένειας με αναγνώριση

Αλλοδαπός που γεννήθηκε στην Ελλάδα χωρίς γάμο των γονέων του και αναγνωρίσθηκε νόμιμα ως τέκνο έλληνα, έτσι ώστε να εξομοιώνεται πλήρως με γνήσιο τέκνο του πατέρα του, γίνεται έλληνας από την αναγνώριση, αν κατά το χρόνο αυτόν είναι ανήλικος. Αν γεννήθηκε στο εξωτερικό, γίνεται έλληνας εφόσον στο πρόσωπο του πατέρα του συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 παράγρ. 2 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 3. Κτήση ελληνικής ιθαγένειας με υιοθεσία

Αλλοδαπός, που υιοθετήθηκε πριν την ενηλικίωσή του ως τέκνο έλληνα ή ελληνίδας, γίνεται έλληνας από το χρόνο της υιοθεσίας. Αν υιοθετήθηκε στο εξωτερικό, γίνεται έλληνας εφόσον στο πρόσωπο του υιοθετήσαντος συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 παράγρ. 2 του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 4. Κτήση ελληνικής ιθαγένειας με δήλωση

§ 1. Τέκνο αλλοδαπών που γεννιέται στην Ελλάδα και ένας από τους γονείς του κατοικεί μόνιμα και νόμιμα στη χώρα επί πενταετία, αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια εφόσον οι γονείς του υποβάλουν κοινή σχετική δήλωση και αίτηση εγγραφής του τέκνου στο δημοτολόγιο του δήμου όπου κατοικεί μόνιμα.

§ 2. Τέκνο αλλοδαπών που γεννήθηκε στην Ελλάδα πριν ένας από τους γονείς του συμπληρώσει πενταετία μόνιμης και νόμιμης κατοικίας, αποκτά την ελληνική ιθαγένεια με την παρέλευση πενταετίας μόνιμης και νόμιμης κατοικίας ενός εκ των γονέων του, εφόσον εκείνοι υποβάλουν κοινή σχετική δήλωση και αίτηση εγγραφής του τέκνου στο δημοτολόγιο του δήμου όπου κατοικεί μόνιμα.

§ 3. Τέκνο αλλοδαπών που κατοικεί μόνιμα και νόμιμα στη χώρα επί πενταετία και παρακολουθεί ή έχει παρακολουθήσει σχολείο στην Ελλάδα, αποκτά την ελληνική ιθαγένεια εφόσον οι γονείς του υποβάλουν κοινή σχετική δήλωση και αίτηση εγγραφής του τέκνου στο δημοτολόγιο του δήμου όπου κατοικεί μόνιμα.

§ 4. Τέκνο αλλοδαπών που εδικαίουτο να αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια για οποιαδήποτε από τις αιτίες των παραγράφων 1-3 του παρόντος άρθρου, αλλά δεν την απέκτησε επειδή δεν υποβλήθηκε η δήλωση και αίτηση των γονέων που προβλέπει η αντίστοιχη διάταξη, δικαιούται να την αποκτήσει εντός τριετίας από την ενηλικώσή του καταθέτοντας σχετική δήλωση και αίτηση εγγραφής στο δημοτολόγιο του δήμου όπου κατοικεί μόνιμα.

Άρθρο 5. Προϋποθέσεις πολιτογράφησης

Για τον αλλοδαπό, που επιθυμεί να αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση απαιτείται να:

a. Είναι ενήλικος κατά το χρόνο της υποβολής της δήλωσης πολιτογράφησης.

β. Μην έχει καταδικασθεί τελεσίδικα, κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης, σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους κατά τη διάρκεια του ενήλικου βίου του, ή να μην έχει καταδικαστεί την τελευταία εικοσαετία για κακουργήματα, ή την τελευταία πενταετία για πλημμελήματα.

γ. Μην εκκρεμεί σε βάρος του απόφαση απέλασης.

δ. Διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα πέντε συνολικά έτη την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης. Για τον ανιθαγενή αλλοδαπό ή για τον αλλοδαπό που έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας αρκεί διαμονή στην Ελλάδα τριών ετών μέσα στην τελευταία δεκαετία πριν την υποβολή της αίτησης. Στον ανωτέρω κατά περίπτωση απαιτούμενο χρόνο δεν προσμετράται ο χρόνος που διάνυσε ο αλλοδαπός στην Ελλάδα ως διπλωματικός ή διοικητικός υπάλληλος ξένης χώρας. Η χρονική προϋπόθεση της πενταετούς διαμονής δεν απαιτείται για αυτόν που είναι σύζυγος έλληνα ή ελληνίδας ή έχει τη γονική μέριμνα τέκνου ελληνικής ιθαγενείας και διαμένει επί μια τριετία στην Ελλάδα, καθώς και για εκείνον που έχει γεννηθεί και κατοικεί συνεχώς στην Ελλάδα. Για τους συζύγους ελλήνων διπλωματικών υπαλλήλων που έχουν συμπληρώσει, οποτεδήποτε, ένα έτος διαμονής στην Ελλάδα και υπηρετούν στο εξωτερικό, προσμετράται για τη συμπλήρωση του παραπάνω χρόνου και ο χρόνος παραμονής τους στο εξωτερικό λόγω της υπηρεσίας των ελλήνων συζύγων τους.

ε. Έχει επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας.

στ. Αποδεικνύει την ένταξή του στην ελληνική κοινωνία καθώς και τη δυνατότητά του να συμμετάσχει ενεργά και ουσιαστικά στην ελληνική πολιτική κοινότητα, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές οι οποίες την διέπουν.

Άρθρο 6. Δικαιολογητικά πολιτογράφησης

Ο αλλοδαπός που επιθυμεί να πολιτογραφηθεί ως έλληνας, υποβάλλει στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου διαμονής του αίτηση πολιτογράφησης, που απευθύνεται προς τον Υπουργό Εσωτερικών και συνοδεύεται από:

α. Δήλωση πολιτογράφησης. Η δήλωση αυτή γίνεται ενώπιον του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας με την παρουσία δύο ελλήνων πολιτών ως μαρτύρων. Στο έντυπο δήλωσης αναγράφονται όλες οι προϋποθέσεις κτήσης ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση.

β. Αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου αποδεικτικού ταυτοπροσωπίας.

γ. Άδεια διαμονής ή άλλο αποδεικτικό έγγραφο νόμιμης διαμονής στη χώρα.

δ. Πιστοποιητικό γέννησης ή άλλο ισοδύναμο πιστοποιητικό που προβλέπεται από τη νομοθεσία της χώρας πρώτης ιθαγένειας. Αν ο αλλοδαπός είναι πρόσφυγας και αδυνατεί να προσκομίσει πιστοποιητικό γέννησης, αρκεί η απόφαση χορήγησης σε αυτόν πολιτικού ασύλου. Αν ο αλλοδαπός έχει γεννηθεί στην Ελλάδα, αρκεί η ληξιαρχική πράξη γέννησης.

ε. Εκκαθαριστικό σημείωμα ή αντίγραφο δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του τελευταίου οικονομικού έτους.

στ. Ανταποδοτικό παράβολο 300 ευρώ.

Άρθρο 7. Διαδικασία πολιτογράφησης

§ 1. Ο δήμος ή η κοινότητα εξετάζει την πληρότητα των δικαιολογητικών και διαβιβάζει την αίτηση μαζί με τα δικαιολογητικά στην αρμόδια για θέματα ιθαγένειας υπηρεσία της Περιφέρειας, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 5 για την περαιτέρω εξέταση της αίτησης. Αν δεν συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας απορρίπτει την αίτηση.

§ 2. Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας προβαίνει στην εξέταση της αίτησης, τηρώντας την προτεραιότητα κατάθεσης. Κατά την εξέταση, η υπηρεσία ζητεί αυτεπαγγέλτως πιστοποιητικό ποινικού μητρώου για δικαστική χρήση και πιστοποιητικό μη απέλασης. Στη συνέχεια, ο φάκελος διαβιβάζεται στην αρμόδια αστυνομική αρχή του τόπου διαμονής του ενδιαφερομένου, η οποία διαθέτει αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών για να διαβιβάσει τη γνώμη της, εφόσον το κρίνει αναγκαίο.

§ 3. Μετά την εξέταση του φακέλου, η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας καλεί τον αλλοδαπό σε συνέντευξη, σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης, προκειμένου η Επιτροπή να διατυπώσει γνώμη προς τον Υπουργό Εσωτερικών σχετικά με την επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας, την ένταξή του στην ελληνική κοινωνία καθώς και τη δυνατότητά του να συμμετάσχει ενεργά και ουσιαστικά στην ελληνική πολιτική κοινότητα, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές οι οποίες την διέπουν. Πριν ή και κατά την προσέλευσή του ενώπιον της Επιτροπής, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να καταθέσει ενώπιον αυτής στοιχεία πιστοποίησης της γνώσης της ελληνικής γλώσσας ή όποια άλλα στοιχεία κρίνει ο ίδιος χρήσιμα για τη διαμόρφωση άποψης σχετικά με την ύπαρξη δεσμών με τη χώρα.

§ 4. Στη συνέχεια, με την αιτιολογημένη εισήγηση της Επιτροπής Πολιτογράφησης, ο φάκελος διαβιβάζεται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

§ 5. Η κλήση του αλλοδαπού σε συνέντευξη γίνεται με απόδειξη. Μη εμφάνισή του δικαιολογείται μόνο για λόγους ανωτέρας βίας. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης μη εμφάνισης, η αίτηση πολιτογράφησης απορρίπτεται από τον Υπουργό.

Άρθρο 8. Απόφαση πολιτογράφησης

§ 1. Η πολιτογράφηση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

§ 2. Η απόρριψη αίτησης πολιτογράφησης αιτιολογείται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

§ 3. Υποβολή νέας αίτησης για πολιτογράφηση επιτρέπεται μετά την παρέλευση έτους από την απόρριψη της προηγούμενης.

Άρθρο 9. Ορκωμοσία

§ 1. Η ελληνική ιθαγένεια αποκτάται με την ορκωμοσία του αλλοδαπού, που πρέπει να γίνει μέσα σε ένα έτος από τη δημοσίευση της απόφασης πολιτογράφησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση πολιτογράφησης ανακαλείται, αν ο όρκος δεν δοθεί μέσα στην ετήσια προθεσμία.

§ 2. Ο όρκος που δίδεται έχει ως εξής: «Ορκίζομαι να φυλάττω πίστη στην Πατρίδα, υπακοή στο Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους και να εκπληρώνω ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου ως έλληνας πολίτης».

§ 3. Ο όρκος δίδεται ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να ορίζεται ότι ο όρκος δίδεται ενώπιον άλλου οργάνου. Για την ορκωμοσία συντάσσεται σχετικό πρωτόκολλο.

§ 4. Τον όρκο του παρόντος άρθρου δίδει και όποιος αποκτά την ελληνική ιθαγένεια με δήλωση μετά την ενηλικίωσή του κατά το άρθρο 4 παράγρ. 3 και 4 του παρόντος Κώδικα, μέσα σε ένα έτος από τη δήλωση αυτή.

Άρθρο 10. Κτήση ελληνικής ιθαγένειας από τέκνα πολιτογραφημένου

Τα τέκνα του αλλοδαπού ή της αλλοδαπής που πολιτογραφείται γίνονται έλληνες, χωρίς άλλη διατύπωση, αν κατά την πολιτογράφηση είναι ανήλικα και άγαμα.

Άρθρο 11. Επιτροπή Πολιτογράφησης

§ 1. Σε κάθε Περιφέρεια συνιστάται Επιτροπή Πολιτογράφησης η οποία αποτελείται από:

- α. τον προϊστάμενο της οικείας Γενικής Διεύθυνσης της Περιφέρειας ως Πρόεδρο,
- β. ένα μέλος ΔΕΠ Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος στο γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνιολογίας ή της Ψυχολογίας,
- γ. εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών,
- δ. τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ιθαγένειας της Περιφέρειας, και
- ε. μέλος που υποδεικνύει ο Συνήγορος του Πολίτη.

§ 2. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι αναπληρωτές του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής, καθώς και υπάλληλος κλάδου ΠΕ Διοικητικού της Διεύθυνσης Ιθαγένειας της Περιφέρειας ο οποίος θα ασκεί χρέη γραμματέα της Επιτροπής, μαζί με τον αναπληρωτή του. Στην Επιτροπή συμμετέχει ως εισηγητής, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο υπάλληλος που χειρίζεται την υπόθεση.

§ 3. Η θητεία των μελών της Επιτροπής Πολιτογράφησης είναι διετής.

§ 4. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών καθορίζεται η αμοιβή των μελών της Επιτροπής, του γραμματέα και του εισηγητή.

Άρθρο 12. Εξαιρετική πολιτογράφηση

§ 1. Άλλοδαποί απόγονοι ελλήνων πολιτών, καθώς και ομογενείς αλλοδαποί, εφόσον εισαχθούν σε στρατιωτική σχολή αξιωματικών ή υπαξιωματικών των ενόπλων δυνάμεων ή γίνουν δεκτοί για κατάταξη στις ένοπλες δυνάμεις ως εθελοντές σε καιρό πολέμου σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, πολιτογραφούνται αυτοδίκαια από την εισαγωγή τους στη σχολή ή την κατάταξή τους και εγγράφονται στο δημοτολόγιο του δήμου της νέας μόνιμης κατοικίας τους. Στις περιπτώσεις αυτές ο στρατιωτικός όρκος αναπληρώνει τον όρκο του έλληνα πολίτη. Δεν υπάγεται στη διάταξη αυτή αλλοδαπός που εισάγεται σε στρατιωτική σχολή στο πλαίσιο ειδικών διμερών συμφωνιών της Ελλάδος με τη χώρα της ιθαγένειάς του.

§ 2. Άλλοδαποί μπορούν να πολιτογραφηθούν με προεδρικό διάταγμα ύστερα από αίτησή τους στο Υπουργείο Εσωτερικών και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας ή πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας, χωρίς να διαμένουν στην Ελλάδα και χωρίς να τηρηθούν οι κοινές διαδικασίες πολιτογράφησης, εφόσον συντρέχουν ισχυροί ή εξαιρετικοί δεσμοί τους με τη χώρα. Συνεκτιμάται ενδεχόμενη ιδιότητα ομογενούς, όπως αυτή γινόταν δεκτή για την εφαρμογή του άρθρου 5 παράγρ. 1 του προϊσχύσαντος Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004). Με το διάταγμα πολιτογράφησης ορίζεται και ο δήμος, στο δημοτολόγιο του οποίου εγγράφεται ο πολιτογραφούμενος εφόσον δεν διαμένει στην Ελλάδα.

§ 3. Άλλοδαποί που μονάζουν στο Άγιο Όρος, πολιτογραφούνται αυτοδίκαια μόλις εγγραφούν ως μοναχοί στο οικείο μοναχολόγιο κατ' άρθρο 94 του Καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους. Σε περίπτωση διαγραφής από το μοναχολόγιο, ο πολιτογραφηθείς αποβάλλει την ελληνική ιθαγένεια αν μέσα σε τρεις μήνες από τη διαγραφή δεν υποβάλει αίτηση εγγραφής στο δημοτολόγιο του δήμου της νέας μόνιμης κατοικίας του.

Άρθρο 13. Ειδικές περιπτώσεις κτήσης ιθαγένειας

§ 1. Τέκνο που γεννήθηκε πριν από την 8.5.1984 από μητέρα Ελληνίδα κατά το χρόνο του τοκετού ή της τέλεσης του γάμου από τον οποίο γεννήθηκε το τέκνο, γίνεται έλληνας, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου της κατοικίας του ή της διαμονής του.

§ 2. Τέκνο που γεννήθηκε από έλληνα πατέρα και αλλοδαπή μητέρα πριν από την ισχύ του ν. 1250/1982 (16.7.1982), εφόσον θεωρείται γνήσιο σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 7 παράγρ. 3 του ανωτέρω νόμου, γίνεται έλληνας, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου της κατοικίας του ή της διαμονής του.

§ 3. Η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων διαπιστώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

§ 4. Τα τέκνα αυτών που αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, γίνονται έλληνες χωρίς άλλη διατύπωση, αν κατά την ημερομηνία της δήλωσης είναι ανήλικα και άγαμα.

§ 5. Κατά την παραλαβή των σχετικών αιτήσεων από την Περιφέρεια, εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 22 παράγρ. 3 του παρόντος Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΑΠΩΛΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Άρθρο 14. Οικειοθελής αποβολή ελληνικής ιθαγένειας

§ 1. Επιτρέπεται η οικειοθελής αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας ενηλίκου, εφόσον ο ενδιαφερόμενος:

- a. κατοικεί μόνιμα επί πενταετία στο εξωτερικό,
- β. διαθέτει από τη γέννησή του αλλοδαπή ιθαγένεια ή την απέκτησε με τη βούλησή του,
- γ. δεν υπέχει ή καθυστερεί στρατιωτική υποχρέωση, και
- δ. δεν διώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα.

§ 2. Η αίτηση υποβάλλεται στον έλληνα πρόξενο του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου και διαβιβάζεται για εξέταση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων στην Περιφέρεια της δημοτολογικής του εγγραφής. Η αποβολή ισχύει από την έκδοση σχετικής απόφασης της Περιφέρειας.

§ 3. Αν έχει κινηθεί διαδικασία οικειοθελούς αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας και μοναδική εναπομένουσα προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής αποτελεί η προηγούμενη κτήση αλλοδαπής ιθαγένειας, η οικεία Περιφέρεια υποχρεούται, μετά από σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου, να εκδώσει βεβαίωση με την οποία θα πιστοποιείται η δεσμία αρμοδιότητα αποδοχής της αίτησης υπό τους όρους της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

§ 4. Αν η διατήρηση της ελληνικής ιθαγένειας δημιουργεί εξαιρετικά δυσμενείς επιπτώσεις στις βιοτικές σχέσεις ενηλίκου στη χώρα της μόνιμης διαμονής του, είναι δυνατή η οικειοθελής αποβολή της και πριν από την παρέλευση πενταετίας μόνιμης διαμονής στο εξωτερικό, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος εκτιμά τις ειδικές συνθήκες μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας.

Άρθρο 15. Μη οικειοθελής αποβολή ελληνικής ιθαγένειας

Δεν επιτρέπεται μη οικειοθελής αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας ενηλίκου.

Άρθρο 16. Αποβολή ελληνικής ιθαγένειας τέκνων αλλοδαπών ή πολιτογραφηθέντων

§ 1. Τέκνα αλλοδαπών γονέων, τα οποία απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια λόγω γέννησης στην Ελλάδα δυνάμει του άρθρου 1 παράγρ. 4 περιπτ. β' του παρόντος Κώδικα, καθώς και τέκνα πολιτογραφηθέντων, τα οποία απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια λόγω της πολιτογράφησης των γονέων τους, δικαιούνται μέσα σε ένα έτος από την ενηλικώση τους να προκαλέσουν την αποβολή της ελληνικής τους ιθαγένειας ακόμη και χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 14 παραγρ. 1 περιπτ. α' και γ' του παρόντος Κώδικα.

§ 2. Η αίτηση υποβάλλεται στον έλληνα πρόξενο του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου ή στο δήμο της δημοτολογικής του εγγραφής και διαβιβάζεται για εξέταση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων στην Περιφέρεια της δημοτολογικής του εγγραφής. Η αποβολή ισχύει από την έκδοση σχετικής απόφασης της Περιφέρειας.

Άρθρο 17. Αποβολή ελληνικής ιθαγένειας ανηλίκων λόγω υιοθεσίας ή αποβολής ιθαγένειας γονέα

§ 1. Ανήλικος που υιοθετείται από αλλοδαπό και αποκτά την ιθαγένεια του υιοθετήσαντος, δύναται να αποβάλει την ελληνική ιθαγένεια εφόσον συντρέχουν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις του άρθρου 14 παραγρ. 1 περιπτ. γ' και δ' του παρόντος Κώδικα, μετά από αίτηση του υιοθετήσαντος και απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος εκτιμά τις ειδικές συνθήκες μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας.

§ 2. Ανήλικος, του οποίου ο μόνος γονέας ελληνικής ιθαγένειας ή και οι δύο γονείς ελληνικής ιθαγένειας απέβαλαν την ιθαγένειά τους κατ' άρθρο 14 του παρόντος Κώδικα, δύναται να αποβάλει την ελληνική ιθαγένεια εφόσον αποκτά άλλη και συντρέχουν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις του άρθρου 14 παραγρ. 1 περιπτ. γ' και δ' του παρόντος Κώδικα, μετά από κοινή αίτηση των δύο γονέων του ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους και απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος εκτιμά τις ειδικές συνθήκες μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας.

§ 3. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, ο ανήλικος που απέβαλε την ελληνική ιθαγένεια δικαιούται μέσα σε δύο έτη από την ενηλικίωσή του να ζητήσει την ανάκτησή της ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής του, με σχετική αίτηση που υποβάλλεται στον έλληνα πρόξενο του τόπου κατοικίας του ή στο δήμο της τελευταίας δημοτολογικής του εγγραφής και διαβιβάζεται για εξέταση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων στην Περιφέρεια της τελευταίας δημοτολογικής του εγγραφής. Η ανάκτηση ισχύει από την έκδοση σχετικής απόφασης της Περιφέρειας.

Άρθρο 18. Αποβολή με δήλωση λόγω γάμου με έλληνα

Αλλοδαπή που απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με έλληνα και διατηρεί αλλοδαπή ιθαγένεια, αποβάλλει την ελληνική ιθαγένεια, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου της κατοικίας της ή της διαμονής της. Για την αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 19. Ανάκτηση ελληνικής ιθαγένειας που είχε απωλεσθεί λόγω γάμου

Ελληνίδα που απέβαλε την ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με αλλοδαπό την ανακτά, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου της κατοικίας της ή της διαμονής της.

Άρθρο 20. Ανάκτηση ελληνικής ιθαγένειας που είχε απωλεσθεί λόγω νομιμοποίησης ή αναγνώρισης

Τέκνο που γεννήθηκε από ελληνίδα μητέρα και απώλεσε την ελληνική ιθαγένεια, λόγω νομιμοποίησης ή αναγνώρισης από αλλοδαπό πατέρα, την ανακτά, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην ελληνική προξενική αρχή του τόπου κατοικίας του ή διαμονής του. Τα τέκνα αυτών που

αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, γίνονται έλληνες, αν κατά την ημερομηνία της δήλωσης είναι ανήλικα και άγαμα.

Άρθρο 21. Διαδικασία ανάκτησης της ελληνικής ιθαγένειας

Η ανάκτηση της ελληνικής ιθαγένειας στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων διαπιστώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΑΠΟΔΕΙΞΗ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Άρθρο 22. Διαδικασία επί αιτήσεων καθορισμού ιθαγένειας

§ 1. Όποιος επιθυμεί τη διαπίστωση (καθορισμό) κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας αυτού του ιδίου, ή αποβιώσαντος προσώπου για τον καθορισμό της ιθαγένειας του οποίου ο αιτών έχει έννομο συμφέρον, υποβάλλει σχετική αίτηση στην αρμόδια για θέματα ιθαγένειας υπηρεσία της Περιφέρειας η οποία αντιστοιχεί στην τελευταία τυχόν προσκομιζόμενη ή πιθανολογούμενη δημοτολογική ή άλλη εγγραφή, άλλως σε όποια Περιφέρεια επιθυμεί. Η νομιμότητα παραμονής στη χώρα δεν αποτελεί προϋπόθεση υποβολής της αίτησης. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί και στον έλληνα πρόξενο του τόπου διαμονής, οπότε διαβιβάζεται αμελλητί στην ως άνω αρμόδια Περιφέρεια.

§ 2. Με την αίτηση συνυποβάλλονται τα δικαιολογητικά που αντιστοιχούν στους λόγους κτήσης ιθαγένειας τους οποίους επικαλείται ο αιτών. Ληξιαρχικά ή δημοτολογικά γεγονότα γίνονται δεκτά ως βάση διαπίστωσης (καθορισμού) της ελληνικής ιθαγένειας ακόμη και αν προκύπτουν από καταργηθέντα δημοτολόγια, καθώς και από έμμεση μνεία αυτών σε δευτερογενείς ληξιαρχικές ή δημοτολογικές εγγραφές είτε σε εγγραφές κτήσης ιθαγένειας σε προξενικά, στρατολογικά ή άλλα δημόσια μητρώα, εκτός αν η ακρίβεια της σχετικής μνείας αμφισβητηθεί αιτιολογημένα.

§ 3. Κατά την παραλαβή της αίτησης, η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας εκδίδει αμέσως Βεβαίωση κατάθεσης σε ειδικό έντυπο, η οποία παράγει όσες έννομες συνέπειες τυχόν προβλέπει η εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία περί νομιμότητας της διαμονής αλλοδαπών. Η έκδοση της Βεβαίωσης αυτής είναι δυνατό να παραλειφθεί μόνο στις περιπτώσεις όπου παρίσταται δυνατή η άμεση έκδοση απορριπτικής πράξης επί προφανώς αβασίμων αιτήσεων ή λόγω εμφανούς ανεπάρκειας των δικαιολογητικών.

§ 4. Στη συνέχεια, η Περιφέρεια εξετάζει αν πληρούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις διαπίστωσης (καθορισμού) ιθαγένειας ανάλογα με τις ουσιαστικές διατάξεις του παρόντος Κώδικα ή διεθνούς δικαίου είτε με προϊσχύσασες διατάξεις εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου, και προβαίνει στην έκδοση σχετικής διαπιστωτικής ή απορριπτικής πράξης.

§ 5. Σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης κατά την προηγούμενη παράγραφο, ο ενδιαφερόμενος διατηρεί τη δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος αποφαίνεται μετά από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας.

§ 6. Με την απόφαση διαπίστωσης (καθορισμού) ιθαγένειας ορίζεται και ο δήμος, στο δημοτολόγιο του οποίου εγγράφεται ο δικαιούχος εφόσον δεν διαμένει στην Ελλάδα.

§ 7. Αιτήσεις για διαπίστωση αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας, κρίνονται με τη διαδικασία των προηγουμένων παραγράφων του παρόντος άρθρου εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τη διάταξη που διέπει την αντίστοιχη διαδικασία.

Άρθρο 23. Διαδικασία επί αμφισβητήσεων ιθαγένειας

§ 1. Κάθε δημόσια υπηρεσία που αμφισβητεί την ελληνική ιθαγένεια προσώπου παρά την ύπαρξη δημοτολογικής εγγραφής ή εγγραφής στα μητρώα αρρένων, ή αμφιβάλλει για την ελληνική ιθαγένεια προσώπου το οποίο αδυνατεί να αποδείξει δημοτολογική εγγραφή, υποβάλλει σχετικό ερώτημα στον Υπουργό Εσωτερικών ο οποίος αποφαίνεται μετά από ακρόαση του ενδιαφερομένου και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας.

§ 2. Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση της προηγουμένης παραγράφου κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο. Σε περίπτωση που η απόφαση διαπιστώνει την ανυπαρξία ή αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας προσώπου που διέθετε δημοτολογική εγγραφή, δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

§ 3. Αν ο ενδιαφερόμενος διαθέτει δημοτολογική εγγραφή, το εξ αυτής τεκμήριο ιθαγένειας παραμένει ισχυρό καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας των προηγουμένων παραγράφων του παρόντος άρθρου και μέχρις ότου αυτή ολοκληρωθεί.

§ 4. Η διαγραφή από τα μητρώα αρρένων και τα δημοτολόγια λόγω ατελούς εγγραφής και η κήρυξη ενός προσώπου ως ανυπάρκτου δεν αποτελούν αναδρομική απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας.

Άρθρο 24. Πιστοποιητικά ελληνικής ιθαγένειας

Τα δημοτολογικά πιστοποιητικά που εκδίδονται βάσει του δημοτολογίου από τον δήμο ή την κοινότητα, στα οποία αναγράφεται και η νομική βάση κτήσης της ιθαγένειας, αποδεικνύουν την ελληνική ιθαγένεια μέχρι να αποδειχθεί το αντίθετο. Ως τέτοια νοούνται και τα πιστοποιητικά γέννησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 25. Συμβούλιο Ιθαγένειας

§ 1. Το Συμβούλιο Ιθαγένειας γνωμοδοτεί για θέματα ιθαγένειας κατά τις κείμενες διατάξεις.

§ 2. Το Συμβούλιο Ιθαγένειας αποτελείται από:

α. τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών ως Πρόεδρο,

β. έναν Νομικό Σύμβουλο του Κράτους,

γ. έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, καθώς και έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, ημεδαπού Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος,

δ. τον αρμόδιο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, και

ε. τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Τα μέλη του Συμβουλίου που απουσιάζουν ή κωλύονται αναπληρώνονται από τους οριζόμενους ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

§ 3. Στο Συμβούλιο μετέχει χωρίς ψήφο και ο Προϊστάμενος του αρμόδιου Τμήματος της Διεύθυνσης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης, που εισηγείται τα προς συζήτηση θέματα, τον οποίο αναπληρώνει ο νόμιμος αναπληρωτής του.

§ 4. Για τη λειτουργία του Συμβουλίου Ιθαγένειας εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 13-15 του ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 45 Α').

Άρθρο 26. Εξομοίωση ανιθαγενών προς αλλοδαπούς

Όπου στη νομοθεσία γίνεται χρήση του όρου «αλλοδαπός», ως αλλοδαπός θεωρείται, εφόσον δεν προκύπτει το αντίθετο, και ο ανιθαγενής.

Άρθρο 27. Προθεσμίες

§ 1. Για την πολιτογράφηση ισχύουν οι εξής ειδικές προθεσμίες από την υποβολή της αίτησης:

a. Δύο μήνες για την εξέταση της πληρότητας των δικαιολογητικών από τον δήμο και τη διαβίβαση της αίτησης στην αρμόδια για θέματα ιθαγένειας υπηρεσία της Περιφέρειας. Σε περίπτωση μη πλήρους αίτησης, η προθεσμία αρχίζει από την υποβολή της τελευταίας πλήρους αίτησης.

b. Έξι μήνες για την εξέταση της πλήρωσης των προϋποθέσεων της πολιτογράφησης που ρυθμίζονται από το άρθρο 5 ΚΕΙ από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας έως την κλήση του ενδιαφερομένου σε συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης της Περιφέρειας. Στο διάστημα αυτό προσμετράται και ο χρόνος που έχει η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας προκειμένου να αναζητήσει αυτεπαγγέλτως. Η αστυνομική αρχή, στην οποία διαβιβάζεται ο φάκελος δυνάμει του άρθρου 7 παράγρ. 2 του παρόντος Κώδικα, υποχρεούται να απαντήσει εντός δύο μηνών. Εάν ο χρόνος αυτός παρέλθει χωρίς την έκφραση γνώμης από την αστυνομία, η Περιφέρεια υποχρεούται να καλέσει τον ενδιαφερόμενο σε συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης.

γ. Τέσσερις μήνες από την ημερομηνία διεξαγωγής της συνέντευξης ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης της Περιφέρειας έως τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

§ 2. Προκειμένου περί αίτησης καθορισμού της ελληνικής ιθαγένειας ισχύει προθεσμία έξι μηνών από την υποβολή της αίτησης ως την ημερομηνία έκδοσης της διαπιστωτικής πράξης καθορισμού. Αν η υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί μέσα στην προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου, η Περιφέρεια γνωστοποιεί εγγράφως στον ενδιαφερόμενο τους λόγους της καθυστέρησης και τα δικαιολογητικά που τυχόν λείπουν.

Άρθρο 28. Εξουσιοδοτική διάταξη

§ 1. Με Προεδρικά Διατάγματα καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εκτέλεση του παρόντος Κώδικα.

§ 2. Προϋφιστάμενα διατάγματα εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση των διαταγμάτων της προηγούμενης παραγράφου, εφόσον το περιεχόμενό τους δεν αντιβαίνει στις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 29. Αρμοδιότητες

§ 1. Όλα τα θέματα ιθαγένειας υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών.

§ 2. Σε κάθε Νομό συνιστάται ιδιαίτερη Διεύθυνση Αστικής Κατάστασης της οικείας Περιφέρειας, η οποία διαχωρίζεται από τη Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μετανάστευσης.

§ 3. Κάθε έτος οι Περιφέρειες αποστέλλουν στο Υπουργείο Εσωτερικών στατιστικά στοιχεία των αποφάσεων κτήσης και απώλειας ιθαγένειας. Τα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται μέχρι το τέλος Μαρτίου του επόμενου έτους, δημοσιεύονται με μέριμνα του Υπουργείου και περιλαμβάνουν:

- a. ημερομηνία γέννησης,
- b. φύλο,
- c. οικογενειακή κατάσταση,
- d. τόπο κατοικίας,
- e. διάρκεια διαμονής στην Ελλάδα,
- f. νομική βάση κτήσης,
- g. προηγούμενη ιθαγένεια.

Άρθρο 30. Μεταβατικές διατάξεις

§ 1. Εφόσον ο έλληνας ή η ελληνίδα γονέας είχε αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια πριν τεθεί σε ισχύ ο παρών Κώδικας, το τέκνο αποκτά την ελληνική ιθαγένεια από γέννηση σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις, ανεξάρτητα από τον τόπο γέννησης.

§ 2. Εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα αιτήσεις κτήσης ή καθορισμού ιθαγένειας που συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά εξετάζονται σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις, εκτός εάν υπάρξει αντίθετη δήλωση του αιτούντος.

§ 3. Πρόσωπα, τα οποία κατ' άρθρο 4 παράγρ. 4 του παρόντος Κώδικα θα εδικαιούντο να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια με δήλωση εντός τριετίας από την ενηλικώση τους αλλά έχουν ήδη ενηλικιωθεί, μπορούν να υποβάλουν τη δήλωση αυτή εντός τριετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα.

§ 4. Οι διατάξεις σχετικά με την τήρηση προθεσμιών εκ μέρους της διοίκησης εφαρμόζονται από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα σε όλες τις εκκρεμείς υποθέσεις ιθαγένειας. Στις εκκρεμείς αιτήσεις πολιτογράφησης, η προθεσμία του άρθρου 27 παράγρ. 1 αρχίζει να υπολογίζεται από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα. Στις εκκρεμείς αιτήσεις καθορισμού ιθαγένειας, η προθεσμία του άρθρου 27 παράγρ. 2 αρχίζει να υπολογίζεται κατά την ημερομηνία της παρέλευσης έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα.

§ 5. Επί οκτώ έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα, είναι δυνατή η εξέταση αίτησης πολιτογράφησης χωρίς τη συνδρομή της προϋπόθεσης που ορίζεται στην περίπτωση δ' του άρθρου 5 του παρόντος Κώδικα, εφόσον ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει την ιδιότητα του ομογενούς όπως αυτή γινόταν δεκτή για την εφαρμογή του άρθρου 5 παράγρ. 1 του προϊσχύσαντος Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004). Την ύπαρξη της ιδιότητας αυτής εξετάζει η Περιφέρεια, συνεκτιμώντας τη συνέντευξη κατ' άρθρο 7 παράγρ. 3 του παρόντος Κώδικα καθώς και οποιοδήποτε στοιχείο προσκομίσει ο αιτών.

§ 6. Πρόσωπα, για τα οποία συνέτρεχε λόγος απαλλαγής από την υποχρέωση συνέντευξης ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης δυνάμει του τελευταίου εδαφίου της παραγρ. 3 του άρθρου 7 του προϊσχύσαντος Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004) όπως αυτό προστέθηκε με την παράγρ. 2 του άρθρου 41 του ν. 3731/2008 «Αναδιοργάνωση της δημοτικής αστυνομίας και ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών» (ΦΕΚ 263 Α'), απαλλάσσονται από την υποχρέωση συνέντευξης κατ' άρθρο 7 παράγρ. 3 του παρόντος Κώδικα αν υποβάλουν

αίτηση πολιτογράφησης εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα. Στις περιπτώσεις αυτές, η κατ' άρθρο 7 παράγρ. 2 του παρόντος Κώδικα αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας, μετά την εξέταση του φακέλου, τον διαβιβάζει στο Υπουργείο Εσωτερικών χωρίς εισήγηση της Επιτροπής Πολιτογράφησης.

§ 7. Πρόσωπα τα οποία στερήθηκαν της ελληνικής ιθαγένειας στο πλαίσιο των ρυθμίσεων του άρθρου 19 του Ν.Δ. 3370/1955 και διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα, την ανακτούν με δήλωσή τους στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας του τόπου της διαμονής τους. Η σχετική δήλωση μπορεί να υποβληθεί εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα.

§ 8. Πρόσωπα, για τα οποία συνέτρεχε λόγος αφαίρεσης ή αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας δυνάμει οποιασδήποτε διάταξης προϊσχύοντος δικαίου, αλλά δεν εκδόθηκε σχετική διαπλαστική ή διαπιστωτική πράξη μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα, δεν είναι δυνατό να στερηθούν αναδρομικά, τα ίδια είτε οι απόγονοί τους, την ελληνική ιθαγένεια για το συγκεκριμένο λόγο αφαίρεσης ή αποβολής.

§ 9. Διατηρούνται σε ισχύ:

α. η παράγρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 1438/1984 «Τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας και του νόμου περί ληξιαρχικών πράξεων» (ΦΕΚ 60 Α'), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα,

β. το άρθρο 40 του ν. 1832/1989 «Τροποποίηση και συμπλήρωση της νομοθεσίας για την αυτοδιοίκηση, την αποκέντρωση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 54 Α'), και

γ. η παράγρ. 1 του άρθρου 41 του ν. 3731/2008 «Αναδιοργάνωση της δημοτικής αστυνομίας και ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών» (ΦΕΚ 263 Α').

§ 10. Διατηρούνται σε ισχύ για δύο έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα:

α. η παράγρ. 11 του άρθρου 1 του ν. 2790/2000 «Αποκατάσταση των παλιννοστούντων ομογενών από την τέως Σοβιετική Ένωση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 24 Α'),

β. η παράγρ. 6 του άρθρου 76 του ν. 2910/2001 «Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 91 Α'), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα,

γ. το άρθρο 15 του ν. 3284/2004 «Περί κυρώσεως του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας» (ΦΕΚ 217 Α'), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, και

δ. η περίπτ. β' της παραγρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 3731/2008 «Αναδιοργάνωση της δημοτικής αστυνομίας και ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών» (ΦΕΚ 263 Α').

§ 11. Διατηρούνται σε ισχύ διατάξεις διεθνών συνθηκών με τις οποίες αποδίδεται ισχύς πλήρους απόδειξης ιθαγένειας σε προξενικά μητρώα.

Άρθρο 31. Καταργούμενες διατάξεις

Καταργούνται από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα:

α. ο ν. 3284/2004 «Περί κυρώσεως του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας» (ΦΕΚ 217 Α'), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα,

β. το άρθρο 18 του ν. 3491/2006 «Ρυθμίσεις θεμάτων Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» (ΦΕΚ 207 Α'),

γ. κάθε άλλη διάταξη της ισχύουσας νομοθεσίας, η οποία είτε είναι αντίθετη με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα είτε αφορά θέμα που ρυθμίζεται από αυτόν.

B. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ακολουθεί η αιτιολογική έκθεση κατ' άρθρον.

Κτήση ιθαγένειας με γέννηση, αναγνωριση, υιοθεσία και δήλωση

Με το άρθρο 1 ρυθμίζεται η κτήση ιθαγένειας με τη γέννηση.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, το τέκνο έλληνα ή ελληνίδας που γεννιέται στην Ελλάδα αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια. Η προϋπόθεση τόπου γέννησης προστίθεται προκειμένου να διαφοροποιηθεί στη συνέχεια το καθεστώς των λεγόμενων ομογενών εξωτερικού. Με τη νέα διατύπωσή της, η διάταξη παραπέμπει μεν πανηγυρικά στην ελληνική νομική ιδεολογία του ius sanguinis, ταυτόχρονα όμως επιτρέπει την προσαρμογή της παράδοσης αυτής στις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες και αντιλήψεις: συντρεχόντως με την καταγωγή, εισάγεται προϋπόθεση στοιχειώδους σύνδεσης με την ελληνική πολιτεία.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, το τέκνο έλληνα ή ελληνίδας που γεννιέται στο εξωτερικό αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια, εφόσον ισχύει οποιαδήποτε από τις εξής προϋποθέσεις ως προς τον έλληνα ή την ελληνίδα γονέα του: είτε να έχει γεννηθεί στην Ελλάδα, είτε να κατοικεί μόνιμα στην Ελλάδα κατά το χρόνο της γέννησης του τέκνου, είτε να διαθέτει ελληνική δημοτολογική εγγραφή ή να υποβάλει σχετική αίτηση εντός τριών ετών από τη γέννηση του τέκνου. Αποκλείονται οι λεγόμενοι ομογενείς εξωτερικού εφόσον οι γονείς τους δεν είχαν ελληνική ιθαγένεια δυνάμει του παλαιού KEI και δεν είχαν εγκαίρως εκδηλώσει, τακτοποιούμενοι δημοτολογικά, την πρόθεση να ιδρύσουν πραγματική σύνδεση με την ελληνική πολιτεία. Η ρύθμιση για κτήση ιθαγένειας όχι μόνον από τα τέκνα γονέων που ήσαν ήδη εγγεγραμμένοι σε ελληνικό δημοτολόγιο, αλλ' ακόμη και από τα τέκνα γονέων οι οποίοι αποφασίζουν να εγγραφούν οι ίδιοι στο δημοτολόγιο μέχρι και τρία χρόνια μετά τη γέννηση του τέκνου τους, εξασφαλίζει ότι δεν πρόκειται ν' αποκλεισθεί ούτε ένας απ' όσους επιθυμούν τη διατήρηση της ιθαγένειάς τους. Επί πλέον, με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 30 παράγρ. 1, το όλο σύστημα καθίσταται ακόμη επιεικέστερο, καθώς προστίθεται ως διαζευκτική δυνατότητα κτήσης ιθαγένειας το να είχε αποκτήσει ο γονέας ελληνική ιθαγένεια πριν τεθεί σε ισχύ ο παρών Κώδικας.

Στην πράξη, ο αποκλεισμός αυτός δεν θα εφαρμοσθεί αμέσως, αλλά σταδιακά και μάλιστα σε βάθος δύο γενεών: όσοι έχουν γεννηθεί μέχρι την ισχύ του νέου KEI, κατέχουν δυνάμει των προϊσχυσάντων KEI την ελληνική ιθαγένεια, η οποία θα ήταν αντισυνταγματικό να αφαιρεθεί από τους ίδιους και δεν κρίνεται πολιτικά σκόπιμο να αφαιρεθεί από τα τέκνα τους. Έτσι, οι πρώτοι που θα θιγούν από τη νέα ρύθμιση, είναι τα τέκνα όσων γεννηθούν στο εξωτερικό από την επομένη της ισχύος του νέου KEI. Ανάλογη μεταβατική διευθέτηση περιέχει το άρθρο 4 παράγρ. 4 του ισχύοντος γερμανικού κώδικα. Σε κάθε περίπτωση, ο διαζευκτικός χαρακτήρας των προϋποθέσεων εξασφαλίζει στην πράξη το δικαίωμα ιθαγένειας όλων των ελλήνων της διασποράς που πιστοποιούν ενεργό σύνδεση με την ελληνική πολιτεία, αποκλείοντας εν τέλει μόνο τις περιπτώσεις πλασματικής ή καταχρηστικής αναβίωσης της σύνδεσης αυτής μετά από ηθελημένη διακοπή πολλών γενεών.

Δεν τίθεται, άλλωστε, ζήτημα παραβίασης της συνταγματικής υποχρέωσης μέριμνας υπέρ των αποδήμων, καθόσον οι οσοδήποτε απώτεροι απόγονοι ελλήνων πολιτών, εφόσον οι ίδιοι πράγματι ενδιαφέρονται, διατηρούν εσαεί, ως αντιστάθμισμα στην περιοριζόμενη αέναη κληρονομικότητα της ιθαγένειας, τη δυνατότητα πολιτογράφησης, κανονικής μεν - και μάλιστα επί οχταετή μεταβατική περίοδο με ειδικούς ευμενείς όρους σε σχέση με την αναγκαία διάρκεια εγκατάστασης κατά το νέο άρθρο 30 παράγρ. 5 - αν στο μεταξύ εγκατασταθούν στην Ελλάδα, εξαιρετικής δε σε κάθε περίπτωση κατά το νέο άρθρο 12 παράγρ. 2.

Τέλος, ο περιορισμός της αέναης κληρονομικότητας της ιθαγένειας καθίσταται ακόμη περισσότερο αναγκαίος εν όψει των νέων ρυθμίσεων για τη δεύτερη γενεά μεταναστών (άρθρο 4 παρ. 1-4): αν η ιθαγένεια εξακολουθούσε να μεταβιβάζεται διά του αίματος χωρίς προϋποθέσεις διατήρησης δεσμών με τη χώρα, η πρόσκαιρη παραμονή κάποιου στην Ελλάδα ως μετανάστη θα αρκούσε για να έχουν οι απόγονοί του εσαεί την ελληνική ιθαγένεια ακόμη και αν έχουν επιστρέψει στην πατρίδα τους.

Σύμφωνα με την παράγρ. 3, το τέκνο έλληνα ή ελληνίδας που γεννιέται στο εξωτερικό αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια ακόμη και χωρίς να συντρέχει καμία από τις προϋποθέσεις της παραγρ. 2, εφόσον δεν αποκτά με τη γέννησή του αλλοδαπή ιθαγένεια ή είναι άγνωστης ιθαγένειας. Η διάταξη είναι αναγκαία εν όψει της νέας ρύθμισης για τους λεγόμενους ομογενείς εξωτερικού, προς αποτροπή περιπτώσεων ανιθαγένειας οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν από ενδεχόμενη έλλειψη άλλης ιθαγένειας και ταυτόχρονα έλλειψη όλων των προϋποθέσεων της παραγρ. 2.

Σύμφωνα με την παράγρ. 4, το τέκνο αλλοδαπών που γεννιέται στην Ελλάδα αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια, εφόσον ισχύει μία από τις εξής προϋποθέσεις: είτε δεν αποκτά με τη

γέννησή του αλλοδαπή ιθαγένεια (ή δεν μπορεί να την αποκτήσει ούτε με δήλωση των γονέων του στις οικείες αλλοδαπές αρχές), είτε ένας από τους γονείς του έχει γεννηθεί στην Ελλάδα και κατοικεί μόνιμα στη χώρα από τη γέννησή του.

Η πρώτη από τις προϋποθέσεις αυτές αποδίδει τη ρύθμιση του παλαιού άρθρου 1 παράγρ. 2.

Με τη δεύτερη από τις προϋποθέσεις αυτές (ένας από τους γονείς έχει γεννηθεί στην Ελλάδα και κατοικεί μόνιμα στη χώρα από τη γέννησή του) εισάγεται υποχρεωτικό ius soli για τα τέκνα αλλοδαπών γεννημένων στην Ελλάδα, δηλαδή τη λεγόμενη τρίτη γενεά μεταναστών, επειδή γι' αυτά τα παιδιά θα ήταν αδικαιολόγητα επαχθής η εμμονή των γονέων τους να τα εγκλωβίσουν στην αποκλειστικότητα μιάς ιθαγένειας από την οποία έχουν κατά τεκμήριον αποκοπεί. Έτσι στους γονείς δεν παρέχεται καν η δυνατότητα επιλογής (σε αντιπαραβολή προς τη λεγόμενη δεύτερη γενεά, για την οποία εισάγεται δυνατότητα επιλογής με το άρθρο 4). Αν και η περίπτωση β' συστηματικά θα έπρεπε να εντάσσεται στην παράγρ. 1 ως κτήση μόνο με γέννηση χωρίς δήλωση, προτιμάται η τοποθέτησή της στην παράγρ. 4 για λόγους νομοτεχνικής απλότητας εν όψει του κοινού υποκειμένου «τέκνο αλλοδαπών» (άλλωστε ολόκληρο το άρθρο 1 τιτλοφορείται «κτήση με γέννηση»).

Τα άρθρα 2 και 3, για την κτήση ιθαγένειας με αναγνωριση και υιοθεσία, παραμένουν κατά βάσιν ως έχουν. Προστίθεται μόνο, χάριν συστηματικής ενότητας, ότι επί γεννήσεως ή (αντιστοίχως) υιοθεσίας στο εξωτερικό θα πρέπει να συντρέχουν, στο πρόσωπο του αναγνωρίσαντος ή υιοθετήσαντος, οι προϋποθέσεις του άρθρου 1 παράγρ. 2 του παρόντος Κώδικα.

Το παλαιό άρθρο 4, για την κτήση ιθαγένειας με κατάταξη στις ένοπλες δυνάμεις, καταργείται και ενσωματώνεται στο άρθρο 12. Η κτήση με τη διαδικασία αυτή δεν επαφίεται σε επιλογή του αλλοδαπού, αλλά προϋποθέτει τη σύμπραξη της πολιτειακής βούλησης, οπότε πρόκειται ουσιαστικά για υποπερίπτωση πολιτογράφησης και δεν έχει νόημα η τοποθέτηση της διάταξης μαζί με εκείνες που αφορούν κτήση ιθαγένειας λόγω γέννησης ή μεταβολών αστικής κατάστασης.

Προστίθεται νέο άρθρο 4, για την κτήση ιθαγένειας με δήλωση. Το άρθρο αυτό προσθέτει, στους δύο βασικούς τρόπους κτήσης ιθαγένειας (γέννηση και πολιτογράφηση), έναν καινοφανή τρόπο, την κτήση με δήλωση βούλησης, που μέχρι τώρα προβλεπόταν μόνο στο πλαίσιο μεταβατικών και εξαιρετικών διατάξεων (λ.χ. άρθρο 14 του παλαιού ΚΕΙ), ενώ ήδη εντάσσεται ως ιδιαίτερη κατηγορία στο σύστημα του Κώδικα.

Οι τρεις πρώτες περιπτώσεις αφορούν κτήση από ανήλικο με δήλωση των γονέων του.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, το τέκνο αλλοδαπών που γεννιέται στην Ελλάδα και ένας από τους γονείς του κατοικεί μόνιμα και νόμιμα στη χώρα επί πενταετία, αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια εφόσον οι γονείς του υποβάλουν κοινή σχετική δήλωση και αίτηση εγγραφής του τέκνου στο δημοτολόγιο του δήμου όπου κατοικεί μόνιμα. Αν και η κτήση ανατρέχει στη στιγμή της γέννησης, κατά νομική ακριβολογία πρόκειται για κτήση με αιτία τη δήλωση (αφού διατηρείται η δυνατότητα να μη γίνει χρήση αυτού του τρόπου κτήσης), εξ ου και η διάταξη τοποθετείται εδώ και όχι στο άρθρο 1.

Με τη ρύθμιση αυτή εισάγεται ius soli για τα τέκνα αλλοδαπών δηλαδή τη λεγόμενη δεύτερη γενεά μεταναστών, χωρίς όμως υποχρεωτικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι κατά μεν τη γέννηση απαιτείται αίτηση και των δύο γονέων ακόμη και αν ένας εξ αυτών δεν κατοικεί καν στην Ελλάδα, κατά δε την ενηλικίωσή του το ίδιο το τέκνο αποκτά δικαίωμα άμεσης αποβολής με το νέο άρθρο 16. Εξασφαλίζεται έτσι, πέρα από το πραγματικό γεγονός του τόπου γέννησης, η προϋπόθεση της βούλησης για σύναψη διαρκούς σύνδεσης με την ελληνική πολιτεία.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, το τέκνο αλλοδαπών που γεννήθηκε στην Ελλάδα πριν ένας από τους γονείς του συμπληρώσει πενταετία μόνιμης και νόμιμης κατοικίας, αποκτά την ελληνική ιθαγένεια με την παρέλευση πενταετίας μόνιμης και νόμιμης κατοικίας ενός εκ των γονέων του, εφόσον εκείνοι υποβάλουν κοινή σχετική δήλωση και αίτηση εγγραφής του τέκνου στο δημοτολόγιο του δήμου όπου κατοικεί μόνιμα.

Με τη διάταξη αυτή αμβλύνεται η αναιτιολόγητη αδικία, την οποία θα συνιστούσε η απόκλιση ανάμεσα στα τέκνα γονέων με ήδη συμπληρωμένη την πενταετία νομιμότητας (τα οποία αποκτούν ιθαγένεια από τη γέννηση) και στα τέκνα γονέων με μη συμπληρωμένη πενταετία (τα οποία, αν δεν προσετίθετο η παράγρ. 2, θα έπρεπε να περιμένουν μέχρι την ενηλικίωσή τους).

Σύμφωνα με την παράγρ. 3, το τέκνο αλλοδαπών που κατοικεί μόνιμα και νόμιμα στη χώρα επί πενταετία και παρακολουθεί ή έχει παρακολουθήσει σχολείο στην Ελλάδα, αποκτά την ελληνική ιθαγένεια εφόσον οι γονείς του υποβάλουν κοινή σχετική δήλωση και αίτηση εγγραφής του τέκνου στο δημοτολόγιο του δήμου όπου κατοικεί μόνιμα.

Με τη διάταξη αυτή αποτρέπεται το ενδεχόμενο αδικίας, την οποία θα συνιστούσε η ανελαστική προσκόλληση στην προϋπόθεση της γέννησης επί ελληνικού εδάφους σε βάρος εκείνων των παιδιών, τα οποία γεννήθηκαν μεν εκτός Ελλάδος πλην όμως εν συνεχεία ανέπτυξαν ισχυρότερους δεσμούς με

την ελληνική κοινωνία απ' όσους με τη χώρα της ιθαγένειας των γονέων τους. Σε αντίστιχη με την απόδειξη ένταξης ως προϋπόθεση της πολιτογράφησης ενήλικα, εισάγεται εδώ ως τεκμήριο ένταξης ο συνδυασμός πενταετούς παραμονής και παρακολούθησης σχολείου στην Ελλάδα. Άλλωστε, κατά την ελληνική νομοθεσία, ο υποχρεωτικός χαρακτήρας της εννεαετούς εκπαίδευσης καταλαμβάνει και τους αλλοδαπούς.

Η τέταρτη περίπτωση αφορά κτήση από ενηλικιωθέντα με δήλωση του ίδίου, βάσει νομικών καταστάσεων που ανατρέχουν στη γέννησή του.

Σύμφωνα με την παράγρ. 4, το τέκνο αλλοδαπών που εδικαιούτο να αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια για οποιαδήποτε από τις αιτίες των παραγράφων 1-3 του παρόντος άρθρου, αλλά δεν την απέκτησε επειδή δεν υποβλήθηκε η δήλωση και αίτηση των γονέων που προβλέπει η αντίστοιχη διάταξη, δικαιούται να την αποκτήσει εντός τριετίας από την ενηλικιώσή του καταθέτοντας σχετική δήλωση και αίτηση εγγραφής στο δημοτολόγιο του δήμου όπου κατοικεί μόνιμα.

Με τη ρύθμιση αυτή παρέχεται στα τέκνα αλλοδαπών, της λεγόμενης δεύτερης γενεάς, η δυνατότητα να ενεργοποιήσουν το ius soli εκ των υστέρων, αναπληρώνοντας την παράλειψη σχετικής αίτησης των γονέων τους. Μετά την πάροδο της τριετίας, παραμένει δυνατή η πολιτογράφηση κατά την τακτική διαδικασία. Εξυπακούεται ότι η ρύθμιση αυτή δεν αφορά τη λεγόμενη τρίτη γενεά (άρθρο 1 παράγρ. 4 περίπτ. β'), για την οποία το ius soli εφαρμόζεται εκ του νόμου.

Καταργείται η ρήτρα «χωρίς άλλη διατύπωση», όπως περιεχόταν στα παλαιά άρθρα 11 (τέκνα πολιτογραφουμένου), 14 παράγρ. 4 (τέκνα αποκτώντος την ιθαγένεια με δήλωση στο πλαίσιο ειδικής μεταβατικής διαδικασίας) και 23 (τέκνα ανακτώντος την ιθαγένεια) του παλαιού ΚΕΙ. Ήδη, εφόσον στις παραγρ. 3-4 του παρόντος άρθρου γίνεται ρητά λόγος για δικαίωμα πολιτογράφησης («δικαιούται ... να αποκτήσει») και όχι απλώς δικαίωμα υποβολής αίτησης, είναι αυτονόητο ότι ο αιτών δεν παραπέμπεται σε διαδικασία πολιτογράφησης ή άλλου είδους «έγκρισης». Επί πλέον, αφού εισάγεται (με το άρθρο 9 παράγρ. 4) ορκωμοσία για την κτήση με δήλωση από ενήλικο, τυχόν διατήρηση του όρου «χωρίς άλλη διατύπωση» θα αποτελούσε αντίφαση.

Προϋποθέσεις πολιτογράφησης

Με το άρθρο 5 ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις της πολιτογράφησης.

Καταργείται η διάκριση μεταξύ ομογενών και αλλογενών στις προϋποθέσεις πολιτογράφησης, όπως θεσπιζόταν με την κεφαλίδα της παλαιάς παραγράφου 2 «Για τον αλλοδαπό που είναι αλλογενής απαιτείται επιπλέον να: ...». Η διαφοροποιητική ρύθμιση μεταξύ αλλογενών και ομογενών που προτάσσει το δίκαιο της ελληνικής ιθαγένειας, και ειδικότερα η εν λόγω διάταξη, είναι απολύτως ασύμβατη με τις σχετικές διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του 1997 για την Ιθαγένεια του Συμβουλίου της Ευρώπης, για την οποία θεωρούνται αδικαιολόγητες οι διακρίσεις μεταξύ ομογενών και αλλογενών, τόσο στα θέματα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας όσο και στο θέμα της μεταχείρισης των ημεδαπών σε αυτούς που έχουν την ελληνική ιθαγένεια από τη γέννησή τους και αυτούς που την απέκτησαν αργότερα με κάποιον τρόπο. Το Ειδικό Δελτίο Ταυτότητας Ομογενούς επέχει θέση άδειας παραμονής και εργασίας στην ελληνική επικράτεια (άρθρο 1 παρ. 12 ν. 2790/2000).

Η πρόταση νόμου δεν προτείνει την εξ ολοκλήρου κατάργηση της διάκρισης αλλογενούς και ομογενούς καθώς αυτή συνιστά ένα ιστορικό πυλώνα του δικαίου της ελληνικής ιθαγένειας και της ίδιας της συγκρότησης της σύγχρονης ελληνικής πολιτείας. Ωστόσο, οι λόγοι για τους οποίους η διάκριση διατηρείται δεν είναι δυνατό να οδηγούν σε διαφοροποιητικές ρυθμίσεις σε βάρος των αλλογενών τέτοιας έκτασης, όπως αυτή που περιλαμβάνεται στο άρθρο 5 ΚΕΙ, όπως η μόνιμη διαμονή 10 ετών για τον αλλογενή σε αντιδιαστολή με μη ύπαρξη υπαρξης αναγκαίου χρόνου διαμονής στη χώρα για τους ομογενείς.

Περαιτέρω, συντρέχει μια ακόμη κρίσιμη αιτία ιστορικού περιεχομένου και πολιτικών κινήτρων που καθιστά εφικτή και μη επαχθή για τους ομογενείς τη δυνατότητα εξομοίωσης του καθεστώτος αλλογενούς-ομογενούς σε ό,τι αφορά τον προηγούμενο αναγκαίο χρόνο διαμονής στη χώρα: οι περισσότεροι αλλοδαποί ομογενείς, ούτως ή άλλως, έχουν τις περισσότερες φορές συμπληρώσει το χρονικό διάστημα διαμονής που προβλέπεται και για τους αλλογενείς. Οι μόνοι που κατ' ουσίαν δεν υπήχθησαν στον κανόνα της πρότερης μόνιμης και νόμιμης διαμονής είναι οι ομογενείς από την πρώην ΕΣΣΔ, μείζον τμήμα των οποίων έχει ήδη αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια.

Επίσης καταργείται η παρ. 3 του άρθρου. Η διάταξη που επιβάλλει ευνοϊκή διαφοροποιητική ρύθμιση υπέρ των αθλητών Ολυμπιακών Αθλημάτων στερείται οποιουδήποτε εύλογου ερείσματος, πλην της προφανούς σκοπιμότητας εισαγωγής της, η οποία, ωστόσο, είναι εντελώς ασύμβατη με τους εν γένει σκοπούς και προϋποθέσεις πολιτογράφησης του ΚΕΙ.

Πρώτη προϋπόθεση για την υποβολή αίτησης πολιτογράφησης αποτελεί η ενηλικότητα κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης.

Δεύτερη προϋπόθεση είναι η **έλλειψη τελεσίδικης καταδίκης**, κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης, σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους κατά τη διάρκεια του ενήλικου βίου του, ή κατά την τελευταία εικοσαετία για κακουργήματα, ή την τελευταία πενταετία για πλημμελήματα. Η καταδίκη αλλοδαπού κατά τη διάρκεια της ανηλικότητάς του σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους κατά την τελευταία δεκαετία δεν μπορεί ως τέτοια να συνιστά αυτοδίκαια προϋπόθεση μη πολιτογράφησης ενώ το μέτρο κρίνεται εύλογο για τους ενήλικες γενικά. Περαιτέρω, προτείνεται η κατάργηση της συνέχειας του άρθρου 5, παρ. 1, περ. β' στην οποία απαριθμούνται ονομαστικά τα εγκλήματα, η τέλεση των οποίων ανεξαρτήτως ποινής και χρόνου έκδοσης της καταδικαστικής απόφασης συνιστά λόγους απαραδέκτου της αίτησης πολιτογράφησης.

Η ελληνική ποινική έννομη τάξη προβλέπει για όλα τα εγκλήματα ένα ορισμένο χρόνο παραγραφής. Η ύπαρξη απαράγραπτων εγκλημάτων προκειμένου περί προσβασιμότητας στις τυπικές προϋποθέσεις πολιτογράφησης κρίνεται ως ένα αδικαιολόγητα επαχθές μέτρο σε βάρος των αλλοδαπών και ασύμβατο με τις ευρύτερες κανονιστικές αναφορές του ελληνικού ουσιαστικού ποινικού δικαίου. Περαιτέρω, η θέσπιση υποχρέωσης αιτιολόγησης της απορριπτικής απάντησης στην αίτηση πολιτογράφησης δίνει τη δυνατότητα στη διοίκηση, σε περίπτωση που ένα πρόσωπο έχει καταδικαστεί για κάποιο έγκλημα να το αναφέρει ως εύλογη αιτία άρνησης χορήγησης της ελληνικής ιθαγένειας.

Η διατύπωση της εν λόγω διάταξης προέρχεται από την εφαρμογή των παραγραφών που προβλέπονται από το άρθρο 111 ΠΚ, ανάλογα με τη φύση του εγκλήματος: δηλαδή παραγραφή των κακουργημάτων (α) μετά είκοσι χρόνια αν ο νόμος προβλέπει για αυτά την ποινή της ισόβιας κάθειρξης, (β) μετά δέκα πέντε έτη, σε κάθε άλλη περίπτωση και (γ) μετά πέντε έτη για τα πλημμελήματα. Με την παρέλευση του χρόνου παραγραφής των εγκλημάτων ο ενδιαφερόμενος πληροί πάλι τις προϋποθέσεις πολιτογράφησης.

Τρίτη προϋπόθεση είναι το να μην εκκρεμεί σε βάρος του αιτούντος απόφαση απέλασης.

Τέταρτη προϋπόθεση είναι η **μόνιμη διαμονή** στην Ελλάδα πέντε συνολικά έτη την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης. Το διάστημα των δέκα ετών που προβλέπει ο προηγούμενος ΚΕΙ είναι το υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Προτείνεται η σύντμησή του σε πέντε έτη, διάστημα που κρίνεται συγκριτικά επαρκές για να διασφαλίσει ότι ακριβώς διασφαλίζει και η δεκαετία στην εποχή μας.

Το γεγονός ότι η πενταετία αποτελεί, παράλληλα, προϋπόθεση για την υπαγωγή αλλοδαπού σε καθεστώς «επί μακρόν διαμένοντος», δεν αποτελεί σύμπτωση ούτε αντίφαση: κατά την ίδια ακριβώς χρονική στιγμή, την ολοκλήρωση πενταετούς παραμονής, ο αλλοδαπός θα πρέπει να τίθεται προ του διλήμματος, αν επιθυμεί απλώς την τακτοποίηση της παραμονής του στη χώρα ως αλλοδαπού με δικαίωμα μακράς και απρόσκοπτης διαμονής (στο πλαίσιο δεσμίας αρμοδιότητας της διοίκησης), ή αν ήδη αισθάνεται τόσο σταθερά ενταγμένος στην ελληνική κοινωνία ώστε να προτιμά, εναλλακτικά ή και παράλληλα, την κίνηση διαδικασίας πολιτογράφησης (θέτοντας την αίτησή του υπό τη διακριτική ευχέρεια της πολιτείας). Η καθαρότητα των επιλογών θα μπορούσε, μακροπρόθεσμα, να συντελέσει ακόμη και στην αποσυμφόρηση των δύο διαδικασιών.

Ειδικά για τον ανιθαγενή αλλοδαπό ή για τον αλλοδαπό που έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αρκεί διαμονή στην Ελλάδα τριών ετών μέσα στην τελευταία δεκαετία πριν την υποβολή της αίτησης.

Στον ανωτέρω κατά περίπτωση απαιτούμενο χρόνο δεν προσμετράται ο χρόνος που διάνυσε ο αλλοδαπός στην Ελλάδα ως διπλωματικός ή διοικητικός υπάλληλος ξένης χώρας.

Η χρονική προϋπόθεση της πενταετούς διαμονής δεν απαιτείται για αυτόν που είναι σύζυγος ή γονέας έλληνα ή ελληνίδας και διαμένει επί μια τριετία στην Ελλάδα. Καταργείται η πρόταση «... και να έχει αποκτήσει τέκνο». Ενώ γίνονται αντιληπτοί οι λόγοι για τους οποίους η ελληνική πολιτεία προσέθεσε αυτήν την προϋπόθεση, είναι προφανές ότι η βιολογική αδυναμία ή η οικειοθελής βούληση μιας γυναίκας να μη γίνει μητέρα δεν είναι δυνατό να επιδρά με τόσο καταλυτικό τρόπο στις τυπικές προϋποθέσεις της πολιτογράφησης. Εξάλλου, σε περιπτώσεις που η διοίκηση έχει σοβαρές ενδείξεις τέλεσης «λευκού» γάμου, δύναται να τις αναφέρει στην αιτιολογημένη απόρριψη της αίτησης πολιτογράφησης. Η προσθήκη της περίπτωσης του γονέα έλληνα ή ελληνίδας αφορά αλλοδαπές γυναίκες, που το εκτός γάμου τέκνο τους αναγνωρίσθηκε μεν από έλληνα πατέρα αλλά δεν ακολούθησε γάμος.

Επί πλέον, η χρονική προϋπόθεση της πενταετούς διαμονής δεν απαιτείται για εκείνον που έχει γεννηθεί και κατοικεί συνεχώς στην Ελλάδα. Για τους συζύγους ελλήνων διπλωματικών υπαλλήλων που έχουν συμπληρώσει, οποτεδήποτε, ένα έτος διαμονής στην Ελλάδα και υπηρετούν στο εξωτερικό, προσμετράται για τη συμπλήρωση του παραπάνω χρόνου και ο χρόνος παραμονής τους στο εξωτερικό λόγω της υπηρεσίας των ελλήνων συζύγων τους.

Πέμπτη προϋπόθεση είναι η επαρκής γνώση της ελληνικής γλώσσας. Καταργείται η συνέχεια της πρότασης: «της ελληνικής ιστορίας και γενικά του ελληνικού πολιτισμού». Γνώση της ελληνικής γλώσσας αρκεί. Αντιθέτως, η επαρκής γνώση της ελληνικής ιστορίας και γενικά του ελληνικού πολιτισμού - όπως τουλάχιστον εξετάζεται σήμερα - είναι ζήτημα εγκυκλοπαιδικών γνώσεων, η επάρκεια στις οποίες δεν συνιστά επ' ουδενί ένδειξη Βούλησης κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Ελλείψει ρητής ρύθμισης περί εξετάσεων, η «επαρκής γνώση» πιστοποιείται κατά τη συνέντευξη του άρθρου 7 παράγρ. 3. Εναλλακτικά, μπορεί να τεθεί εξουσιοδοτική διάταξη για μεταγενέστερη ίδρυση διαδικασίας εξετάσεων εφόσον το επιτρέψουν οι συνθήκες.

Έκτη και τελευταία προϋπόθεση είναι η απόδειξη της ένταξης στην ελληνική κοινωνία καθώς και της δυνατότητας για ενεργό και ουσιαστική συμμετοχή στην ελληνική πολιτική κοινότητα, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές οι οποίες την διέπουν. Η προϋπόθεση αυτή κρίνεται ως η πλέον σημαντική και ενδεικτική για την ειλικρινή επιδίωξη ενός αλλοδαπού να αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια, καθώς, σε τελευταία ανάλυση, η θετική ανταπόκριση της διοίκησης στην αίτηση πολιτογράφησης είναι η ικανοποίηση της εκδήλωσης Βούλησης συμμετοχής σε ένα λαό και ένταξης σε μια κοινωνία.

Επί πλέον, ο όρος της δυνατότητας συμμετοχής «στην ελληνική πολιτική κοινότητα σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές οι οποίες την διέπουν» αποτελεί, ουσιαστικά, τη νόμιμη αιτία για την οποία είναι δυνατό να απορρίπτονται αιτήσεις πολιτογράφησης λόγω αστυνομικών ευρημάτων που αφορούν διακινδύνευση της δημόσιας ασφάλειας.

Δικαιολογητικά και διαδικασία πολιτογράφησης

Στο άρθρο 6 ορίζονται τα δικαιολογητικά πολιτογράφησης.

Ο αλλοδαπός που επιθυμεί να πολιτογραφηθεί υποβάλλει στο δήμο ή την κοινότητα του τόπου διαμονής του αίτηση πολιτογράφησης, που απευθύνεται προς τον Υπουργό Εσωτερικών και συνοδεύεται από δήλωση πολιτογράφησης. Η δήλωση αυτή γίνεται ενώπιον του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας με την παρουσία δύο ελλήνων πολιτών ως μαρτύρων. Στο έντυπο δήλωσης αναγράφονται όλες οι προϋποθέσεις κτήσης ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση. Με την υποχρεωτική αναγραφή των προϋποθέσεων, κάτι που άλλωστε προβλέπεται από τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, τεκμαίρεται η γνώση των προϋποθέσεων από τον αιτούντα και δημιουργείται αίσθημα ασφάλειας. Επιπρόσθετα εξαφανίζονται οι περιπτώσεις μη γνώσης των προϋποθέσεων και απεμπλέκονται οι υπάλληλοι των δήμων από σχετικές πρωτοβουλίες αξιολόγησής τους.

Η αίτηση συνοδεύεται και από αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου αποδεικτικού ταυτοπροσωπίας. Η εναλλακτική ρύθμιση για αποδεικτικό ταυτοπροσωπίας, επιλύει προβλήματα όσων αλλοδαπών αδυνατούν για οποιοδήποτε λόγο (λ.χ. στρατολογικές εκκρεμότητες στη χώρα της ιθαγένειάς τους) να λάβουν διαβατήριο. Άλλωστε, το διαβατήριο είναι κατά κυριολεξίαν αναγκαίο μόνο για τη μετακίνηση από χώρα σε χώρα, ενώ για τη διαδικασία πολιτογράφησης αυτό που ενδιαφέρει είναι μόνον η αδιαμφισβήτητη ταυτοπροσωπία.

Επίσης προσκομίζεται άδεια διαμονής ή άλλο αποδεικτικό έγγραφο νόμιμης διαμονής στη χώρα, πιστοποιητικό γέννησης ή άλλο ισοδύναμο πιστοποιητικό που προβλέπεται από τη νομοθεσία της χώρας πρώτης ιθαγένειας. Η ρητή αναφορά σε «ισοδύναμο πιστοποιητικό» επιλύει χρόνια ζητήματα άγνοιας των ελληνικών αρχών σχετικά με τα ισχύοντα σε άλλες χώρες, γεγονός που οδηγεί σε άρνηση ή επιφύλαξη αποδοχής εγγράφων από πολλές χώρες, όπως οι αγγλοσαξωνικές ή οι πρώην ανατολικές, και την μετά από μεγάλη καθυστέρηση ταυτοποίησή τους με τα πιστοποιητικά γέννησης. Επιπλέον σχετική εγκύκλιος θα μπορούσε να καθορίσει ποιά θεωρούνται ισοδύναμα πιστοποιητικά.

Αν ο αλλοδαπός είναι πρόσφυγας και αδυνατεί να προσκομίσει πιστοποιητικό γέννησης, αρκεί η απόφαση χορήγησης σε αυτόν πολιτικού ασύλου. Αν ο αλλοδαπός έχει γεννηθεί στην Ελλάδα, αρκεί η ληξιαρχική πράξη γέννησης.

Απαλείφεται το πιστοποιητικό Βάπτισης, διότι δεν θεμελιώνεται επαρκής λόγος για τον οποίον αυτό θα μπορούσε να αντικαθιστά αυτό της γέννησης, ούτε μπορεί να αποτελέσει ικανό έγγραφο για την πιστοποίηση της προσωπικής κατάστασης του ατόμου. Πιθανολογείται ότι αυτό είχε εισαχθεί παλαιότερα για διευκόλυνση των ομογενών, σήμερα όμως έχει εκλείψει κάθε λόγος παραμονής του στον KEI, ούτε άλλωστε αποδεικνύει από μόνο του ομογενειακή ιδιότητα.

Προσκομίζεται εκκαθαριστικό σημείωμα ή αντίγραφο δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του τελευταίου οικονομικού έτους.

Τέλος, καταβάλλεται ανταποδοτικό παράβολο, το οποίο, μάλιστα, θα αφορά και τους ομογενείς. Καταργούνται έτσι το άρθρο 58 του 2910/2001 και το άρθρο 21 παρ. 3 του ν. 3013/2002 Το νέο παράβολο είναι 300 ευρώ, ποσό που κρίνεται εύλογο, ανταποκρινόμενο στο φόρτο εργασίας που προϋποθέτει η διεκπεραίωση της αίτησης πολιτογράφησης και συμβατό με τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Στον γερμανικό Κώδικα το ύψος δεν ξεπερνά τα 500 μάρκα, δηλαδή τα 250 ευρώ.

Σε κάθε περίπτωση, η μνεία του ανταποδοτικού χαρακτήρα δεσμεύει το νομοθέτη ώστε, ακόμη και σε ενδεχόμενη περίπτωση μεταγενέστερης νομοθετικής αναπροσαρμογής, να μην επαναληφθούν φαινόμενα δυσανάλογου και εκ των πραγμάτων αποτρεπτικού παραβόλου, όπως αυτό που εισπράττεται σήμερα.

Με το άρθρο 7 ρυθμίζεται η διαδικασία πολιτογράφησης.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, ο δήμος ή η κοινότητα εξετάζει την πληρότητα των δικαιολογητικών και διαβιβάζει την αίτηση μαζί με τα δικαιολογητικά στην αρμόδια για θέματα ιθαγένειας υπηρεσία της Περιφέρειας, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 5 για την περαιτέρω εξέταση της αίτησης. Αν δεν συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας απορρίπτει την αίτηση.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για περαιτέρω εξέταση, η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας προβαίνει στην εξέταση της αίτησης, τηρώντας την προτεραιότητα κατάθεσης. Με την κατά χρονολογική σειρά εξέταση της αίτησης ομογενών και μη, ρυθμίζεται το πάγιο πρόβλημα της άναρχης εξέτασης και απόφασης των αιτήσεων. Επιπλέον αποδύναμωνται η «κατά προτεραιότητα» εξέταση των αιτήσεων των ομογενών, κάτι που έχει πάρει εκρηκτικές διαστάσεις ειδικά μετά τις πολιτογραφήσεις ομογενών από την Αλβανία.

Κατά την εξέταση, η υπηρεσία αναζητεί αυτεπαγγέλτως πιστοποιητικό ποινικού μητρώου για δικαστική χρήση και πιστοποιητικό μη απέλασης. Καταργείται η μετακύλιση της σχετικής ευθύνης στον ίδιο τον αιτούντα, καθώς και η συνέχεια της παραγράφου «και επιπλέον όσα στοιχεία κρίνει η ίδια ή ο ενδιαφερόμενος χρήσιμα για τη γνώση της ελληνικής γλώσσας, ιστορίας και ελληνικού πολιτισμού, καθώς και για το ήθος και την προσωπικότητά του». Στη συνέχεια της διαδικασίας ο ενδιαφερόμενος καλείται ούτως ή άλλως να παράσχει αυτά τα στοιχεία σε συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης. Η παροχή των όποιων τέτοιων στοιχείων και η δυνητική εξέτασή τους σε μια πρότερη φάση, καθιστά τη διαδικασία πολυπλοκότερη και βραδύτερη.

Ειδικότερα, η αναφορά στο ήθος και την προσωπικότητα του ενδιαφερομένου κρίνεται προσβλητική για την ανθρώπινη αξιοπρέπειά του. Η έννοια «ήθος» στο βαθμό που δεν παραπέμπει σε αδικηματικές συμπεριφορές αφορά αποκλειστικά και μόνο τον ιδιωτικό βίο του καθένα και δεν είναι διοικητικά μετρήσιμη. Το πιστοποιητικό ποινικού μητρώου - και μάλιστα δικαστικής χρήσης - είναι εν προκειμένου αρκετό για τη διακρίβωση τέλεσης αξιόποινων πράξεων. Ο περαιτέρω έλεγχος του ήθους και της προσωπικότητας ενός ανθρώπου είναι συνταγματικά απαράδεκτος και παραπέμπει σε εποχές τις οποίες η ελληνική πολιτική ιστορία επιθυμεί να ξεχάσει.

Στη συνέχεια, ο φάκελος διαβιβάζεται στην αρμόδια αστυνομική αρχή του τόπου διαμονής του ενδιαφερομένου, η οποία διαθέτει αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών για να διαβιβάσει τη γνώμη της, εφόσον το κρίνει αναγκαίο. Η γνώμη της αστυνομικής αρχής αφορά τυχόν αιτιολογημένες επιφυλάξεις ότι ενδεχόμενη πολιτογράφηση του ενδιαφερομένου θα θέσει προβλήματα ασφάλειας και δημόσιας τάξης στην ελληνική κοινωνία και το ελληνικό πολίτευμα.

Η αποκλειστική προθεσμία, μετά την παρέλευση της οποίας η όλη διαδικασία προχωρεί χωρίς γνώμη της αστυνομικής αρχής, οφείλεται όχι μόνο στην ανάγκη αποτροπής αναιτιολόγητων καθυστερήσεων, αλλ' επί πλέον και στο γεγονός ότι ο υποχρεωτικός, προληπτικός και αφηρημένος έλεγχος αποτελεί ούτως ή άλλως επαχθές μέτρο, του οποίου η επί μακρόν διατήρηση συγχωρείται μόνο σε περιπτώσεις όπου συντρέχουν ειδικές και εξατομικευμένες υπόνοιες.

Σύμφωνα με την παράγρ. 3, μετά την εξέταση του φάκελου, η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας καλεί τον αλλοδαπό σε συνέντευξη, σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης, προκειμένου η Επιτροπή να διατυπώσει γνώμη προς τον Υπουργό Εσωτερικών σχετικά με την επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας, την ενσωμάτωσή του στην ελληνική κοινωνία καθώς και τη δυνατότητά του να συμμετάσχει ενεργά και ουσιαστικά στην ελληνική πολιτική κοινότητα, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές οι οποίες την διέπουν. Διαγράφεται το «ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού, καθώς και για το ήθος και την προσωπικότητά του» (πρβλ. σχετικά παρ. 2 του άρθρου 7 και περίπτωση ε΄ του άρθρου 5).

Πριν ή και κατά την προσέλευσή του ενώπιον της Επιτροπής, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να καταθέσει ενώπιον αυτής στοιχεία πιστοποίησης της γνώσης της ελληνικής γλώσσας ή όποια άλλα στοιχεία κρίνει ο ίδιος χρήσιμα για τη διαμόρφωση άποψης σχετικά με την ύπαρξη δεσμών με τη χώρα.

Σύμφωνα με την παράγρ. 4, μετά τη συνέντευξη ο φάκελος διαβιβάζεται στο Υπουργείο Εσωτερικών με αιτιολογημένη εισήγηση της Επιτροπής Πολιτογράφησης.

Σύμφωνα με την παράγρ. 5, η κλήση του αλλοδαπού σε συνέντευξη γίνεται με απόδειξη. Μη εμφάνιση του δικαιολογείται μόνο για λόγους ανωτέρας βίας. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης μη εμφάνισης, η αίτηση πολιτογράφησης απορρίπτεται από τον Υπουργό.

Με το άρθρο 8 ρυθμίζεται ό,τι αφορά την απόφαση πολιτογράφησης.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, η πολιτογράφηση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σύμφωνα με την παράγρ. 2, η απόρριψη αίτησης πολιτογράφησης αιτιολογείται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας Σύμφωνα με την παράγρ. 3, υποβολή νέας αίτησης για πολιτογράφηση επιτρέπεται μετά την παρέλευση έτους από την απόρριψη της προηγούμενης.

Για κάθε απόφαση πολιτογράφησης, θετική ή απορριπτική, ισχύει εφεξής η γενική υποχρέωση αιτιολογίας, καθόσον όχι μόνο διαγράφεται η πρόταση «Η απόφαση που απορρίπτει αίτημα πολιτογράφησης δεν αιτιολογείται», αλλ' επί πλέον, για παιδαγωγικούς-συμβολικούς σκοπούς, προστίθεται, αν και ήδη αυτονόητη, ρητή επιβολή αιτιολόγησης. Η διάταξη περί αναιτιολόγησης είναι η πιο αναχρονιστική διάταξη του ΚΕΙ σε σχέση με το πολιτειακό περιβάλλον του κράτους δικαίου. Το άρθρο 10 Σ αναφέρει πως «Καθένας ή πολύ μαζί έχουν το δικαίωμα τηρώντας τους νόμους του κράτους, να αναφέρονται εγγράφως στις αρχές, οι οποίες είναι υποχρεωμένες να ενεργούν σύντομα κατά τις κείμενες διατάξεις και να απαντούν αιτιολογημένα σε εκείνον που υπέβαλε την αναφορά, σύμφωνα με το νόμο».

Το γεγονός ότι ο υπάρχων ΚΕΙ και συστηματικά το δίκαιο της ελληνικής ιθαγένειας, από τις καταβολές του, εξαιρεί την διοίκηση από την υποχρέωση αιτιολόγησης των απαντήσεων της, αποδίδεται κατά μείζονα λόγο, σε παράγοντες που σχετίζονται με τον δυνητικά μη δημοσιοποιήσιμο λόγο της απόρριψης της αίτησης πολιτογράφησης, την απόλυτη διακριτική ευχέρεια για την αποδοχή ή όχι της αίτησης από τον Υπουργό Εσωτερικών και τέλος, την εν γένει παραδοχή πως η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας δε συνιστά άσκηση ατομικού δικαιώματος του ενδιαφερομένου, αλλά κυριαρχική αρμοδιότητα της πολιτείας. Ωστόσο, η σωρευτική συνδρομή των παραπάνω λόγων δεν αρκεί να δικαιολογήσει το γεγονός πως η Ελλάδα είναι το μόνο εναπομείναν κράτος στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 15 στο οποίο επιτρέπεται η μη αιτιολόγηση της αρνητικής απάντησης σε αίτηση πολιτογράφησης.

Προφανώς, η απόφαση πολιτογράφησης εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του Υπουργού, πλην όμως το γεγονός ότι ο Υπουργός αποφασίζει ελεύθερα δεν σημαίνει ότι αποφασίζει αναιτιολόγητα. Είναι αυτονόητο πως και για τη θετική όσο και για την αρνητική απάντηση υπάρχουν λόγοι, οι οποίοι ως τέτοιοι πρέπει να μνημονεύονται στην απάντηση. Εξάλλου, κατά νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας (2279/1990) «η απορριπτική του αιτήματος πολιτογράφησης απόφαση ναι μεν δε χρειάζεται αιτιολογία, πάντως όμως όταν στην σχετική απορριπτική απόφαση ή σε άλλο έγγραφο στο οποίο γίνεται ρητή παραπομπή αναφέρονται ειδικοί λόγοι για τους οποίους η Διοίκηση αρνήθηκε την πολιτογράφηση, οι λόγοι αυτοί πρέπει να είναι νόμιμοι, πράγμα που ελέγχεται από τον ακυρωτικό δικαστή».

Το γεγονός ότι ο λόγος απόρριψης της αίτησης πολιτογράφησης μπορεί να είναι δυνητικά μη δημοσιοποιήσιμος, για λόγους πολιτικής ή άλλης εθνικής σκοπιμότητας, δεν είναι δυνατόν να αίρει το νόμιμο χαρακτήρα του, και άρα να κάμψει την γενική ισχύ της συνταγματικής υποχρέωσης που προκύπτει από το άρθρο 10 Σ. Εξάλλου, η Επιτροπή Πολιτογράφησης πάντα προβαίνει σε γραπτή αιτιολογία της εισήγησής της στον Υπουργό, όπερ και σημαίνει ότι το απαραίτητο σκεπτικό αιτιολόγησης είναι στη διάθεση της διοίκησης.

Το άρθρο 9 για την **ορκωμοσία** παραμένει κατά βάσιν ως έχει. Προστίθεται όμως παράγρ. 4, σύμφωνα με την οποία δίδουν όρκο και όσοι ενήλικες αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια με δήλωση κατά το άρθρο 4 παράγρ. 3-4 του παρόντος Κώδικα, μέσα σε ένα έτος από τη δήλωση αυτή. Αν και δεν πρόκειται για είδος πολιτογράφησης (καθόσον δεν συνδέεται προς διακριτική ευχέρεια της πολιτείας), η κτήση με δήλωση κρίνεται σκόπιμο να ολοκληρώνεται με όρκο (μόνο, φυσικά, προκειμένου περί ενηλίκων), καθόσον αποτελεί απόρροια οικειοθελούς επιλογής και αυτοδέσμευσης του αποκτώντος.

Το παλαιό άρθρο 10, για την **πολιτογράφηση ομογενών εξωτερικού**, καταργείται και ενσωματώνεται στο άρθρο 12. Το καταργούμενο άρθρο ρύθμιζε μια προνομιακή διαδικασία πολιτογράφησης κατά τρόπο πλήρως αποκομμένο από το γενικότερο σύστημα του Κώδικα.

Το παλαιό άρθρο 11, για την κτήση ελληνικής ιθαγένειας από τέκνα πολιτογραφημένου, αναριθμείται σε 10 και παραμένει ως έχει.

Με το άρθρο 11 ρυθμίζονται τα σχετικά με την **Επιτροπή Πολιτογράφησης**. Σύμφωνα με την παράγρ. 1, σε κάθε Περιφέρεια συνιστάται Επιτροπή Πολιτογράφησης η οποία αποτελείται από τον προϊστάμενο της οικείας Γενικής Διεύθυνσης της Περιφέρειας ως Πρόεδρο, ένα μέλος ΔΕΠ Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος στο γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνιολογίας ή της Ψυχολογίας, εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών, τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ιθαγένειας της Περιφέρειας και μέλος που υποδεικνύει ο Συνήγορος του Πολίτη.

Προτείνεται η **αποκέντρωση** της Επιτροπής Πολιτογράφησης στο επίπεδο της Περιφέρειας. Οι λόγοι αφορούν πρώτον στον υπερβολικό φόρτο εργασίας της Επιτροπής Πολιτογράφησης στο Υπουργείο Εσωτερικών, τον αδικαιολόγητα συγκεντρωτικό χαρακτήρα της παρούσης διαδικασίας, στο πλαίσιο της

οποίας οι φάκελοι από όλη τη χώρα καταλήγουν στην πρωτεύουσα με υπέρμετρες καθυστερήσεις, και τέλος, στη αντικειμενική εξοικείωση της Περιφέρειας με τον χειρισμό των υποθέσεων. Η εφαρμογή της προτεινόμενης ρύθμισης προϋποθέτει την απαραίτητη στελέχωση και κατάρτιση του προσωπικού της Περιφέρειας σε ζητήματα ιθαγένειας.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι αναπληρωτές του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής, καθώς και υπάλληλος κλάδου ΠΕ Διοικητικού της Διεύθυνσης Ιθαγένειας της Περιφέρειας ο οποίος θα ασκεί χρέη γραμματέα της Επιτροπής, μαζί με τον αναπληρωτή του. Στην Επιτροπή συμμετέχει ως εισηγητής, χωρίς δικαιώμα ψήφου, ο υπάλληλος που χειρίζεται την υπόθεση. Οι παράγρ. 3 και 4 (θητεία, εξουσιοδότηση καθορισμού αμοιβών) παραμένουν ως έχουν.

Εξαιρετική πολιτογράφηση και ειδικές περιπτώσεις πολιτογράφησης

Στο άρθρο 12 συνενώνονται και συστηματοποιούνται οι περιπτώσεις εξαιρετικής πολιτογράφησης. Σύμφωνα με την παράγρ. 1, αλλοδαποί απόγονοι ελλήνων πολιτών, καθώς και ομογενείς αλλοδαποί, εφόσον εισαχθούν σε στρατιωτική σχολή αξιωματικών ή υπαξιωματικών των ενόπλων δυνάμεων ή γίνουν δεκτοί για κατάταξη στις ένοπλες δυνάμεις ως εθελοντές σε καιρό πολέμου σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, πολιτογραφούνται αυτοδίκαια από την εισαγωγή τους στη σχολή ή την κατάταξή τους και εγγράφονται στο δημοτολόγιο του δήμου της νέας μόνιμης κατοικίας τους. Στις περιπτώσεις αυτές ο στρατιωτικός όρκος αναπληρώνει τον όρκο του έλληνα πολίτη. Δεν υπάγεται στη διάταξη αυτή αλλοδαπός που εισάγεται σε στρατιωτική σχολή στο πλαίσιο ειδικών διμερών συμφωνιών της Ελλάδος με τη χώρα της ιθαγένειάς του.

Η διάταξη ενσωματώνει το παλαιό άρθρο 4. Ενοποιούνται οι κατηγορίες «εισαγωγή σε σχολή» & «εθελοντική κατάταξη», αφού δεν υπάρχει εμφανής αιτία διαφοροποίησης. Προστίθεται και προτάσσεται η κατηγορία «απόγονοι ελλήνων πολιτών», προς αποδυνάμωση της εντύπωσης ενός αμιγώς ομογενειακού προνομίου, ενώ αντίστοιχα εισάγεται η εξαίρεση των εισαγομένων βάσει διμερών συμβάσεων προς αποτροπή ενδεχόμενης κατάχρησης. Καταργείται ως αναχρονιστική η διάκριση μεταξύ εφέδρων αξιωματικών και οπλιτών. Το όλο σύστημα μεταφέρεται από το κεφάλαιο «κτήση» στο κεφάλαιο «πολιτογράφηση», καθώς η ενεργοποίησή του εναπόκειται στην πολιτειακή βούληση και δεν επέρχεται εκ του νόμου. Άλλωστε, αν και η πολιτογράφηση αυτή χαρακτηρίζεται «αυτοδίκαιη», στην πραγματικότητα εξαρτάται απολύτως από τη σύμπραξη της διοίκησης, καθώς το παλαιό «κατατασόμενοι» μετατρέπεται σε «γίνουν δεκτοί για κατάταξη».

Ούτως ή άλλως η ιστορική αναγκαιότητα της διάταξης έχει εκλείψει, είναι δε ανενεργός υπό την ισχύουσα νομοθεσία περί στρατολογίας και στρατιωτικών σχολών, καθόσον εισαγωγή αλλοδαπών σε στρατιωτικές σχολές προβλέπεται μόνο βάσει διμερών συμβάσεων, ενώ κατάταξή τους ως εθελοντών δεν προβλέπεται παρά μόνον εν καιρώ πολέμου. Επί πλέον, επειδή παρουσιάστηκε μεγάλο ενδιαφέρον από ομογενείς Αλβανίας και εν όψει της όλο και μικρότερης θητείας, η ρήτρα «εν καιρώ πολέμου» θα αποτρέψει πιθανή συρροή ομογενών.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, αλλοδαποί μπορούν να πολιτογραφηθούν με προεδρικό διάταγμα ύστερα από αίτησή τους στο Υπουργείο Εσωτερικών και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας ή πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας, χωρίς να διαμένουν στην Ελλάδα και χωρίς να τηρηθούν οι κοινές διαδικασίες πολιτογράφησης, εφόσον συντρέχουν ισχυροί ή εξαιρετικοί δεσμοί τους με τη χώρα. Συνεκτιμάται ενδεχόμενη ιδιότητα ομογενούς, όπως αυτή γινόταν δεκτή για την εφαρμογή του άρθρου 5 παράγρ. 1 του προϊσχύσαντος Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (v. 3284/2004).

Κατά πρώτο λόγο, η διάταξη ενσωματώνει το παλαιό άρθρο 10. Καταργούνται ως περιττές η ξεχωριστή διαδικασία ενώπιον του προξενείου και η ρύθμιση περί ειδικών δικαιολογητικών. Προστίθεται η παράκαμψη της υποχρέωσης διαμονής, ούτως ώστε να εμφανιστεί η ρύθμιση αυτή ως διαρκής και ανοικτή οδός προνομιακής πολιτογράφησης ομογενών, σε αντικατάσταση της καταργουμένης προνομιακής μεταχείρισης των ομογενών στο πλαίσιο της τακτικής διαδικασίας πολιτογράφησης. Αντί του «συμφέροντος της χώρας» προτάσσονται οι ισχυροί δεσμοί με την χώρα. Τούτο αφ' ενός δεν διασπά τη συνοχή του Κώδικα, εφόσον και σε αυτή την περίπτωση εμφανίζεται προϋπόθεση πολιτογράφησης ανάλογη προς εκείνη των γενικών διατάξεων, αφ' ετέρου είναι ευκολότερα μετρήσιμο (συγγενείς, ιδιοκτησία, επισκέψεις κ.ο.κ.).

Κατά δεύτερο λόγο, η διάταξη συνιστά μετάλλαξη της «τιμητικής πολιτογράφησης» του παλαιού άρθρου 13. Καταργούνται οι προϋποθέσεις των «εξαιρετικών υπηρεσιών» και του «εξαιρετικού συμφέροντος της χώρας», καθόσον η χροιά ανταποδοτικότητας ευτελίζει την πολιτογράφηση. Άλλωστε, οι καταργούμενες προϋποθέσεις υπερκαλύπτονται από την ευρύτερη και επαρκώς ρευστή έννοια των

«εξαιρετικών δεσμών», τους οποίους δεν χρειάζεται καν να «αποδείξει» ο ίδιος ο πολιτογραφούμενος, οπότε διασφαλίζεται ο όλως εξαιρετικός και κυριαρχικός χαρακτήρας του μέτρου.

Τέλος, με το διάταγμα πολιτογράφησης ορίζεται και ο δήμος, στο δημοτολόγιο του οποίου εγγράφεται ο πολιτογραφούμενος εφόσον δεν διαμένει στην Ελλάδα. Καλύπτεται έτσι το νομοθετικό κενό για τις εξαιρετικές περιπτώσεις πολιτογράφησης χωρίς διαμονή στην Ελλάδα, καθώς μέχρι σήμερα παρέμενε αρρύθμιστος ο τρόπος επιλογής του δημοτολογίου όπου δικαιούται να εγγραφεί ο πολιτογραφούμενος αν δεν διαθέτει ούτε κατοικία στην Ελλάδα ούτε προγονική δημοτολογική μερίδα.

Σύμφωνα με την παράγρ. 3, αλλοδαποί που μονάζουν στο Άγιο Όρος πολιτογραφούνται αυτοδίκαια μόλις εγγραφούν ως μοναχοί στο οικείο μοναχολόγιο κατ' άρθρο 94 του Καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους. Σε περίπτωση διαγραφής από το ανωτέρω μοναχολόγιο, ο πολιτογραφηθείς αποβάλλει την ελληνική ιθαγένεια αν μέσα σε τρεις μήνες από τη διαγραφή δεν υποβάλει αίτηση εγγραφής στο δημοτολόγιο του δήμου της νέας μόνιμης κατοικίας του.

Μέχρι τώρα η ρύθμιση του άρθρου 105 παράγρ. 1 του Συντάγματος δεν εξειδικεύόταν στον ΚΕΙ, με αποτέλεσμα να εφαρμόζεται ως ουσιαστικό δίκαιο ιθαγένειας των μοναχών μόνο το άρθρο 6 του Καταστατικού Χάρτη του Αγίου Όρους, προσαρτημένου στο ν.δ. 10/1926. Η αναχρονιστική διατύπωση του άρθρου εκείνου, σύμφωνα με το οποίο «άπαντες οι το Άγιον Όρος κατοικούντες μοναχοί, οιασδήποτε Εθνικότητος και αν ώσι, λογίζονται ως κεκτημένοι την Ελληνικήν υπηκοότητα», κατέλειπε περιθώρια παρερμηνείας ως προς το αν ίδρυε τρόπο πλήρους κτήσης ιθαγένειας, όπως ήδη ορίζει ρητά το Σύνταγμα, ή απλό πλάσμα ιθαγένειας με περιορισμένες έννομες συνέπειες και χωρίς δικαίωμα διατήρησης. Τα ερμηνευτικά αυτά προβλήματα επέτεινε και δυσχέρανε η πρόσφατη (με το άρθρο 41 παρ. 4 ν. 3731/2008) προσθήκη περίπτωσης γ' στο άρθρο 17 παρ. 1 του προϊσχύσαντος Κώδικα (ν. 3284/2004), με την οποία η διοίκηση απέκτησε τη δυνατότητα να υπάγει, κατά το δοκούν, αναιτιολόγητα και χωρίς ακρόαση, τους αποχωρούντες αγιορείτες στη διαδικασία έκπτωσης.

Η ρύθμιση για δυνατότητα διατήρησης της ιθαγένειας σε περίπτωση εγκατάστασης στην Ελλάδα μετά την αποχώρηση από το Άγιο Όρος, διασπά μεν κατά τρόπο δυσάρεστο τη συστηματική ενότητα των ουσιαστικών και διαδικαστικών προϋποθέσεων πολιτογράφησης κατά τον ΚΕΙ, πλην όμως αποτελεί αναγκαστική συνέπεια της αποκλειστικής απαρίθμησης λόγων αφαίρεσης ιθαγένειας στο άρθρο 4 παράγρ. 3 του Συντάγματος. Η μοναδική εναπομένουσα περίπτωση διαγραφής (αν δεν σπεύσει να εγγραφεί σε δημοτολόγιο) δεν είναι αντισυνταγματική, καθώς αποτελεί αποτέλεσμα επιλογής, διά παραλείψεως, του ίδιου του ενδιαφερομένου.

Στο άρθρο 13 διατηρείται η ρύθμιση για τις λεγόμενες «ειδικές περιπτώσεις κτήσης ιθαγένειας», προκειμένου περί τέκνων που είχαν γεννηθεί πριν από τη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου. Το άρθρο αυτό ρυθμίζει κτήση ιθαγένειας με δήλωση, οπότε η λογική του θέση θα ήταν μαζί με το νέο άρθρο 4. Ωστόσο, επειδή πρόκειται για διάταξη μεταβατική, η οποία αφορά μόνο γεννηθέντες προ του 1984 ή του 1982 αντίστοιχα και επομένως συν τω χρόνω θα καταστεί άνευ αντικειμένου, προτιμάται η διατήρησή της ως «ειδική περίπτωση κτήσης». Οι παράγραφοι 1 μέχρι και 4 παραμένουν ως έχουν.

Σύμφωνα με τη νέα παράγρ. 5, κατά την παραλαβή των σχετικών αιτήσεων από την Περιφέρεια εφαρμόζεται η διαδικασία του άρθρου 25 παραγρ. 3 του παρόντος Κώδικα. Ρυθμίζεται έτσι, σε αναλογία με τον καθορισμό ιθαγένειας, η διευκόλυνση της παραμονής των αιτούντων στη χώρα μέχρις ότου εξετασθεί το αίτημά τους, εν όψει σχετικών προβλημάτων που είχαν ανακύψει λόγω του νομοθετικού κενού.

Απώλεια και ανάκτηση ιθαγένειας

Με το άρθρο 14 ρυθμίζεται η οικειοθελής αποβολή ελληνικής ιθαγένειας.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, επιτρέπεται η οικειοθελής αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας ενηλίκου, εφόσον ο ενδιαφερόμενος κατοικεί μόνιμα επί πενταετία στο εξωτερικό, διαθέτει από τη γέννησή του αλλοδαπή ιθαγένεια ή την απέκτησε με τη βούλησή του, δεν υπέχει ή καθυστερεί στρατιωτική υποχρέωση, και δεν διώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα.

Στη διάταξη αυτή συνενώνονται η παλαιά «αποποίηση» και η παλαιά «απώλεια κατόπιν αδείας» σε μία ορθολογική και απλοποιημένη ενότητα όρων και διαδικασίας, με βάση την αρχή ότι η πιστοποιούμενη παύση των δεσμών με τη χώρα, σε συνδυασμό με την απουσία εκκρεμοτήτων από υποχρεώσεις απορρέουσες εκ του Συντάγματος, πρέπει ν' αφαιρεί από την πολιτεία κάθε περιθώριο καταναγκασμού σε διατήρηση της ελληνικής ιθαγένειας.

Σε αντιστάθμισμα της καταργούμενης διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης, διατηρείται ως ενιαία ανελαστική προϋπόθεση η μόνιμη κατοικία στο εξωτερικό (κάτι που ίσχυε μέχρι τώρα για την «αποποίηση» αλλά όχι για την «άδεια») και προστίθεται προϋπόθεση πενταετούς απουσίας κατ'

αναλογίαν όσων ισχύουν για την αίτηση πολιτογράφησης, ενώ διατηρούνται τα κωλύματα του άρθρου 16 παράγρ. 3 του παλαιού ΚΕΙ λόγω στρατιωτικής υποχρέωσης και δίωξης.

Καταργείται η προϋπόθεση δήλωσης «ότι έχει παύσει να υφίσταται πλέον γνήσιος δεσμός με τη χώρα», καθόσον ουσιαστικά η δήλωση αυτή ενυπάρχει στην αίτηση οικειοθελούς αποβολής, ενώ ενδεχόμενη διατήρηση ειδικής σχετικής δήλωσης θα έθετε τη διοίκηση στον πειρασμό να ελέγξει την ειλικρίνεια αυτής.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, η αίτηση υποβάλλεται στον έλληνα πρόξενο του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου και διαβιβάζεται για εξέταση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων στην Περιφέρεια της δημοτολογικής του εγγραφής. Η αποβολή ισχύει από την έκδοση σχετικής απόφασης της Περιφέρειας.

Εισάγεται δεσμία αρμοδιότητα αποδοχής της αίτησης, μετά από έλεγχο των περιοριστικά απαριθμουμένων προϋποθέσεων. Προτιμάται η Περιφέρεια αντί του Υπουργείου, καθόσον πρόκειται για απλή διαπίστωση προϋποθέσεων, δηλαδή το αντίστροφο του καθορισμού και όχι της πολιτογράφησης] Σύμφωνα με την παράγρ. 3, αν έχει κινηθεί διαδικασία οικειοθελούς αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας και μοναδική εναπομένουσα προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής αποτελεί η προηγούμενη κτήση αλλοδαπής ιθαγένειας, η οικεία Περιφέρεια υποχρεούται, μετά από σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου, να εκδώσει βεβαίωση με την οποία θα πιστοποιείται η δεσμία αρμοδιότητα αποδοχής της αίτησης υπό τους όρους της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

Πρόκειται για διαδικαστική διευκόλυνση περιπτώσεων στις οποίες η ύπαρξη μιάς ιθαγένειας αποκλείει κατά το αλλοδαπό δίκαιο την κτήση άλλης. Εφ' όσον η Ελλάδα απαγορεύεται να καθιστά έναν πολίτη της ανιθαγένη έστω και για ελάχιστο χρονικό διάστημα, επιλέγεται ως μόνη εφικτή διέξοδος η παροχή, προς τις αρχές του άλλου κράτους, επίσημης διαβεβαίωσης ότι η Ελλάδα θα απαλλάξει τον ενδιαφερόμενο πολίτη της από την ελληνική του ιθαγένεια αμέσως μόλις εκείνος αποκτήσει τη νέα του ιθαγένεια.

Τέλος, σύμφωνα με την παράγρ. 4, αν η διατήρηση της ελληνικής ιθαγένειας δημιουργεί εξαιρετικά δυσμενείς επιπτώσεις στις βιοτικές σχέσεις ενηλίκου στη χώρα της μόνιμης διαμονής του, είναι δυνατή η οικειοθελής αποβολή της και πριν από την παρέλευση πενταετίας μόνιμης διαμονής στο εξωτερικό, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος εκτιμά τις ειδικές συνθήκες μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας. Είναι αυτονόητο ότι πρόκειται για εντελώς εξαιρετική δυνατότητα, με εμπειριστατωμένη αιτιολογία αναγόμενη στις ιδιαιτερότητες του δικαίου ιθαγενείας ορισμένων χωρών.

Με το άρθρο 15 ορίζεται ότι δεν επιτρέπεται μη οικειοθελής αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας ενηλίκου. Καταργείται κάθε εμπλοκή της ελληνικής ιθαγένειας σε διαδικασίες τιμωρητικού χαρακτήρα. Το Σύνταγμα επιτρέπει μεν στο νομοθέτη να προβλέψει έκπτωση για ορισμένους λόγους, σίγουρα όμως δεν τον υποχρεώνει. Ακριβώς εν όψει της δυνητικής σχετικής ρύθμισης του άρθρου 4 παράγρ. 3 του Συντάγματος, προτιμάται για λόγους ερμηνευτικής σαφήνειας η πανηγυρική απαγόρευση έκπτωσης αντί της σωπηρής κατάργησης του άρθρου 17 του παλαιού ΚΕΙ.

Το άρθρο 18 του παλαιού ΚΕΙ περί αποποίησης καταργείται και ενσωματώνεται στο άρθρο 14.

Με το άρθρο 16 ρυθμίζεται η αποβολή ιθαγένειας τέκνων αλλοδαπών ή πολιτογραφηθέντων.

Κοινό χαρακτηριστικό των δύο αυτών κατηγοριών, που δικαιολογεί την ευχερέστερη αποβολή, είναι το γεγονός ότι η ελληνική ιθαγένεια αποκτήθηκε κατόπιν επιλογής των γονέων και όχι (όπως στην περίπτωση της κτήσης με δήλωση) του ίδιου του ενδιαφερομένου, οπότε είναι ορθό να του δοθεί, σε σύντομο χρόνο από την ενηλικίωση, η δυνατότητα για αναστροφή εκείνης της επιλογής αν τυχόν δεν αποδίδει τις δικές του προθέσεις.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, τέκνα αλλοδαπών γονέων, τα οποία απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια λόγω γέννησης στην Ελλάδα δυνάμει του άρθρου 1 παράγρ. 4 περιπτ. β' του παρόντος Κώδικα, καθώς και τέκνα πολιτογραφηθέντων, τα οποία απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια λόγω της πολιτογράφησης των γονέων τους, δικαιούνται μέσα σε ένα έτος από την ενηλικίωσή τους να προκαλέσουν την αποβολή της ελληνικής τους ιθαγένειας ακόμη και χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 14 παραγρ. 1 περιπτ. α' και γ' του παρόντος Κώδικα.

Πρόκειται κατά Βάσιν για τη ρύθμιση του άρθρου 19 του παλαιού ΚΕΙ, με μόνη μεταβολή την κατάργηση της προϋπόθεσης να «έιναι αλλογενή», καθώς δεν δικαιολογείται διαφοροποίηση της δυνατότητας αποβολής ιθαγένειας με βάση το κριτήριο του ομογενούς. Τα τέκνα πολιτογραφηθέντων μπορούν ν' απωλέσουν την ελληνική ιθαγένεια ακόμη και χωρίς προηγούμενη εκπλήρωση στρατιωτικής υποχρέωσης, καθόσον τη δυνατότητα αυτή τους παρείχε και η προϊσχύουσα ρύθμιση του άρθρου 19. Ήδη στη ρύθμιση αυτή προσκολλώνται και τα τέκνα αλλοδαπών, κατά λογικό επακόλουθο της κτήσης λόγω γέννησης στην Ελλάδα από αλλοδαπούς γονείς. Καθόσον η εισαγωγή ius soli για τη λεγόμενη δεύτερη γενεά μεταναστών του άρθρου 1 παράγρ. 4 περιπτ. β' έχει προαιρετικό χαρακτήρα, παρέχεται

η δυνατότητα αναστροφής της επιλογής των γονέων από το ίδιο το ενηλικιωθέν τέκνο, υπό την προϋπόθεση ότι έχει άλλη ιθαγένεια αλλά χωρίς την προϋπόθεση της εγκατάστασης στο εξωτερικό. Το τέκνο διατηρεί τη δυνατότητα αυτή ακόμη και αν στο μεταξύ έχουν πολιτογραφηθεί και οι γονείς του, καθόσον το αντίθετο θα αποτελούσε άνιση μεταχείριση σε σχέση με τα τέκνα πολιτογραφηθέντων κατ' άρθρο 16.

Εξυπακούεται ότι η ρύθμιση αυτή δεν αφορά τη λεγόμενη τρίτη γενεά (άρθρο 1 παράγρ. 4 περίπτ. γ'), για την οποία το ius soli εφαρμόζεται εκ του νόμου, οπότε η οικειοθελής αποβολή παρίσταται δυνατή μόνον υπό τους κοινούς όρους του άρθρου 14.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, η αίτηση υποβάλλεται στον έλληνα πρόξενο του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου ή στο δήμο της δημοτολογικής του εγγραφής και διαβιβάζεται για εξέταση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων στην Περιφέρεια της δημοτολογικής του εγγραφής. Η αποβολή ισχύει από την έκδοση σχετικής απόφασης της Περιφέρειας.

Προτιμάται η Περιφέρεια αντί του Υπουργείου, καθόσον πρόκειται για απλή διαπίστωση προϋποθέσεων, δηλαδή το αντίστροφο του καθορισμού και όχι της πολιτογράφησης. Προτιμάται η εφεξής αποβολή, καθόσον ενδεχόμενη αναδρομικότητα θα δημιουργούσε ανατροπή σειράς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που είχαν δημιουργηθεί από τη γέννηση μέχρι την ενηλικίωση.

Με το άρθρο 17 ρυθμίζεται η αποβολή ιθαγένειας ανηλίκων λόγω υιοθεσίας ή αποβολής της ιθαγένειας του γονέα τους.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, ανήλικος που υιοθετείται από αλλοδαπό και αποκτά την ιθαγένεια του υιοθετήσαντος, δύναται να αποβάλει την ελληνική ιθαγένεια εφόσον συντρέχουν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις του άρθρου 14 παραγρ. 1 περιπτ. γ' και δ' του παρόντος Κώδικα, μετά από αίτηση του υιοθετήσαντος και απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος εκτιμά τις ειδικές συνθήκες μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας.

Πρόκειται για διατήρηση του άρθρου 20 του παλαιού ΚΕΙ, με δυνατότητα απλουστευμένης αποβολής λόγω υιοθεσίας ως λογικό αντίστοιχο της κτήσης λόγω υιοθεσίας κατ' άρθρο 3. Παραμένουν οι ίδιες προϋποθέσεις και η διακριτική ευχέρεια της διοίκησης. Προτιμάται το Υπουργείο αντί της Περιφέρειας, καθόσον δεν πρόκειται για απλή διαπίστωση προϋποθέσεων.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, ανήλικος, του οποίου ο μόνος γονέας ελληνικής ιθαγένειας ή και οι δύο γονείς ελληνικής ιθαγένειας απέβαλαν την ιθαγένειά τους κατ' άρθρο 14 του παρόντος Κώδικα, δύναται να αποβάλει την ελληνική ιθαγένεια εφόσον αποκτά άλλη και συντρέχουν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις του άρθρου 14 παραγρ. 1 περιπτ. γ' και δ' του παρόντος Κώδικα, μετά από κοινή αίτηση των δύο γονέων του ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους και απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος εκτιμά τις ειδικές συνθήκες μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας.

Η νέα αυτή διάταξη αποτελεί απομίμηση εκείνης που αφορά τους υιοθετηθέντες, προκειμένου να ρυθμίστει ανάλογα η τύχη των ανηλίκων τέκνων στην περίπτωση της οικειοθελούς αποβολής ως λογικό αντίστοιχο της πολιτογράφησης ανηλίκων τέκνων πολιτογραφουμένου κατ' άρθρο 10.

Προτιμάται η ξεχωριστή απόφαση αντί της αυτοδίκαιης παρακολουθηματικής αποβολής, διότι μόνον έτσι παρέχεται η δυνατότητα ξεχωριστής αντιμετώπισης του τέκνου στην περίπτωση που εκείνο δεν έχει εγκατασταθεί στο εξωτερικό ή δεν διαθέτει άλλη ιθαγένεια.

Σύμφωνα με την παράγρ. 3, στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2 του ίδιου άρθρου, ο ανήλικος που απέβαλε την ελληνική ιθαγένεια δικαιούται μέσα σε δύο έτη από την ενηλικίωσή του να ζητήσει την ανάκτησή της ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής του, με σχετική αίτηση που υποβάλλεται στον έλληνα πρόξενο του τόπου κατοικίας του ή στο δήμο της τελευταίας δημοτολογικής του εγγραφής και διαβιβάζεται για εξέταση της συνδρομής των νομίμων προϋποθέσεων στην Περιφέρεια της τελευταίας δημοτολογικής του εγγραφής. Η ανάκτηση ισχύει από την έκδοση σχετικής απόφασης της Περιφέρειας. Εφόσον στις περιπτώσεις του άρθρου 17 παραγρ. 1-2 η αποβολή της ιθαγένειας είναι δυνητική, κατά λογικό επακόλουθο παρέχεται η δυνατότητα αναστροφής της επιλογής των γονέων από το ίδιο το ενηλικιωθέν τέκνο, κατά δεσμία αρμοδιότητα και χωρίς να χρειασθεί παρεμβολή της τακτικής διαδικασίας πολιτογράφησης.

Το άρθρο 21 του παλαιού ΚΕΙ για την απώλεια με δήλωση λόγω γάμου με έλληνα, αναριθμείται σε 18 και παραμένει ως έχει.

Τα άρθρα 22, 23 και 24, για την ανάκτηση ιθαγένειας αναριθμούνται σε 19, 20, 21 και παραμένουν ως έχουν.

Καθορισμός ιθαγένειας

Με το άρθρο 22 οργανώνεται η διαδικασία επί αιτήσεων καθορισμού ιθαγένειας. Το άρθρο 25 του παλαιού ΚΕΙ αντικαθίσταται με νέο στο οποίο κωδικοποιείται η διαδικασία καθορισμού, κατά το πρότυπο της διαδικασίας πολιτογράφησης.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, όποιος επιθυμεί τη διαπίστωση (καθορισμό) κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας αυτού του ίδιου, ή αποβιώσαντος προσώπου για τον καθορισμό της ιθαγένειας του οποίου οι αιτώντες έχει έννομο συμφέρον, υποβάλλει σχετική αίτηση στην αρμόδια για θέματα ιθαγένειας υπηρεσία της Περιφέρειας η οποία αντιστοιχεί στην τελευταία τυχόν προσκομιζόμενη ή πιθανολογούμενη δημοτολογική ή άλλη εγγραφή, άλλως σε όποια Περιφέρεια επιθυμεί. Η νομιμότητα παραμονής στη χώρα δεν αποτελεί προϋπόθεση υποβολής της αίτησης. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί και στον έλληνα πρόξενο του τόπου διαμονής, οπότε διαβιβάζεται αμελλητί στην ως άνω αρμόδια Περιφέρεια. Η επιλογή για την αρμοδιότητα της Περιφέρειας ακολουθεί την ήδη τηρούμενη πρακτική.

Είναι αυτονότο ότι η κατοχή της ελληνικής ιθαγένειας από οποιαδήποτε νόμιμη αιτία, δεν αναιρεί το δικαίωμα υποβολής αίτησης για διαπίστωση (καθορισμό) κτήσης από άλλη αιτία, εφόσον με την αίτηση επιδιώκεται διαπίστωση προγενέστερης ημερομηνίας κτήσης ή οποιαδήποτε άλλη ευμενής έννομη συνέπεια.

Η ρητή μνεία της δυνατότητας καθορισμού της ιθαγένειας αποβιώσαντος, όταν ο αιτών αποδεικνύει ειδικό έννομο συμφέρον αιστικής κατάστασης ή περιουσιακού χαρακτήρα, αποδίδει τη θέση σχετικής γνωμοδότησης ΝΣΚ και δευτερευόντως απαλείφει την μέχρι τώρα πρόβλεψη μυστικών κωλυμάτων (μέσω εγκυκλίων) στην απόδοση ιθαγένειας σε μειονοτικούς, κυρίως Σλαβομακεδόνες. Κατά το ΝΣΚ, «απονέμεται υπάρχον δικαίωμα και δεν καθιδρύεται πρωτογενώς έννομη σχέση». Η διαπιστωτική πράξη ούτως ή αλλως μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ.

Σε περίπτωση γενικότερης αναδιάταξης, θα ήταν σκόπιμη η μετακίνηση του νέου αυτού άρθρου αμέσως μετά τις ουσιαστικές διατάξεις περί κριτηρίων καθορισμού (άρθρα 1-3), ακριβώς όπως συμβαίνει με τη διαδικασία πολιτογράφησης.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, με την αίτηση συνυποβάλλονται τα δικαιολογητικά που αντιστοιχούν στους λόγους κτήσης ιθαγένειας τους οποίους επικαλείται ο αιτών.

Ληξιαρχικά ή δημοτολογικά γεγονότα γίνονται δεκτά ως βάση διαπίστωσης (καθορισμού) ιθαγένειας ακόμη και αν προκύπτουν από καταργηθέντα δημοτολόγια. Με τη ρύθμιση για τα παλαιά και μη ισχύοντα δημοτολόγια επιλύεται μια από τις πιο συνηθισμένες αμφισβητήσεις σε ζητήματα καθορισμού, σύμφωνα και με σχετική γνωμοδότηση ΝΣΚ. Η ανασύνταξη των δημοτολογίων δεν επέφερε απώλεια ιθαγένειας αυτών που δεν παρουσιάστηκαν να εγγραφούν σε αυτά.

Ομοίως, ληξιαρχικά ή δημοτολογικά γεγονότα γίνονται δεκτά ακόμη και βάσει έμμεσης μνείας αυτών σε δευτερογενείς ληξιαρχικές ή δημοτολογικές εγγραφές. Με τη ρύθμιση για γεγονότα που δεν ανευρίσκονται καταχωρισμένα στην οικεία θέση αλλά μνημονεύονται σε άλλα ληξιαρχικά ή δημοτολογικά έγγραφα ή προκύπτουν με σαφήνεια από εκείνα, επιλύεται το συχνό φαινόμενο, όπου ελλείπει το ληξιαρχικό έγγραφο αλλά υπήρξε το ληξιαρχικό γεγονός, και σπανιότερα η δημοτολογική εγγραφή (π.χ., από έγγραφο ΥΠ. Εσωτερικών: εγγραφή των συζύγων σε κοινή μερίδα, αλλά αδυναμία προσκόμισης ληξιαρχικής πράξης γάμου). Ενδεχόμενες παράπλευρες συνέπειες αποτρέπονται με τη διατύπωση ότι τα στοιχεία αυτά παράγουν αποτελέσματα μόνο ως προς την ιθαγένεια. Η ρύθμιση περιέχει εν μέρει και απόψεις του ΥΠ. Εσωτερικών, καθώς οι παραπάνω περιπτώσεις αποτελούν το μαζικότερο δείγμα «ευμενούς» επίλυσης καθορισμών, αφού, στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για κατεστραμμένα αρχεία, αλλά η γραμμή ιθαγένειας προκύπτει σαφώς. Με αυτή τη διατύπωση λύνονται τα χέρια του Υπουργείου σε πολλές περιπτώσεις αμφισβητήσεων και διορθώνονται, στη πράξη, καταφανείς αδικίες.

Τέλος, ληξιαρχικά ή δημοτολογικά γεγονότα γίνονται δεκτά ακόμη και βάσει εγγραφής κτήσης ιθαγένειας σε προξενικά, στρατολογικά ή άλλα δημόσια μητρώα, εκτός αν η ακρίβεια της σχετικής μνείας αμφισβητηθεί αιτιολογημένα. Με τη ρύθμιση για τις εγγραφές κτήσης ιθαγένειας σε έγγραφα στερούμενα αυτοτελούς αποδεικτικής δύναμης, όπως προξενικά και στρατολογικά μητρώα ή άλλες ατελείς εγγραφές, εισάγεται μαχητό τεκμήριο απόδειξης αντί της περιπτωσιολογικής και αυθαίρετης εκτίμησης της αποδεικτικής τους δύναμης. Η διάταξη δεν αποκλείει την ειδική αυξημένη αποδεικτική ισχύ ορισμένων προξενικών μητρώων, βάσει διατάξεων που διατηρούνται σε ισχύ κατά το άρθρο 30 παρ. 11.

Σύμφωνα με την παράγρ. 3, κατά την παραλαβή της αίτησης η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας εκδίδει αμέσως Βεβαίωση κατάθεσης σε ειδικό έντυπο, η οποία παράγει όσες έννομες συνέπειες τυχόν προβλέπει η εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία περί νομιμότητας της διαμονής αλλοδαπών. Η έκδοση της βεβαίωσης αυτής είναι δυνατό να παραλειφθεί μόνο στις περιπτώσεις όπου παρίσταται δυνατή η άμεση έκδοση απορριπτικής πράξης επί προφανώς αβασίμων αιτήσεων ή λόγω εμφανούς ανεπάρκειας των δικαιολογητικών.

Εφόσον οι εκτός ΚΕΙ διατάξεις εξακολουθήσουν να καθιστούν την εκκρεμότητα αίτησης καθορισμού ιθαγένειας αυτοτελή νομιμοποιητικό λόγο παραμονής στη χώρα, θα ήταν ανεπιεικής η εξάρτηση της ευμενούς αυτής μεταχείρισης από την οριστική απόφαση επί της ουσίας του αιτήματος καθορισμού, όσο και αν συντμηθεί ο χρόνος εξέτασης αυτού.

Εξαιρούνται μόνον οι περιπτώσεις προφανώς μάταιων αιτημάτων, υποβαλλομένων επί τουτου με μόνη προοπτική την πρόσκαιρη νομιμοποίηση παραμονής.

Σύμφωνα με την παράγρ. 4, στη συνέχεια η Περιφέρεια εξετάζει αν πληρούνται οι ουσιαστικές προϋποθέσεις διαπίστωσης (καθορισμού) ιθαγένειας ανάλογα με τις ουσιαστικές διατάξεις του παρόντος Κώδικα ή διεθνούς δικαίου είτε με προϊσχύσασες διατάξεις εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου, και προβαίνει στην έκδοση σχετικής διαπιστωτικής ή απορριπτικής πράξης.

Η αναφορά σε διατάξεις διεθνούς ή προϊσχύσαντος δικαίου λαμβάνεται από το άρθρο 25 παλαιού ΚΕΙ παράγρ. 2. Εν όψει της πρόβλεψης για ξεχωριστό άρθρο (27) όπου θα ρυθμίζονται οι προθεσμίες όλων μαζί των διαδικασιών του ΚΕΙ, παρέλκει η ρύθμιση προθεσμίας στο παρόν άρθρο.

Η εξαντλητική τυποποίηση των δικαιολογητικών καθορισμού είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη, εν όψει της πολυποίκιλης περιπτωσιολογίας του ουσιαστικού δικαίου και ιδιαίτερα του προϊσχύσαντος.

Σύμφωνα με την παράγρ. 5, σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης κατά την προηγούμενη παράγραφο, ο ενδιαφερόμενος διατηρεί τη δυνατότητα προσφυγής ενώπιον του Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος αποφαίνεται μετά από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας. Πρόκειται για ενδικοφανή προσφυγή.

Σύμφωνα με την παράγρ. 6, με την απόφαση διαπίστωσης (καθορισμού) ιθαγένειας ορίζεται και ο δήμος, στο δημοτολόγιο του οποίου εγγράφεται ο δικαιούχος εφόσον δεν διαμένει στην Ελλάδα. Καλύπτεται έτσι το νομοθετικό κενό για τις εξαιρετικές περιπτώσεις καθορισμού χωρίς διαμονή στην Ελλάδα, καθώς μέχρι σήμερα παρέμενε αρρύθμιστος ο τρόπος επιλογής του δημοτολογίου όπου δικαιούται να εγγραφεί ο δικαιούχος αν δεν διαθέτει ούτε κατοικία στην Ελλάδα ούτε προγονική δημοτολογική μερίδα.

Σύμφωνα με την παράγρ. 7, αιτήσεις για διαπίστωση αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας κρίνονται με τη διαδικασία των προηγουμένων παραγράφων του παρόντος άρθρου εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τη διάταξη που διέπει την αντίστοιχη διαδικασία. Η διάταξη αυτή παρίσταται αναγκαία, επειδή το νέο άρθρο 22 αφορά κατ' αρχήν μόνο τη διαπίστωση κτήσης. Ήδη για την οικειοθελή αποβολή προβλέπονται ειδικές διατάξεις στα αντίστοιχα σημεία των άρθρων 14 & 16-18, πλην όμως εκείνες αφορούν μόνο τους ισχύοντες λόγους αποβολής, οπότε χρειαζόταν και γενική διάταξη η οποία να καταλαμβάνει και περιπτώσεις όπου ζητείται η διαπίστωση τετελεσμένης αποβολής βάσει παλαιών διατάξεων, λ.χ. λόγω γάμου ελληνίδας με αλλοδαπό προ του 1983 κ.ο.κ..

Αμφισβήτηση και πιστοποίηση ιθαγένειας

Το άρθρο 23 ρυθμίζει τη διαδικασία επί αμφισβητήσεων ιθαγένειας.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, κάθε δημόσια υπηρεσία που αμφισβητεί την ελληνική ιθαγένεια προσώπου παρά την ύπαρξη δημοτολογικής εγγραφής ή εγγραφής στα μητρώα αρρένων, ή αμφιβάλλει για την ελληνική ιθαγένεια προσώπου το οποίο αδυνατεί να αποδείξει δημοτολογική εγγραφή, υποβάλλει σχετικό ερώτημα στον Υπουργό Εσωτερικών ο οποίος αποφαίνεται μετά από ακρόαση του ενδιαφερομένου και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας.

Πρόκειται για αναμόρφωση του παλαιού άρθρου 26 ώστε να αποτελεί συστηματική ενότητα με το νέο άρθρο 22. Ρυθμίζονται οι περιπτώσεις γνήσιας αμφισβήτησης, δηλαδή εκείνης που προέρχεται από τη διοίκηση, σε αντιπαραβολή προς τις αιτήσεις καθορισμού που προέρχονται από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο και διέπονται από το άρθρο 22.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, σε κάθε περίπτωση, η απόφαση της προηγουμένης παραγράφου κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο. Σε περίπτωση που η απόφαση διαπιστώνει την ανυπαρξία ή αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας προσώπου που διέθετε δημοτολογική εγγραφή, δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Διατηρείται η ρύθμιση του παλαιού άρθρου 26 με διαχωρισμό περιπτώσεων, καθόσον η δημοσίευση στο ΦΕΚ έχει νόημα μόνον αν ανατρέπεται δημοτολογική εγγραφή, ενώ αλλιώς αρκεί η κοινοποίηση της απόφασης στην υπηρεσία και στον ενδιαφερόμενο.

Σύμφωνα με την παράγρ. 3, αν ο ενδιαφερόμενος διαθέτει δημοτολογική εγγραφή, το εξ αυτής τεκμήριο ιθαγένειας παραμένει ισχυρό καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας των προηγουμένων παραγράφων του παρόντος άρθρου και μέχρις ότου αυτή ολοκληρωθεί.

Προς αποφυγή καταχρήσεων, κρίνεται σκόπιμη η αυτονότητη επιβεβαίωση της ισχύος του τεκμηρίου του άρθρου 24. Εννοείται ότι δεν αφορά περιπτώσεις όπου ο ενδιαφερόμενος αδυνατεί να αποδείξει δημοτολογική εγγραφή.

Σύμφωνα με την παράγρ. 4, η διαγραφή από τα μητρώα αρρένων και τα δημοτολόγια λόγω ατελούς εγγραφής και η κήρυξη ενός προσώπου ως ανυπάρκτου δεν αποτελούν αναδρομική απώλεια της ελληνικής ιθαγένειας. Με τη διάταξη αυτή αντιμετωπίζονται αντιφάσεις μεταξύ εγκυκλίων του Υπουργείου και γνωμοδοτήσεων ΝΣΚ.

Το άρθρο 24 ρυθμίζει την **πιστοποίηση και το τεκμήριο ιθαγένειας**, ορίζοντας ότι τα δημοτολογικά πιστοποιητικά που εκδίδονται βάσει του δημοτολογίου από τον δήμο ή την κοινότητα, στα οποία αναγράφεται και η νομική βάση κτήσης της ιθαγένειας, αποδεικνύουν την ελληνική ιθαγένεια μέχρι να αποδειχθεί το αντίθετο. Ως τέτοια νοούνται και τα πιστοποιητικά γέννησης.

Δεν υπάρχουν κατά κυριολεξία «πιστοποιητικά ιθαγένειας»: αυτή αποδεικνύεται με τη δημοτολογική εγγραφή. Η δημοτολογική εγγραφή και ο λόγος κτήσης της ιθαγένειας περιέχονται ήδη στα πιστοποιητικά γέννησης που εκδίδουν οι δήμοι.

Οργανωτικές, μεταβατικές και τελικές διατάξεις

Το άρθρο 28 του παλαιού ΚΕΙ για το **Συμβούλιο Ιθαγένειας** αναριθμείται σε 25 και παραμένει ως έχει. Το άρθρο 29 του παλαιού ΚΕΙ για την **εξομοίωση ανιθαγενών προς αλλοδαπούς** αναριθμείται σε 26 και παραμένει ως έχει.

Το άρθρο 30 του παλαιού ΚΕΙ για τη μη επίδραση του γάμου στην ιθαγένεια των συζύγων, καταργείται: 25 χρόνια μετά την κατάργηση της μεταβολής ιθαγένειας λόγω γάμου, δεν παρίσταται αναγκαία η εκ νέου ρητή μνεία ενός αυτονόητου δεδομένου.

Προθεσμίες

Το άρθρο 27 ορίζει **προθεσμίες**, εισάγοντας ειδικές ρυθμίσεις σε σχέση με τις κοινές προθεσμίες του άρθρου 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999).

Η εξαίρεση των υποθέσεων που αφορούν κτήση, αναγνώριση, απώλεια και ανάκτηση της Ελληνικής Ιθαγένειας είναι επίσης μια αναχρονιστική διάταξη του ΚΕΙ η οποία δικαιολογείται με την επίκληση του ιδιαιτέρου φόρτου εργασίας και της ιδιαίτερης πολυπλοκότητας που συνεπάγεται για τη διοίκηση η εξέταση των φακέλων. Η προσφυγή στη διάταξη αυτή έχει οδηγήσει, παρά τις πρόσφατες περί του αντιθέτου κατευθύνσεις των σχετικών εγκυκλίων του Υπουργού Εσωτερικών σε πολλές περιπτώσεις σε απλή σιωπή της διοίκησης, όταν αποφασίζεται πως η σιωπή είναι προτιμότερη από την απορριπτική απόφαση.

Άλλωστε στα περισσότερα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει θεσμοθετηθεί σχετική ειδική προθεσμία απάντησης.

Με την παράγρ. 1, εισάγεται ειδική μέγιστη προθεσμία ενός έτους συνολικά επί των υποθέσεων κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση. Η προθεσμία αυτή είναι απολύτως εύλογη και ρεαλιστική καθώς αφήνει άπλετα περιθώρια χρόνου στη διοίκηση να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες. Επιπροσθέτως το συνολικό διάστημα του ενός έτους που προβλέπεται για τη διεκπεραίωση της υπόθεσης αίτησης πολιτογράφησης ανήκει στα υψηλότερα προβλεπόμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ειδικότερα, εισάγονται οι εξής προθεσμίες από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης: Πρώτον, δύο μήνες για την εξέταση της πληρότητας των δικαιολογητικών από τον δήμο και τη διαβίβαση της αίτησης στην αρμόδια για θέματα ιθαγένειας υπηρεσία της Περιφέρειας. Σε περίπτωση μη πλήρους αίτησης, η προθεσμία αρχίζει από την υποβολή της τελευταίας πλήρους αίτησης. Δεύτερον, έξι μήνες για την εξέταση της πλήρωσης των προϋποθέσεων της πολιτογράφησης που ρυθμίζονται από το άρθρο 5 ΚΕΙ από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας έως την κλήση του ενδιαφερομένου σε συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης της Περιφέρειας. Στο διάστημα αυτό προσμετράται και ο χρόνος που έχει η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας προκειμένου να αναζητήσει αυτεπαγγέλτως πιστοποιητικό ποινικού μητρώου για δικαστική χρήση και πιστοποιητικό μη απέλασης. Η αστυνομική αρχή, στην οποία διαβιβάζεται ο φάκελος δυνάμει του άρθρου 7 παράγρ. 2, υποχρεούται να απαντήσει εντός δύο μηνών. Εάν ο χρόνος αυτός παρέλθει χωρίς την έκφραση γνώμης από την αστυνομία, η Περιφέρεια υποχρεούται να καλέσει τον ενδιαφερόμενο σε συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης. Τρίτον, τέσσερις μήνες από την ημερομηνία διεξαγωγής της συνέντευξης ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης της Περιφέρειας έως τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Με την παράγρ. 2 εισάγεται προθεσμία έξι μηνών για τις διαπιστωτικές πράξεις καθορισμού ιθαγένειας. Ειδικότερα, προκειμένου περί αίτησης καθορισμού της ελληνικής ιθαγένειας ισχύει προθεσμία έξι μηνών από την υποβολή της αίτησης ως την ημερομηνία έκδοσης της διαπιστωτικής πράξης καθορισμού. Εν όψει του ενδεχομένου εξαιρετικά χρονοβόρων αναζητήσεων τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, τυχόν βραχύτερη προθεσμία θα μπορούσε να αποβεί σε βάρος του αιτούντος.

Αν η υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί μέσα στην προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου, η Περιφέρεια γνωστοποιεί εγγράφως στον ενδιαφερόμενο τους λόγους της καθυστέρησης και τα δικαιολογητικά που τυχόν λείπουν. Με τη διάταξη αυτή λαμβάνεται από τον ισχύοντα Κώδικα

Διοικητικής Διαδικασίας, αν και αυτονόητη, η ρύθμιση για υποχρέωση ενημέρωσης σε περίπτωση μεγαλύτερης καθυστέρησης.

Αντίθετα, η κτήση ελληνικής ιθαγένειας με δήλωση (άρθρα 4 και 13), η ανάκτηση (άρθρα 19-21 και 30 παρ. 7) και η οικειοθελής αποβολή (άρθρα 14 και 16-18) χαρακτηρίζονται από απλότητα προϋποθέσεων και δικαιολογητικών, οπότε δεν χρειάζονται ειδική ρύθμιση και ισχύουν οι κοινές προθεσμίες του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Οι ως άνω προθεσμίες είναι ενδεικτικές, με την έννοια ότι ενδεχόμενη παρέλευσή τους δεν οδηγεί σε κατά χρόνο αναρμοδιότητα του οικείου διοικητικού οργάνου, όπως στην περίπτωση της αποκλειστικής, αλλά ισοδυναμεί με παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας και γεννά αξίωση αποζημίωσης από τη διοίκηση.

Το άρθρο 28 περιέχει εξουσιοδοτική διάταξη.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, πε Προεδρικά Διατάγματα καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εκτέλεση του παρόντος Κώδικα. Απαλείφεται η εξουσιοδότηση για προσδιορισμό των λόγων «έκπτωσης», εν όψει του νέου άρθρου 15.

Η παράγρ. 2, για τη διατήρηση προϋποτισμένων διαταγμάτων, παραμένει ως έχει.

Το άρθρο 29 ρυθμίζει ζητήματα αρμοδιότητας.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, όλα τα θέματα ιθαγένειας υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών. Πρόκειται για επανάληψη, σε ορθότερη θέση, της γενικής ρήτρας του παλαιού άρθρου 25 παρ. 1.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, σε κάθε Νομό συνιστάται ιδιαίτερη Διεύθυνση Αστικής Κατάστασης της οικείας Περιφέρειας, η οποία διαχωρίζεται από τη Διεύθυνση Άλλοδαπών και Μετανάστευσης. Σήμερα, επειδή το αντικείμενο είναι τεράστιο, ουδείς γνωρίζει ούτε το ένα ούτε το άλλο καλά. Άλλωστε ο διαχωρισμός αποτελεί αίτημα των υπαλλήλων και των Διευθύνσεων.

Σε κάθε περίπτωση, εν όψει της σημερινής χαοτικής κατάστασης (αντιφατικές αποφάσεις στις διάφορες Περιφέρειες για τα ίδια ζητήματα), κρίνεται σκόπιμη η συγκέντρωση, με μέριμνα του Υπουργείου, όλης της παλαιότερης νομοθεσίας και των σχετικών εγκυκλίων εφόσον διατηρούν τη χρησιμότητά τους, των σημαντικότερων συναφών γνωμοδοτήσεων του Συμβουλίου Ιθαγένειας και του ΝΣΚ, καθώς και δικαστικών αποφάσεων γενικότερου ενδιαφέροντος, ούτως ώστε να καθοδηγηθούν οι οικείες διευθύνσεις των Περιφερειών και να μειωθεί η αυθαιρεσία.

Σύμφωνα με την παράγρ. 3, κάθε έτος οι Περιφέρειες αποστέλλουν στο Υπουργείο Εσωτερικών στατιστικά στοιχεία των αποφάσεων κτήσης και απώλειας ιθαγένειας. Τα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται μέχρι το τέλος Μαρτίου του επόμενου έτους, δημοσιεύονται με μέριμνα του Υπουργείου και περιλαμβάνουν ημερομηνία γέννησης, φύλο, οικογενειακή κατάσταση, τόπο κατοικίας, διάρκεια διαμονής στην Ελλάδα, νομική βάση κτήσης και προηγούμενη ιθαγένεια.

Η ρύθμιση αυτή λαμβάνεται από το γερμανικό κώδικα. Η παντελής απουσία στατιστικών στις περιπτώσεις καθορισμού, και οι ελλιπέστατες στατιστικές στην πολιτογράφηση και τον ν. 2790, την καθιστούν αναγκαία για τη χάραξη πολιτικής.

Το άρθρο 30 περιέχει μεταβατικές διατάξεις.

Σύμφωνα με την παράγρ. 1, εφόσον ο έλληνας ή η ελληνίδα γονέας είχε αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια πριν τεθεί σε ισχύ ο παρών Κώδικας, το τέκνο αποκτά την ελληνική ιθαγένεια από γέννηση σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις, ανεξάρτητα από τον τόπο γέννησης. Η μεταβατική αυτή διάταξη συμπληρώνει το σύστημα κτήσης ιθαγένειας από γέννηση στο εξωτερικό, μετακινώντας κατά μιάν ολόκληρη γενεά την έναρξη εφαρμογής του κωλύματος κτήσης ιθαγένειας από τέκνα «ομογενών» που δεν αποδεικνύουν ενεργούς δεσμούς με την ελληνική κοινωνία.

Σύμφωνα με την παράγρ. 2, εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα αιτήσεις κτήσης ή καθορισμού ιθαγένειας που συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά εξετάζονται σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις, εκτός εάν υπάρχει αντίθετη δήλωση του αιτούντος.

Επιβεβαιώνεται κατ' αρχήν ο γενικός κανόνας του δικαίου ιθαγένειας ότι οι υποθέσεις ιθαγένειας εξετάζονται με βάση τις διατάξεις που ίσχουαν κατά τη στιγμή επέλευσης του κρίσιμου κάθε φορά γεγονότος ληξιαρχικής φύσης ή διενέργειας της κρίσιμης ενέργειας είτε από την πλευρά της διοίκησης είτε από την πλευρά του ενδιαφερόμενου.

Παράλληλα, όμως, δίδεται στους ενδιαφερόμενους και η δυνατότητα επιλογής του καθεστώτος κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας που εισάγεται με το νέο ΚΕΙ. Σκοπός είναι να διασφαλιστεί η δυνατότητα αξιοποίησης της κατά περίπτωση ευνοϊκότερης ρύθμισης για τους ενδιαφερόμενους.

Σύμφωνα με την παράγρ. 3, πρόσωπα, τα οποία κατ' άρθρο 4 παράγρ. 4 του παρόντος Κώδικα θα εδικαιούντο να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια με δήλωση εντός τριετίας από την ενηλικίωσή τους

αλλά έχουν ήδη ενηλικιωθεί, μπορούν να υποβάλουν τη δήλωση αυτή εντός τριετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα.

Σύμφωνα με την παράγρ. 4, οι διατάξεις σχετικά με την τήρηση προθεσμιών εκ μέρους της διοίκησης εφαρμόζονται από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα σε όλες τις εκκρεμείς υποθέσεις ιθαγένειας. Στις εκκρεμείς αιτήσεις πολιτογράφησης, η προθεσμία του άρθρου 27 παράγρ. 1 αρχίζει να υπολογίζεται από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα. Επιβάλλεται η εφαρμογή των νέων διατάξεων σχετικά με τις προθεσμίες ακόμη και για τις εκκρεμείς υποθέσεις ιθαγένειας, διότι, σε αντίθεση με τις ουσιαστικές διατάξεις του δικαίου της ιθαγένειας, οι διατάξεις περί προθεσμιών εισάγονται για πρώτη φορά στο ελληνικό δίκαιο ιθαγένειας και συνιστούν μια σαφώς ευνοϊκότερη ρύθμιση για όλους τους ενδιαφερόμενους.

Ωστόσο, ειδικά στις περιπτώσεις εκκρεμοτήτων καθορισμού, στοιχειώδης πραγματισμός επιβάλλει τη μετάθεση της ημερομηνίας έναρξης υπολογισμού των προθεσμιών. Έτσι, ορίζεται ότι στις εκκρεμείς αιτήσεις καθορισμού ιθαγένειας, η προθεσμία του άρθρου 27 παράγρ. 2 αρχίζει να υπολογίζεται κατά την ημερομηνία της παρέλευσης έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα.

Σύμφωνα με την παράγρ. 5, επί οκτώ έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα, είναι δυνατή η εξέταση αίτησης πολιτογράφησης χωρίς τη συνδρομή της προϋπόθεσης που ορίζεται στην περίπτωση δ' του άρθρου 5 του παρόντος Κώδικα, εφόσον ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει την ιδιότητα του ομογενούς όπως αυτή γινόταν δεκτή για την εφαρμογή του άρθρου 5 παράγρ. 1 του προϊσχύσαντος Κώδικα Ελληνικής ιθαγένειας (ν. 3284/2004). Την ύπαρξη της ιδιότητας αυτής εξετάζει η Περιφέρεια, συνεκτιμώντας τη συνέτευξη κατ' άρθρο 7 παράγρ. 3 του παρόντος Κώδικα καθώς και οποιοδήποτε στοιχείο προσκομίσει ο αιτών.

Για λόγους ομαλής μετάβασης στο νέο πλέγμα διατάξεων πολιτογράφησης, προτείνεται μακρά μεταβατική δυνατότητα υπαγωγής στις παλαιότερες ευμενείς ρυθμίσεις, ως προς τη διάρκεια διαμονής, όσων είχαν τη δυνατότητα αυτή υπό το παλαιό καθεστώς.

Για την εφαρμογή της μεταβατικής αυτής διάταξης ρυθμίζεται η διαδικασία απόδειξης της ομογενειακής ιδιότητας, ο τυπικός έλεγχος της οποίας διαχωρίζεται ρητά από τη διαδικασία συλλογής και ελέγχου εγγράφων από το Δήμο. Άλλωστε, η μεταβατική εξαίρεση αφορά μόνο τη διάρκεια διαμονής, οπότε οι ομογενείς δεν απαλλάσσονται από το παράβολο (δυνάμει του άρθρου 6), ούτε από την υποχρέωση γνώσης της γλώσσας.

Σύμφωνα με την παράγρ. 6, πρόσωπα για τα οποία συνέτρεχε λόγος απαλλαγής από την υποχρέωση συνέτευξης ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης δυνάμει του άρθρου 41 του ν. 3731/2008, απαλλάσσονται από την υποχρέωση συνέτευξης κατ' άρθρο 7 παράγρ. 3 του παρόντος Κώδικα αν υποβάλουν αίτηση πολιτογράφησης εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα. Στις περιπτώσεις αυτές, η κατ' άρθρο 7 παράγρ. 2 του παρόντος Κώδικα αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας, μετά την εξέταση του φακέλου, τον διαβιβάζει στο Υπουργείο Εσωτερικών χωρίς εισήγηση της Επιτροπής Πολιτογράφησης.

Αν και διασπά πρόσκαιρα την ενότητα των διαδικασιών πολιτογράφησης, η μεταβατική αυτή ρύθμιση παρίσταται αναγκαία προκειμένου να μη μεταβληθεί προς το χειρότερο η θέση των ομογενών, υπέρ των οποίων είχε πρόσφατα τεθεί σε ισχύ αυτή η διαδικαστική διευθέτηση. Η διετής μεταβατική περίοδος κρίνεται επαρκής προκειμένου να απορροφηθεί το σύνολο των περιπτώσεων όσων είχαν ήδη αποκτήσει το σχετικό δικαίωμα. Αντίθετα, δεν κρίνεται σκόπιμη η περαιτέρω διαιώνιση αυτής της απόκλισης, καθόσον, με τις νέες ρυθμίσεις περί αποκέντρωσης, αιτιολογίας και προθεσμιών, αυτή καθεαυτήν η διαδικασία συνέτευξης εξορθολογίζεται και παύει εφεξής να έχει επαχθή χαρακτήρα.

Σύμφωνα με την παράγρ. 7, πρόσωπα τα οποία στερήθηκαν της ελληνικής ιθαγένειας στο πλαίσιο των ρυθμίσεων του άρθρου 19 του Ν.Δ. 3370/1955 και διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα, την ανακτούν με δήλωσή τους στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας του τόπου της διαμονής τους. Η σχετική δήλωση μπορεί να υποβληθεί εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα.

Εισάγεται ρύθμιση μεταβατικού χαρακτήρα που δίνει τη δυνατότητα ανάκτησης της ιθαγένειας, με διαδικασίες λειτουργικές και σύντομες, σε πρόσωπα που στο παρελθόν την στερήθηκαν κρινόμενοι από τη διοίκηση ως αλλογενείς που εγκατέλειψαν το ελληνικό έδαφος χωρίς πρόθεση παλιννόστησης, ενώ, όπως αποδείχτηκε στην πράξη και ανεξάρτητα από την ασάφεια σχετικά με τους όρους ομογενείς και αλλογενείς, είτε ουδέποτε εγκατέλειψαν την Ελλάδα είτε η διαμονή τους εκτός Ελλάδας είχε χαρακτήρα προσωρινό.

Με τον τρόπο αυτό θεραπεύονται ιδιαίτερα δυσμενείς συνέπειες λανθασμένων εκτιμήσεων της διοίκησης στο παρελθόν, οι οποίες δεν αντιμετωπίστηκαν όταν ο νομοθέτης, κατ' επιταγή του Συντάγματος, προχώρησε στην κατάργηση της αναχρονιστικής διάταξης του άρθρου 19 του Ν.Δ. 3370/1955. Η

ρύθμιση έχει μεταβατικό χαρακτήρα με πρόβλεψη συγκεκριμένου χρόνου ισχύος, καθώς αποσκοπεί στην τακτοποίηση στοχευμένου πληθυσμού ανιθαγενών μουσουλμάνων της Θράκης που διαβιεί στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με την παράγρ. 8, πρόσωπα, για τα οποία συνέτρεχε λόγος αφαίρεσης ή αποβολής της ελληνικής ιθαγένειας δυνάμει οποιασδήποτε διάταξης προϊσχύοντος δικαίου, αλλά δεν εκδόθηκε σχετική διαπλαστική ή διαπιστωτική πράξη μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα, δεν είναι δυνατό να στερηθούν αναδρομικά, τα ίδια είτε οι απόγονοί τους, την ελληνική ιθαγένεια για το συγκεκριμένο λόγο αφαίρεσης ή αποβολής. Με τη διάταξη αυτή αντιμετωπίζεται η εξαιρετικά ανεπιεικής πρακτική αναδρομικής ενεργοποίησης λόγων αφαίρεσης ή αποβολής ιθαγένειας οι οποίοι συνέτρεχαν πριν από πολλές δεκαετίες στο πρόσωπο από μακρού αποβιωσάντων (λ.χ. επειδή είχαν δεχθεί ξένη ιθαγένεια χωρίς άδεια), προκειμένου να απορριφθούν αιτήσεις καθορισμού ιθαγένειας απογόνων τους.

Σύμφωνα με την παράγρ. 9, διατηρούνται σε ισχύ η παράγρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 1438/1984 και το άρθρο 40 του ν. 1832/1989. Πρόκειται για τη ρύθμιση σχετικά με την αναγνώριση της εγκυρότητας των εγγραφών στα δημοτολόγια ή τα μητρώα αρρένων όσων προσώπων (αλλοδαπές σύζυγοι ελλήνων και τέκνα ελλήνων) ενεγράφησαν σε αυτά μέχρι την ισχύ του ν. 1438/1984 μετά την ισχύ του ν. 1250/1982, με τον οποίο θεωρήθηκαν υποστατοί όλοι οι πολιτικοί γάμοι που είχαν τελεσθεί στο εξωτερικό.

Με την ίδια διάταξη, διατηρείται σε ισχύ η παράγρ. 1 του άρθρου 41 του ν. 3731/2008 με την οποία είχε καταργηθεί, με ρητή αναδρομικότητα, το απόλυτο κώλυμα πολιτογράφησης λόγω καταδίκης για παραβάσεις της νομοθεσίας περί εγκατάστασης και κίνησης αλλοδαπών. Ενώ στην ουσία της η εν λόγω κατάργηση έχει ήδη υπερκερασθεί από τις νέες, ευμενέστερες ρυθμίσεις του παρόντος Κώδικα για τα κωλύματα πολιτογράφησης, παρίσταται αναγκαία η διατήρησή της ούτως ώστε να μην αμφισβητηθεί η αναδρομικότητά της σε περιπτώσεις αιτήσεων που είχαν υποβληθεί προ του ν. 3731/2008 και δεν έχουν προφθάσει να διεκπεραιωθούν μέχρι την θέση του παρόντος Κώδικα σε ισχύ.

Σύμφωνα με την παράγρ. 10, διατηρούνται σε ισχύ για δύο έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα: η παράγρ. 11 του άρθρου 1 του ν. 2790/2000, η παράγρ. 6 του άρθρου 76 του ν. 2910/2001 (όπως είχε πάλι πρόσφατα τροποποιηθεί με το άρθρο 41 παρ. 5 ν. 3731/2008) και το άρθρο 15 του ν. 3284/2004 (ομοίως όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 41 παρ. 3 ν. 3731/2008). Πρόκειται για ειδικές ρυθμίσεις σχετικά με την ιδιότυπη πολιτογράφηση ομογενών από την τέως Σοβιετική Ένωση, καθώς και η δυνατότητα απόκτησης από αυτούς Ειδικού Δελτίου Ταυτότητας Ομογενούς. Ωστόσο, η ισχύς των ρυθμίσεων αυτών έχει μεταβατικό χαρακτήρα και προθεσμία λήξης τα δύο έτη από την υιοθέτηση του παρόντος.

Το άρθρο 15 του παλαιού ΚΕΙ, για την ειδική πολιτογράφηση ομογενών από πρώην ΕΣΣΔ, καθώς και η παρακολουθηματική εξαιρετική διαδικασία εξελληνισμού ονοματεπωνύμων κατ' άρθρο 41 παρ. 3 περίπτ. β' ν. 3731/2008, καταργούνται μετά πάροδο διετίας, με το άρθρο 30 παρ. 10 περιπτ. γ' -δ'. Εξέλιπαν οι λόγοι που επέβαλαν τη ρύθμιση, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των προσώπων τα οποία αφορούσε έχουν ήδη αξιοποιήσει τη συγκεκριμένη διαδικασία. Παράλληλα, η αρχή ίσης μεταχείρισης επιβάλει την με ενιαίο τρόπο αντιμετώπιση των διαφορετικών κατηγοριών ομογενειακού πληθυσμού χωρίς προνομιακές και κατ' εξαίρεση διαδικασίες για επιλεγμένες ομάδες προσώπων, ιδίως μάλιστα στο Βαθμό που η γενική διαδικασία πολιτογράφησης εξορθολογίζεται και ρυθμίζεται με σεβασμό στους κανόνες που επιβάλλει η αρχή του κράτους δικαίου.

Περαιτέρω, η πρόβλεψη περιόδου διατήρησης των υπό κατάργηση ρυθμίσεων για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα εγγυάται την ομαλή μετάβαση της ομάδας αυτής του ομογενειακού πληθυσμού στο γενικό ή στο εξαιρετικό καθεστώς πολιτογράφησης.

Είναι, τέλος, σαφές ότι η πρόβλεψη και τυποποιήση κριτηρίων και διαδικασιών εισόδου και διαμονής ομογενών στη χώρα συνιστά εγγύηση διασφάλισης της σχέσης και της μέριμνας που το ελληνικό κράτος οφείλει απέναντι στους ομογενείς.

Σύμφωνα με την παράγρ. 11, διατηρούνται σε ισχύ όσες διατάξεις διεθνών συνθηκών απέδιδαν ισχύ πλήρους απόδειξης ιθαγένειας σε ορισμένα προξενικά μητρώα. Καλύπτει τις περιπτώσεις όπου η εγγραφή σε αυτά σήμαινε την κτήση ιθαγένειας, ιδίως στα προξενικά μητρώα της Μόσχας.

Στο άρθρο 31 απαριθμούνται καταργούμενες διατάξεις.

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα καταργείται ο προηγούμενος (ν. 3284/2004), όπως ακριβώς οριζόταν και στο άρθρο 34 εκείνου. Δεν διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις σχετικά με το παράβολο που περιλαμβάνονται στα άρθρα 59 παρ. 1 περ. β' του ν. 2910/2001 και 8 παρ. 5 του ν. 3146/2003, καθώς υπάρχει νέα ειδική σχετική ρύθμιση στο άρθρο 6 του παρόντος.

Καταργείται επίσης το άρθρο 18 του ν. 3491/2006. Με τη διάταξη εκείνη είχαν υπαχθεί όλοι οι ομογενείς από την πρώην ΕΣΣΔ στις διατάξεις του ν. 2790/2000 (ήδη άρθρο 15 του ν. 3284/2004), χάνοντας ουσιαστικά τη δυνατότητα καθορισμού της ιθαγένειάς τους, και τούτο γιατί οι καθορισμοί των προερχομένων από την ΕΣΣΔ γίνονταν χωρίς τις προϋποθέσεις που όριζαν οι Συνθήκες Λωζάνης και Άγκυρας. Η κακή εφαρμογή όμως δεν μπορεί να αφαιρέσει τη δυνατότητα καθορισμού, που αποτελεί δέσμια αρμοδιότητα. Με το άρθρο 18 δεν καταργούνται μάλιστα οι σχετικές διατάξεις των Συνθηκών, αλλά ορίζεται ειδική διαδικασία μόνο για τους προερχόμενους από την πρώην ΕΣΣΔ.

Τέλος, καταργείται κάθε άλλη διάταξη της ισχύουσας νομοθεσίας, η οποία είτε είναι αντίθετη με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα είτε αφορά θέμα που ρυθμίζεται από αυτόν.

Γ. ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ / ΔΙΑΤΗΡΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Νόμος 3284/2004 (ΦΕΚ 217 Α') Περί κυρώσεως του Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται ο Κώδικας της Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως καταρτίσθηκε από την Επιτροπή του άρθρου 18 παρ. 22 εδάφιο δ' του Ν. 2503/1997 (ΦΕΚ 107/Α'), που συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 1529/14.1.2003 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του οποίου το κείμενο έχει ως ακολούθως:

«ΚΩΔΙΚΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΚΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

I. Με τη γέννηση.

Άρθρο 1

1. Το τέκνο Έλληνα ή Ελληνίδας αποκτά από τη γέννησή του την Ελληνική Ιθαγένεια.

2. Την Ελληνική Ιθαγένεια αποκτά από τη γέννησή του και όποιος γεννιέται σε ελληνικό έδαφος, εφόσον δεν αποκτά με τη γέννησή του αλλοδαπή ιθαγένεια ή είναι άγνωστης ιθαγένειας.

II. Με αναγνώριση.

Άρθρο 2

Αλλοδαπός που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του και αναγνωρίσθηκε νόμιμα ως τέκνο Έλληνα, έτσι ώστε να εξομοιώνεται πλήρως με γνήσιο τέκνο του πατέρα του, γίνεται Έλληνας από την αναγνώριση, αν κατά το χρόνο αυτόν είναι ανήλικος.

III. Με υιοθεσία.

Άρθρο 3

Αλλοδαπός, που υιοθετήθηκε πριν την ενηλικίωσή του ως τέκνο Έλληνα ή Ελληνίδας, γίνεται Έλληνας από το χρόνο της υιοθεσίας.

IV. Με κατάταξη στις ένοπλες δυνάμεις.

Άρθρο 4

1. Ομογενείς αλλοδαποί εισαγόμενοι στις στρατιωτικές σχολές αξιωματικών ή υπαξιωματικών των ενόπλων δυνάμεων ή κατατασσόμενοι στις ένοπλες δυνάμεις ως εθελοντές, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, αποκτούν αυτοδίκαια την Ελληνική Ιθαγένεια από την εισαγωγή τους στις σχολές ή από την κατάταξή τους.

2. Ομογενείς αλλοδαποί κατατασσόμενοι ως εθελοντές σε καιρού επιστράτευσης ή πολέμου σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία μπορούν να αποκτήσουν την Ελληνική Ιθαγένεια με αίτησή τους στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας χωρίς άλλη διατύπωση.

3. Όσοι από τους αναφερόμενους στην προηγούμενη παράγραφο αποκτούν βαθμό αξιωματικού, μονίμου ή εφέδρου, αποκτούν αυτοδίκαια την Ελληνική Ιθαγένεια.

4. Ο στρατιωτικός όρκος που δίδεται από τους ομογενείς των παραγράφων 1, 2 και 3 αναπληρώνει τον όρκο του Έλληνα πολίτη.

5. Τα τέκνα των ομογενών που αποκτούν την Ελληνική Ιθαγένεια σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους γίνονται Έλληνες από το ίδιο χρονικό σημείο, ύστερα από αίτηση του γονέα τους προς τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, αν κατά το χρόνο υποβολής της εν λόγω αίτησης είναι ανήλικα και άγαμα.

V. Με πολιτογράφηση.

Άρθρο 5

Προϋπόθεσεις πολιτογράφησης.

1. Για τον αλλοδαπό, που επιθυμεί να αποκτήσει την Ελληνική Ιθαγένεια με πολιτογράφηση, απαιτείται να:

α. Είναι ενήλικος κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης πολιτογράφησης. β. Μην έχει καταδικασθεί τελεσίδικα, κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης, σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους ή, ανεξαρτήτως ποινής και χρόνου έκδοσης της καταδίκαστικής απόφασης, για εγκλήματα προσβολών του πολιτεύματος, προδοσίας της χώρας, ανθρωποκτονίας από πρόθεση και επικινδυνής αστραπικής βλάβης, εγκλήματα σοκετικά με την εμπορία και διακίνηση ναρκωτικών, τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, διεθνή οικονομικά εγκλήματα, εγκλήματα με χρήση μέσων υψηλής τεχνολογίας, εγκλήματα περί το νόμισμα, αντίστασης κατά της αρχής, αρπαγής ανηλίκων, κατά της γενετήσιας ελευθερίας, και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κλοπής, απάτης, υπεξαίρεσης, εκβίασης, τοκογλυφίας, του νόμου περί μεσαζόντων, πλαστογραφίας, ψευδούς Βεβαίωσης, συκοφαντικής διαφράγματος, λαθρεμπορίας, εγκλήματα που αφορούν τα όπλα, αρχαιότητες, την πρώθηση λαθρομεταναστών στο εσωτερικό της χώρας ή τη διευκόλυνση μεταφοράς ή προώθησής τους ή της εξασφάλισης καταλύματος σε αυτούς για απόκρυψη ή για παραβάσεις της νομοθεσίας για την εγκατάσταση και κίνηση αλλοδαπών στην Ελλάδα. γ. Μην εκκρεμεί σε βάρος του απόφαση απέλασης.

2. Για τον αλλοδαπό που είναι αλλογενής απαιτείται επιπλέον να: α. Διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα δέκα συνολικά έτη την τελευταία δωδεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης. Για τον ανιθαγένει αλλοδαπό που έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας αρκεί διαμονή στην Ελλάδα πέντε ετών μέσα στην τελευταία δωδεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης. Στον ανωτέρω κατά περίπτωση απαιτούμενο χρόνο δεν προσμετράται ο χρόνος που διάνυσε ο αλλοδαπός στην Ελλάδα ως διπλωματικός ή διοικητικός υπάλληλος ξένης χώρας. Η χρονική προϋπόθεση της δεκαετούς διαμονής δεν απαιτείται γι' αυτό που είναι σύζυγος Έλληνα ή Ελληνίδας, διαμένει τουλάχιστον επί μία τριετία στην Ελλάδα και έχει αποκτήσει τέκνο, καθώς και για εκείνον που έχει γεννηθεί και κατοικεί συνεχώς στην Ελλάδα. Για τους συζύγους Ελλήνων διπλωματικών υπαλλήλων που έχουν συμπληρώσει, οποτεδήποτε, ένα έτος διαμονής στην Ελλάδα και υπηρετούν στο εξωτερικό, προσμετράται για τη συμπλήρωση του παραπάνω χρόνου και ο χρόνος παραμονής τους στο εξωτερικό λόγω της υπηρεσίας των Ελλήνων συζύγων τους. β. Έχει επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας, της ελληνικής ιστορίας και γενικά του ελληνικού πολιτισμού.

3. Αθλητές Ολυμπιακών αθλημάτων που έχουν συμπληρώσει πενταετή νόμιμη παραμονή στην Ελλάδα κατά την τελευταία δωδεκαετία, μπορούν να αποκτήσουν την Ελληνική Ιθαγένεια, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 έως 9 του παρόντος Κώδικα, εφόσον έχουν δικαίωμα να αγωνιστούν στην αντίστοιχη ελληνική εθνική ομάδα, σύμφωνα με τους διεθνείς κανονισμούς του οικείου αθλήματος, μετά από εισήγηση της οικείας εθνικής ομοσπονδίας και σύμφωνη γνώμη της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής.

Άρθρο 6

Δικαιολογητικά.

Ο αλλοδαπός που επιθυμεί να πολιτογραφηθεί ως Έλληνας, υποβάλλει στο Δήμο ή την Κοινότητα του τόπου διαμονής του αίτηση πολιτογράφησης, που απευθύνεται προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και συνοδεύεται από: α. Δήλωση πολιτογράφησης. Η δήλωση αυτή γίνεται ενώπιον του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας με την παρουσία δύο Ελλήνων πολιτών ως μαρτύρων. β. Παράβολο, όπως τούτο καθορίζεται από την ισχύουσα, κάθε φορά, νομοθεσία. Οι ομογενείς δεν υποχρεούνται στην καταβολή παραβόλου. γ. Αντίγραφο διαβατήριου ή άλλου ταξιδιωτικού έγγραφου. δ. Άδεια διαμονής ή άλλο αποδεικτικό έγγραφο νόμιμης διαμονής στη χώρα. ε. Πιστοποιητικό γέννησης ή, σε περίπτωση ανυπαρξίας τούτου, πιστοποιητικό γέννησης, αρκεί η

προσκόμιση της απόφασης χορήγησης σε αυτόν πολιτικού ασύλου και στ. Εκκαθαριστικό σημείωμα ή αντίγραφο δήλωσης φορολογίας εισδόματος του τελευταίου οικονομικού έτους.

Άρθρο 7

Διαδικασία πολιτογράφησης.

1. Ο Δήμος ή η Κοινότητα εξετάζει την πληρότητα των δικαιολογητικών και διαβιβάζει την αίτηση μαζί με τα δικαιολογητικά στην αρμόδια για θέματα ιθαγένειας υπηρεσία της Περιφέρειας, η οποία εξετάζει, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις των παραγράφων 1 περ. α' και 2 περ. α' του άρθρου 5 για την περαιτέρω εξέταση της αίτησης από τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Αν δεν συντρέχουν οι πιο πάνω προϋποθέσεις, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας απορρίπτει την αίτηση.

2. Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας ζητεί την προσκόμιση από τον αιτούντα πιστοποιητικού ποινικού μητρώου για δικαστική χρήση, πιστοποιητικού μη απέλασης και επιπλέον όσα στοιχεία κρίνει η ίδια ή ο ενδιαφερόμενος χρήσιμα για τη διαμόρφωση άποψης για τη γνώμη της ελληνικής γλώσσας, ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού, καθώς και για το ήθος και την προσωπικότητά του. Στη συνέχεια ο φακέλος της υπόθεσης διαβιβάζεται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά και τη γνώμη της αρμόδιας αστυνομικής αρχής του τόπου διαμονής του αλλοδαπού για θέματα που αφορούν στη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας.

3. Μετά από την εξέταση του φακέλου η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καλεί τον αλλοδαπό σε συνέντευξη, σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης του άρθρου 12, προκειμένου η Επιτροπή να διατυπώσει γνώμη προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης σχετικά με την επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας, ιστορίας και του ελληνικού πολιτισμού, καθώς και για το ήθος και την προσωπικότητά του. Η κλήση του αλλοδαπού σε συνέντευξη γίνεται με απόδειξη. Μη εμφάνιση του αλλοδαπού δικαιολογείται μόνο για λόγους ανωτέρας βίας. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης μη εμφάνισης η αίτηση πολιτογράφησης απορρίπτεται από τον Υπουργό. Οι ομογενείς αλλοδαποί δεν καλούνται σε συνέντευξη στην Επιτροπή Πολιτογράφησης, πλην των περιπτώσεων εκείνων για τις οποίες ζητείται η παραπομπή από τον Υπουργό Εσωτερικών.

Άρθρο 8

Απόφαση πολιτογράφησης.

1. Η πολιτογράφηση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η απόφαση που απορρίπτει αίτημα πολιτογράφησης δεν αιτιολογείται. Υποβολή νέας αίτησης για πολιτογράφηση επιτρέπεται μετά την παρέλευση έτους από την απόρριψη της προηγούμενης.

Άρθρο 9

Ορκωμοσία.

1. Η Ελληνική Ιθαγένεια αποκτάται με την ορκωμοσία του αλλοδαπού, που πρέπει να γίνει μέσα σε ένα έτος από τη δημοσίευση της απόφασης πολιτογράφησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση πολιτογράφησης ανακαλείται, αν ο όρκος δεν δοθεί μέσα στην ετήσια προθεσμία.

2. Ο όρκος που δίδεται έχει ως εξής: «Ορκίζομαι να φυλάττω πίστη στην Πατρίδα, υπακοή στο Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους και να εκπληρώνω ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου ως Έλληνας πολίτης».

3. Ο όρκος δίδεται ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορεί να ορίζεται ότι ο όρκος δίδεται ενώπιον άλλου οργάνου. Για την ορκωμοσία συντάσσεται σχετικό πρωτόκολλο.

Άρθρο 10

Πολιτογράφηση ομογενών που διαμένουν στο εξωτερικό.

1. Η αίτηση πολιτογράφησης ομογενών που διαμένουν στο εξωτερικό υποβάλλεται στον Έλληνα Πρόξενο του τόπου κατοικίας τους, ο οποίος τη διαβιβάζει στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης με έκθεσή του, στην οποία περιλαμβάνονται απαραιτήτως στοιχεία που τεκμηριώνουν την ιδιότητα του αιτούντος ως ομογενούς. Μαζί με την αίτηση υποβάλλονται και τα εξής: α. Δήλωση πολιτογράφησης, η οποία γίνεται ενώπιον του Προέδρου, παρουσία δύο Ελλήνων πολιτών ως μαρτύρων. β. Αντίγραφο διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου. γ. Πιστοποιητικό γέννησης ή, σε περίπτωση ανυπαρίσας τούτου, πιστοποιητικό βάπτισης και δ. Πιστοποιητικό ποινικού μητρώου των αλλοδαπών αρχών.

2. Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από εξέταση των στοιχείων του φακέλου του ομογενούς και τη γνώμη του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης για θέματα που αφορούν τη δημόσια τάξη και ασφάλεια, εισηγείται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης την αποδοχή ή μη του αιτήματος για πολιτογράφηση.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 8 και 9 εφαρμόζονται και για την πολιτογράφηση του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 11

Κτήση Ελληνικής Ιθαγένειας από τέκνα πολιτογραφημένου.

Τα τέκνα του αλλοδαπού ή της αλλοδαπής που πολιτογραφείται γίνονται Έλληνες, χωρίς άλλη διατύπωση, αν κατά την πολιτογράφηση είναι ανήλικα και άγαμα.

Άρθρο 12

Επιτροπή Πολιτογράφησης.

1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης συνιστάται πενταμελής Επιτροπή Πολιτογράφησης, η οποία αποτελείται από: α. Τον προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ως Πρόεδρο, β. ένα μέλος Δ.Ε.Π., στο γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνιολογίας, Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, που προτείνεται από τον Πρόεδρο του οικείου Τμήματος με τον γνωστικό αντικείμενο της Ψυχολογίας, Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, που προτείνεται από τον Πρόεδρο του οικείου Τμήματος με τον αναπληρωτή του, δ. τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και ε. τον προϊστάμενο του οικείου Τμήματος Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι αναπληρωτές του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής. Χρέει γραμματέα της Επιτροπής Πολιτογράφησης ασκεί υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού που υπηρετεί στη Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του με την ίδια ανωτέρω απόφαση. Στην Επιτροπή Πολιτογράφησης συμμετέχει ως εισηγητής, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ο υπάλληλος που χειρίζεται την υπόθεση.

3. Η θητεία των μελών της Επιτροπής Πολιτογράφησης είναι διετής.

4. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζεται η αμοιβή των μελών της Επιτροπής, του γραμματέα και του εισηγητή.

Άρθρο 13

Τιμητική πολιτογράφηση.

Με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μπορεί να πολιτογραφηθεί Έλληνας, χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 5 και των άρθρων 6, 7 και 8, αλλοδαπός που προσέφερε στην Ελλάδα εξαιρετικές υπηρεσίες ή του οποίου η πολιτογράφηση μπορεί να εξυπηρετήσει εξαιρετικό συμφέρον της χώρας.

VI. Ειδικές περιπτώσεις κτήσης θιαγένειας.

Άρθρο 14

1. Τέκνο που γεννήθηκε πριν από την 8.5.1984 από μητέρα Ελληνίδα κατά το χρόνο του τοκετού ή της τέλεσης του γάμου από τον οποίο γεννήθηκε το τέκνο, γίνεται Έλληνας, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου της κατοικίας του ή της διαμονής του.

2. Τέκνο που γεννήθηκε από Έλληνα πατέρα και αλλοδαπή μητέρα πριν από την ισχύ του Ν. 1250/1982 (16.7. 1982), εφόσον θεωρείται γνήσιο σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 7 παράγραφος 3 του ανωτέρω νόμου, γίνεται Έλληνας, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου της κατοικίας του ή της διαμονής του.

3. Η κτήση της Ελληνικής θιαγένειας στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων διαπιστώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

4. Τα τέκνα αυτών που αποκτούν την Ελληνική θιαγένεια, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, γίνονται Έλληνες χωρίς άλλη διατύπωση, αν κατά την ημερομηνία της δήλωσης είναι ανήλικα και άγαμα.

Άρθρο 15

1. Ομογενείς που κατοικούν σε χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης μπορούν να αποκτήσουν την Ελληνική θιαγένεια μετά από σχετική αίτηση προς την Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου κατοικίας τους εφόσον: α) Είναι ενήλικοι και β) Δεν μπορεί να διαπιστωθεί η Ελληνική τους θιαγένεια βάσει των Συνθηκών Αγκυρας και Λωζάνης.

2. Την Ελληνική θιαγένεια αποκτά ο ομογενής, εφόσον δεν συντρέχουν οι αρνητικές προϋποθέσεις της περ. β' της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για την ιδιότητα του ως ομογενή γνωμοδοτεί τριμελής επιτροπή, η οποία αποτελείται από τον Έλληνα Πρόξενο, ως πρόεδρο, και δύο μέλη. Τα μέλη της επιτροπής ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών, ενώ η αμοιβή των μελών της καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εξωτερικών. Οι οριζόμενοι ως μέλη της επιτροπής πρέπει να είναι Έλληνες πολίτες. Για τη διακρίβωση της ιδιότητας του ομογενούς π ο ανωτέρω επιτροπή καλεί τον ενδιαφερόμενο σε συνέντευξη και συνεκτιμά οποιαδήποτε στοιχεία προσκομίσει ο τελευταίος, από τα οποία μπορεί να συναχθεί η ιδιότητά του αυτή.

3. Η αίτηση με τα υποβληθέντα στοιχεία και τη γνωμοδότηση της Επιτροπής της προηγούμενης παραγράφου για την ιδιότητα του αιτούντος ως ομογενούς διαβιβάζονται από την αρμόδια Προξενική Αρχή στην οικεία Περιφέρεια, προκειμένου να εκδοθεί η απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας. Πριν από την έκδοση της απόφασης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας για τη χορήγηση της Ελληνικής θιαγένειας, γνωμοδοτούνται ειδικές επιτροπές που συγκροτούνται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την ίδια κοινή υπουργική απόφαση καθορίζεται ο αριθμός των επιτροπών, η αμοιβή των μελών τους και του γραμματέα τους, η τοπική αρμοδιότητα και ο τρόπος λειτουργίας τους. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση των συναρμοδίων Υπουργείων, ορίζονται τα μέλη των ειδικών επιτροπών. Ένα από τα μέλη για κάθε ειδική επιτροπή ορίζεται υποχρεωτικά από την αντιπροσωπευτικότερη οργάνωση των ομογενών της Περιφέρειας. Σε περίπτωση αδυναμίας προσδιορισμού της αντιπροσωπευτικότερης οργάνωσης ορίζεται ως μέλος της Επιτροπής εκπρόσωπος που προτείνεται από το Προεδρείο του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού. Έργο των ανωτέρω ειδικών επιτροπών είναι, με βάση τα διαβιβασθέντα στοιχεία από την οικεία Προξενική Αρχή, η πρόσθετη γνωμοδότηση για την ιδιότητα ως ομογενών αυτών που ζητούν την Ελληνική θιαγένεια. Για τη διαμόρφωση της γνώμης τους οι εν λόγω επιτροπές συνεκτιμούν και τη συνέντευξη που δόθηκε στην τριμελή επιτροπή της προηγούμενης παραγράφου.

4. Η Ελληνική θιαγένεια αποκτάται με τη δόση του όρου που από τον ομογενή. Ο όρος δίδεται εντός από τη δημοσιεύση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, ενώπιον του Έλληνα Πρόξενου ή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Ο τύπος του όρου έχει ως εξής: «Ορκίζομαι να φυλάττω πίστη στην Πατρίδα, υπακοή στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω ευσυνείδητα τα καθηκοντά μου ως Έλληνας πολίτης». Για την ορκωμοσία συντάσσεται σχετικό πρωτόκολλο. Μετά τη δόση του όρου από τον ομογενή, τα ανήλικα και άγαμα τέκνα του γίνονται Έλληνες από το ίδιο χρονικό σημείο και μαζί με το γονέα τους εγγράφονται στα μητρώα αρρένων και τα δημοτολόγια δήμου ή κοινότητας που επιθυμεί ο γονέας, με βάση τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ανωτέρω απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Όσα από τα στοιχεία αυτά δεν καλύπτονται από την παραπάνω απόφαση συμπληρώνονται με την προσκόμιση οποιουδήποτε πρόσφορου αποδεικτικού στοιχείου.

5. Με την αίτηση για κτήση της ελληνικής θιαγένειας ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει και τον εξελληνισμό του ονόματος και του επωνύμου του, αν αυτά είχαν μεταβληθεί ή αλλοιωθεί στη χώρα από την οποία προέρχεται. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας συμφωνεί με τον ενδιαφερόμενο ως προς τον τρόπο απόδοσεως στην ελληνική γλώσσα του ονόματος και του επωνύμου του, με την απόφασή του, διατάσσει την εγγραφή στο δημοτολόγιο με το εξελληνισμένο κατά τα ανωτέρω ονοματεπώνυμο. Με τις ίδιες ως άνω προϋποθέσεις γίνεται και ο εξελληνισμός του ονοματεπώνυμου των ανήλικων τέκνων του αιτούντος, τα οποία αποκτούν την ελληνική θιαγένεια κατά τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΑΠΟΔΕΙΞΙΑ ΘΙΑΓΕΝΕΙΑΣ

I. Λόγω κτήσης αλλοδαπής θιαγένειας.

Άρθρο 16

1. Αποβάλλει την Ελληνική θιαγένεια, μετά από άδεια του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, όποιος:

α. Απέκτησε με τη βούλησή του αλλοδαπή θιαγένεια, ή β. Ανέλαβε δημόσια υπηρεσία σε αλλοδαπό κράτος, εφόσον η ανάληψη της υπηρεσίας αυτής συνεπάγεται κτήση της θιαγένειας του εν λόγω κράτους. Η άδεια δύναται για εξαιρετικούς λόγους να παρέχεται και μετά την κτήση της αλλοδαπής θιαγένειας, οπότε η αποβολή της Ελληνικής θιαγένειας επέρχεται από την παροχή της άδειας.

2. Αποβάλλει επίσης την Ελληνική θιαγένεια όποιος έχει αποκτήσει και αλλοδαπή θιαγένεια, εφόσον γίνει δεκτή από τον πιο πάνω Υπουργό αίτησή του περί αποβολής της Ελληνικής θιαγένειας. Στην περίπτωση αυτή η αποβολή της Ελληνικής θιαγένειας επέρχεται από την αποδοχή της αίτησης.

3. Η κατά την παρ. 1 άδεια παρέχεται και η κατά την παρ. 2 αποδοχή της αιτήσεως γίνεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου θιαγένειας. Δεν δύναται να παρασχεθεί η άδεια ή να γίνει δεκτή αίτηση, εάν ο αιτών υπέχει ή καθυστερεί στρατιωτική υποχρέωση ή διώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα.

II. Λόγω εκπτώσεως.

Άρθρο 17

1. Μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος της ελληνικής ιθαγένειας: α. Όποιος ανέλαβε δημόσια υπηρεσία σε αλλοδαπό κράτος και, μετά από πρόσκληση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης προς αυτόν να απόσχει εντός οριζόμενης προθεσμίας από την υπηρεσία αυτή, ως αντίθετη προς τα συμφέροντα της χώρας, εμμένει σε αυτή, β. Όποιος κατά τη διαμονή του στην αλλοδαπή ενήργησε προς όφελος αλλοδαπού κράτους πράξεις ασυμβίβαστες προς την ιδιότητα του Έλληνα και αντίθετες προς τα συμφέροντα της Ελλάδας, γ. Άλλοδαπός, ο οποίος απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια, λόγω της ιδιότητάς του ως δοκίμου ή μοναχού στο Άγιο Όρος, εφόσον εγκατέλειψε, αποδεδειγμένα, τη μονή της εγκαταβίωσής του, καθώς και την Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους.

2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο έκπτωση απαγγέλλεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από αιτιολογημένη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας, η δε απώλεια της ιθαγένειας επέρχεται από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η κατά το άρθρο αυτό κήρυξη κάποιου ως εκπτώτου της Ελληνικής ιθαγένειας ενεργεί ατομικά και δεν επηρεάζει την ιθαγένειά του, της συζύγου και των ανήλικων ή ενήλικων τέκνων του.

III. Λόγω δήλωσης αποποίησης.

Άρθρο 18

Επιτρέπεται η αποποίηση της ελληνικής ιθαγένειας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος είναι ενήλικος, δηλώνει ότι έχει πάυσει να υφίσταται πλέον γνήσιος δεσμός του με τη Χώρα και διαμένει στην αλλοδαπή. Για την αποποίηση υποβάλλονται δήλωση ενώπιον του Έλληνα προξένου του τόπου διαμονής του ενδιαφερομένου και αίτηση προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η αποδοχή της αίτησης γίνεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο χρόνος απώλειας της ιθαγένειας ανατρέχει στο χρόνο αποδοχής της αίτησης.

IV. Απώλεια της Ελληνικής ιθαγένειας τέκνων πολιτογραφηθέντων Ελλήνων.

Άρθρο 19

1. Τα τέκνα πολιτογραφηθέντων Ελλήνων, τα οποία έγιναν Έλληνες σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 11, μπορούν να αποβάλουν την ελληνική ιθαγένεια, αν: α. Είναι αλλογενή. β. Διατηρούν την ιθαγένεια που είχαν κατά την πολιτογράφηση του γονέα τους και γ. Δηλώσουν τη θέλησή τους για αποβολή της Ελληνικής ιθαγένειας στο Δήμαρχο ή στον Πρόεδρο της Κοινότητας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου κατοικίας τους ή της διαμονής τους, μέσα σε ένα έτος από την ενηλικώσας τους. Αντίγραφο της δήλωσης υποβάλλεται αμέσως από τις παραπάνω αρχές στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Για την αποβολή της Ελληνικής ιθαγένειας εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

V. Λόγω υιοθεσίας από αλλοδαπό.

Άρθρο 20

Έλληνας που υιοθετήθηκε πριν από την ενηλικώσας του ως τέκνο αλλοδαπού, δύναται μετά από αίτηση του υιοθετήσαντος, εάν αποκτά την ιθαγένεια αυτού, να αποβάλει την Ελληνική ιθαγένεια με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ο οποίος εκτιμά τις ειδικές συνθήκες, μετά από γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας. Η αίτηση δεν μπορεί να γίνει δεκτή, εάν ο υιοθετηθείς υπέχει ή καθυστερεί στρατιωτική υποχρέωση ή διώκεται για κακούργημα ή πλημμέλημα.

VI. Απώλεια με δήλωση λόγω γάμου με Έλληνα.

Άρθρο 21

Αλλοδαπή που απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με Έλληνα και διατηρεί αλλοδαπή ιθαγένεια, αποβάλλει την ελληνική ιθαγένεια, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου της κατοικίας της ή της διαμονής της. Για την αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Άρθρο 22

Ελληνίδα που απέβαλε την ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με αλλοδαπό την ανακτά, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου της κατοικίας της ή της διαμονής της.

Άρθρο 23

Τέκνο που γεννήθηκε από Ελληνίδα μητέρα και απώλεσε την ελληνική ιθαγένεια, λόγω νομιμοποίησης ή αναγνώρισης από αλλοδαπό πατέρα, την ανακτά, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου κατοικίας του ή διαμονής του. Τα τέκνα αυτών που αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, γίνονται Έλληνες, αν κατά την ημερομηνία της δήλωσης είναι ανήλικα και άγαμα.

Άρθρο 24

Η ανάκτηση της ελληνικής ιθαγένειας στις περιπτώσεις των προηγούμενων άρθρων διαπιστώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙ ΘΕΜΑΤΩΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Άρθρο 25

Αρμόδια όργανα.

1. Όλα τα θέματα της ιθαγένειας υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας διαπιστώνεται η κτήση ή μη της ελληνικής ιθαγένειας προσώπων που ζητούν να καθορισθεί η ιθαγένεια τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα, καθώς και με τις προϊσχύουσες αυτού σχετικές διατάξεις και τις διεθνείς συμβάσεις και συνθήκες.

Άρθρο 26

Δικαιοδοσία επι αμφισβήτησεων ιθαγένειας.

Ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης είναι αποκλειστικά αρμόδιος να αποφαίνεται για κάθε αμφισβήτηση ιθαγένειας, μετά από αιτιολογημένη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Ιθαγένειας. Η απόφαση δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο.

Άρθρο 27

Πιστοποιητικά ελληνικής ιθαγένειας.

1. Ο Δήμαρχος και ο Πρόεδρος Κοινότητας εκδίδουν πιστοποιητικά της ελληνικής ιθαγένειας των δημοτών βάσει του δημοτολογίου, στα οποία αναφέρεται και η νομική βάση κτήσης της ιθαγένειας.

2. Τα ανωτέρω πιστοποιητικά αποδεικνύουν την ελληνική ιθαγένεια μέχρι να αποδειχθεί το αντίθετο.

Άρθρο 28

Συμβούλιο Ιθαγένειας.

1. Το Συμβούλιο Ιθαγένειας γνωμοδοτεί για θέματα ιθαγένειας κατά τις κείμενες διατάξεις.
2. Το Συμβούλιο Ιθαγένειας αποτελείται από: α. Τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ως Πρόεδρο. β. Έναν Νομικό Σύμβουλο του Κράτους. γ. Έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, καθώς και έναν καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, ημεδαπού πανεπιστημίου. δ. Τον αρμόδιο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, και ε. Τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Τα μέλη του Συμβουλίου που απουσιάζουν ή κωλύονται αναπληρώνονται από τους οριζόμενους ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους.
3. Στο Συμβούλιο μετέχει χωρίς ψήφο και ο Προϊστάμενος του αρμόδιου Τμήματος της Διεύθυνσης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης, που εισηγείται τα προς συζήτηση θέματα, τον οποίο αναπληρώνει ο νόμιμος αναπληρωτής του.
4. Για τη λειτουργία του Συμβουλίου Ιθαγένειας εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 13-15 του Ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 45 Α').

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 29

Όπου στη νομοθεσία γίνεται χρήση του όρου «αλλοδαπός», ως αλλοδαπός θεωρείται, εφόσον δεν προκύπτει το αντίθετο και ο ανιθαγενής.

Άρθρο 30

Ο γάμος δεν έχει ως συνέπεια κτήση ή απώλεια της Ελληνικής Ιθαγένειας.

Άρθρο 31

Οι προθεσμίες του άρθρου 4 του Ν. 2690/1999 δεν ισχύουν για υποθέσεις που αφορούν κτήση, αναγνώριση, απώλεια και ανάκτηση της Ελληνικής Ιθαγένειας.

Άρθρο 32

Με Προεδρικά Διατάγματα καθορίζονται:

1. α. Τα σχετικά με την απόδειξη των λόγων έκπτωσης της Ελληνικής Ιθαγένειας κατά τις διατάξεις του άρθρου 17 και η αντίστοιχη διαδικασία. β. Κάθε αναγκαία για την εκτέλεση αυτού του Κώδικα λεπτομέρεια.
2. Προϋποτάσσεια διατάγματα εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση των διαταγμάτων της προηγούμενης παραγράφου, εφόσον το περιεχόμενό τους δεν αντιβαίνει στις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 33

Εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του Κώδικα αυτού αιτήσεις πολιτογράφησης που συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά εξετάζονται σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 34

Καταργούμενες διατάξεις.

Καταργείται το Ν.Δ. 3370/1955 «Περί κυρώσεως του Κώδικος Ελληνικής Ιθαγένειας» (ΦΕΚ 258/Α'), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, καθώς και κάθε άλλη διάταξη της ισχύουσας νομοθεσίας, η οποία είτε είναι αντίθετη με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού είτε αφορά σε θέμα που ρυθμίζεται από αυτόν.

Άρθρο 35

Διατηρούμενες διατάξεις.

Διατηρούνται σε ισχύ: α. Το άρθρο 40 του Ν. 1832/1989 «Τροποποίηση και συμπλήρωση της νομοθεσίας για την τοπική αυτοδιοίκηση, την αποκέντρωση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 54/Α'), β. Η παρ. 11 του άρθρου 1 του Ν. 2790/ 2000 «Αποκατάσταση των παλιννοστούντων ομοιογενών από την τέως Σοβιετική Ένωση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 24 Α'), γ. Τα άρθρα 59 παρ. 1 περ. β' και 76 παρ. 6 του Ν. 2910/2001 «Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 91/Α'), και δ. Το άρθρο 8 παρ. 5 του Ν. 3146/2003 «Οργάνωση και άσκηση εκλογικού δικαιώματος των ετεροδημοτών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 125 Α').»

Άρθρο δεύτερο

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Νόμος 3491/2006 (ΦΕΚ 207 Α') Ρυθμίσεις θεμάτων Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Άρθρο 18

Ρύθμιση θεμάτων χορήγησης της Ελληνικής Ιθαγένειας

Τα αιτήματα για απονομή της Ελληνικής Ιθαγένειας από γέννηση, τα οποία έχουν υποβληθεί μέχρι 31.5.2006 ενώπιον των Υπηρεσιών των Περιφερειών και των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της Χώρας από άτομα προερχόμενα από χώρες της τέως Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών παραπέμπονται αυτοδικίως, από τις Υπηρεσίες των Περιφερειών και Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων στις αρμόδιες Ειδικές Επιτροπές του ν. 2790/2000 (ΦΕΚ 24 Α'), όπως ισχύει, προκειμένου να εξετασθούν σύμφωνα με την προβλεπόμενη από τον ανωτέρω νόμο διαδικασία. Οι χορηγήσεις στα άτομα της κατηγορίας αυτής βεβαιώσεις του άρθρου 24 του ν. 3013/2002 (ΦΕΚ 102 Α') επέχουν θέση των αντιστοίχων του άρθρου 76 παρ. 6 του ν. 2910/2001 (ΦΕΚ 91 Α').

Νόμος 1438/1984 (ΦΕΚ Α' 60) Τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας και του νόμου περί ληξιαρχικών πράξεων

Άρθρο 7

3. Η κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 1250/1982 (ΦΕΚ 46) αναγνώριση γάμων ως υποστατών δεν έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας από αλλοδαπή σύζυγο του Έλληνα ούτε την αποβολή της ελληνικής ιθαγένειας από ελληνίδα σύζυγο αλλοδαπού.

Νόμος 1832/1989 (ΦΕΚ Α' 54) Τροποποίηση και συμπλήρωση της νομοθεσίας για την τοπική αυτοδιοίκηση, την αποκέντρωση και άλλες διατάξεις

Άρθρο 40

Συμπληρώσεις της νομοθεσίας για την ελληνική Ιθαγένεια

2. Άλλοδαπή σύζυγος έλληνα πολίτη, της οποίας ο γάμος αναγνωρίστηκε ως υποστατός, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 1 του Ν. 1250/1982, εφ' όσον έχει εγγραφεί σε δημοτολόγιο δήμου ή κοινότητας μετά την ισχύ του Ν. 1250/1982, και έως την έναρξη της ισχύος του Ν. 1438/1984, θεωρείται ότι απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια από την παραπάνω εγγραφή της. Μπορεί όμως, μέσα σε προθεσμία τριών ετών από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, με δήλωσή της, που δεν υπόκεινται σε ανάληση, προς τον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας, να αποποιηθεί την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας. Στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι ποτέ δεν απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια και η εγγραφή της στα δημοτολόγια διαγράφεται. Η παραπάνω δήλωση είναι απαραίτητη, αν η αιτούσα με την αποποίηση της ελληνικής ιθαγένειας γίνεται ανιθαγενής.

3. Τέκνα που γεννήθηκαν από γάμο με Έλληνα, που αναγνωρίστηκε ως υποστατός σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 7 του Ν. 1250/1982, εφ' όσον έχουν εγγραφεί σε μητρώα αρρένων ή δημοτολόγιο δήμου ή κοινότητας έως την έναρξη της ισχύος του Ν. 1438/1984, θεωρείται ότι απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια από την παραπάνω εγγραφή τους. Μπορούν όμως μέσα σε προθεσμία τριών ετών από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, με δήλωση τους, που δεν υπόκειται σε ανάκληση, προς τον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας, να αποποιηθούν την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας. Αν αυτά είναι ανήλικα, τη δήλωση υποβάλλει ο έλληνας πατέρας. Στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι ποτέ δεν απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια και η εγγραφή τους στα μητρώα αρρένων ή στα δημοτολόγια διαγράφεται. Η πιο πάνω δήλωση είναι απαράδεκτη, αν το τέκνο με την αποποίηση της ελληνικής ιθαγένειας γίνεται ανιθαγενές.

Νόμος 2790/2000 (ΦΕΚ 24 Α') Αποκατάσταση των παλιννοστούντων ομογενών από την τέως Σοβιετική Ένωση και άλλες διατάξεις

Άρθρο 1

11. Ομογενείς, για τους οποίους η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας συνεπάγεται, κατά τις διατάξεις του εσωτερικού δικαίου της χώρας προέλευσής τους, την απώλεια της ιθαγένειάς τους, μπορούν, εφόσον έχουν συμπληρώσει το 180 έτος της ηλικίας τους, να αποκτήσουν μετά από αίτησή τους είτε την ελληνική ιθαγένεια, κατά τα ανωτέρω, είτε Ειδικό Δελτίο Ταυτότητας με την προσκόμιση των στοιχείων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, ύστερα από ειδικώς αιτιολογημένη γνώμη της Προξενικής Αρχής του τόπου διαμονής τους, η οποία διαταπώνεται κατά τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου και απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, που εκδίδεται κατά τη διαδικασία της παραγράφου 4, αν αυτοί κατοικούν σε χώρες της πρώην Ε.Σ.Δ. ή εάν διαμένουν στην ελληνική επικράτεια κατά την ίδια διαδικασία της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου χωρίς να απαιτείται η γνώμη της Προξενικής Αρχής. Η απόφαση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την έκδοσή της. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών, Δημόσιας Τάξης και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζεται το περιεχόμενο του Ειδικού Δελτίου Ταυτότητας και οι λεπτομέρειες για τη διαδικασία χορήγησής του. Επίσης, το Ειδικό Δελτίο Ταυτότητας μπορεί να παρέχεται κατά τα ως άνω στους ομογενείς μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας για τη χορήγηση της ελληνικής ιθαγένειας, καθώς και σε εκείνους που δεν επιθυμούν την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας, εφόσον τηρηθούν οι διαδικασίες των παραγράφων 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου, εάν αυτοί κατοικούν σε χώρα της πρώην Ε.Σ.Δ. ή της παραγράφου 4, εάν διαμένουν στην ελληνική επικράτεια χωρίς να απαιτείται η γνώμη της Προξενικής Αρχής. Ειδικό Δελτίο Ταυτότητας δύναται να χορηγείται και σε ομογενείς που διαμένουν σε άλλες χώρες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης καθορίζεται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χορήγησης του δελτίου αυτού.

Νόμος 2910/2001 (ΦΕΚ 91 Α') Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια. Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις

Άρθρο 76

6. Οι ομογενείς που έχουν έλθει στην Ελλάδα μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου με θεώρηση εισόδου και διαμένουν στη χώρα ανεξαρτήτως από το χρόνο λήξης του διαβατηρίου ή της θεώρησης εισόδου, μπορούν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια ή το ειδικό δελτίο ταυτότητας της παραγράφου 11 κατά τα οριζόμενα στις ανωτέρω παραγράφους, υποβάλλοντας τη σχετική αίτηση στο Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, τηρουμένης της διαδικασίας της παραγράφου 4 του άρθρου 1 εκτός από τη γνώμη της προξενικής αρχής. Με την ίδια διαδικασία αποκτούν ελληνική ιθαγένεια ή ειδικό δελτίο ταυτότητας ή ελληνική ιθαγένεια, είτε κατόπιν εκδόσεως σχετικής περί της ελληνικής τους ιθαγένειας διαπιστωτικής πράξης του Νομάρχη κατά το προϊσχύσαν νομικό καθεστώς είτε με σχετική απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας περί κτήσης αυτής. Με την υποβολή της αίτησης για κτήση ελληνικής ιθαγένειας ή για χορήγηση του ειδικού δελτίου ταυτότητας κατά τα ανωτέρω, η οποία συνοδεύεται από σημεώμα δακτυλοσκόπησης, χορηγείται στον αιτούντα βεβαίωση εξάμηνης διάρκειας που μπορεί να ανανεωνεται για ίσο χρόνο μέχρι την έκδοση της σχετικής απόφασης και η οποία επέχει θέση άδειας παραμονής και εργασίας. Στους αλλογενείς συζύγους των παραπάνω χορηγείται προσωρινή άδεια παραμονής ισόχρονης διάρκειας.

Νόμος 3731/2008 (ΦΕΚ 263 Α') Αναδιοργάνωση της δημοτικής αστυνομίας και ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών

Άρθρο 41

Θέματα ελληνικής ιθαγένειας

1. Το προβλεπόμενο στις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1 περίπτωση Β' του ν. 3284/2004 (ΦΕΚ 217 Α') κώλυμα που αναφέρεται στη μη ύπαρξη τελεσίδικης καταδίκης, ανεξαρτήτως ποινής και χρόνου έκδοσης καταδικαστικής απόφασης, για παραβάσεις της νομοθεσίας για την εγκατάσταση και κίνηση αλλοδαπών στην Ελλάδα, καταργείται. Η κατάργηση του κωλύματος αυτού καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς αιτήσεις πολιτογράφησης.

3. α. Στο άρθρο 15 του ν. 3284/2004 προστίθεται παράγραφος 5 ως ακολούθως: [...] Β. Η ανωτέρω ρύθμιση εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, αιτήσεις για κτήση της ελληνικής ιθαγένειας.